

**«Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: 1995-2005»**

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ: 1995-2005»

ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, Α.Μ: 4818
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ, 2009

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας του Νότιου Αιγαίου βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καλύπτει το νότιο τμήμα του Αιγαίου πελάγους. Περιλαμβάνει συνολικά 79 νησιά (48 κατοικημένα και 31 ακατοίκητα) και πλήθος βραχονησίδων.

Έχει έκταση 5284 τ.χλμ. (4% της συνολικής έκτασης της χώρας) και πληθυσμό 302686 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Η Περιφέρεια του νότιου Αιγαίου απαρτίζεται από τα νησιά των Κυκλάδων και τα νησιά της Δωδεκανήσου...

Οι Κυκλάδες είναι μια από τις παλαιότερες εστίες πολιτισμού όχι μόνο στον γεωγραφικό χώρο της σημερινής Ελλάδας αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Τα Δωδεκάνησα και κυρίως η Ρόδος αποτέλεσαν σημαντική ναυτική δύναμη. Μετά από μια μακρά περίοδο ιταλοκρατίας και γερμανικής κατοχής, ενώθηκαν επίσημα με το ελληνικό κράτος το 1947. Από τα μέσα της δεκαετίας του '60 αρχίζει η περίοδος της ανάπτυξης όπου διαφαίνεται πια το μέλλον της Δωδεκανήσου θα στηριχθεί στον τουρισμό και τον πολιτισμό.

Μετά τη δεκαετία του '70 παρουσιάζεται σταθεροποίηση και κατά τις επόμενες δεκαετίες σημαντική αύξηση του πληθυσμού στο σύνολο της περιφέρειας (αν και παρουσιάζονται σημαντικές μειώσεις σε ορισμένα μικρά, κυρίως, νησιά).

Στο Νότιο Αιγαίο δεν υπάρχουν αναξιοποίητες περιοχές με την έννοια των περιοχών χωρίς καταλύματα. Αντίθετα υπάρχουν πολλοί αναξιοποίητοι πόροι, που θα επέτρεπαν τη διαφοροποίηση και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, που τώρα περιορίζεται στο τρίπτυχο κατάλυμα- εστίαση- αναψυχή. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να εξασφαλιστεί υψηλότερη ημερήσια τουριστική δαπάνη ανά επισκέπτη και υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά προσφερόμενο προϊόν ή υπηρεσία.

Σήμερα ο τουρισμός αποτελεί τον σημαντικότερο παραγωγικό τομέα τόσο για τις Κυκλάδες όσο και για τα Δωδεκάνησα. Η σημασία και η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα στην Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου είναι συνεχής και αυξανόμενη στην απασχόληση με 61,44% και στη διάρθρωση του ΑΕΠ με 68,60% (στοιχεία του 1995).

Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η χαμηλή ανεργία που καταγράφεται στην Περιφέρεια και η οποία αποδίδεται στην ανάπτυξη του τουρισμού, με συνεχώς μειούμενα ποσοστά με την πάροδο των χρόνων, παρουσιάζοντας το 1997 ποσοστό 4,88%. Ωστόσο τα στοιχεία αυτά είναι ως ένα σημείο μη ενδεικτικά της υφιστάμενης κατάστασης λόγω της εσωτερικής αναπτυξιακής ανισορροπίας, αλλά και λόγω της έντονης εποχικότητας στην απασχόληση.

Οι σημαντικές ενδοπεριφερειακές διαφορές μέχρι και την δεκαετία του '80 δεν ελήφθησαν σοβαρά υπόψη στον προγραμματισμό και κατά συνέπεια στην κατανομή των διαθέσιμων πόρων για την ανάπτυξη περιφέρειας. Στη δεκαετία του '90 υπάρχουν κάποια δείγματα άμβλυνσης αυτού του φαινομένου, γεγονός που αντανακλάται στη δημογραφική και οικονομική εξέλιξη σε επίπεδο νησιού. Πάντως ακόμη και η εφαρμογή μιας δυναμικής πολιτικής προς αυτή την κατεύθυνση θα αντιμετωπίσει σημαντικά προβλήματα λόγω

γεωγραφικής υφής της Περιφέρειας και της κατανομής του πληθυσμού.

Στη συνέχεια, θα γίνει πιο κατανοητή η κατάσταση που επικράτησε την τελευταία δεκαετία στην Περιφέρεια του Νότιου Αιγαίου σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη της συγκεκριμένης περιοχής καθώς θα δοθούν αναλυτικές αναφορές για τα νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.13
2. ΚΥΚΛΑΔΕΣ.....	σελ.15
2.1 Αμοργός.....	σελ.15
2.1.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.15
2.1.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.15-16
2.1.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.16
2.1.4 Συνοπτική παρουσίαση	σελ.16
2.1.5 Αξιοθέατα- Μουσεία	σελ.16
2.1.6 Ψυχαγωγία.....	σελ.16-17
2.1.7 Τοπικά προϊόντα-Αγορές	σελ.17
2.1.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.17
2.1.9 Νησιά- Νησίδες.....	σελ.17
2.2 Ανάφη	σελ.17
2.2.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.17
2.2.2 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.17-18
2.2.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.18
2.2.4 Συνοπτική παρουσίαση	σελ.18
2.2.5 Αξιοθέατα- Μουσεία	σελ.18
2.2.6 Ψυχαγωγία.....	σελ.18
2.2.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές	σελ.18-19
2.2.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.19
2.2.9 Νησιά- Νησίδες.....	σελ.19
2.3 Άνδρος	σελ.19
2.3.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.19
2.3.2 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.19-20
2.3.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.20
2.3.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.20
2.3.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.20-21
2.3.6 Ψυχαγωγία	σελ.21
2.3.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.21
2.3.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.21
2.3.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.21
2.4 Αντίπαρος.....	σελ.21
2.4.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.21
2.4.2 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.22
2.4.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.22
2.4.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.22
2.4.5 Αξιοθέατα- Μουσεία	σελ.22
2.4.6 Ψυχαγωγία	σελ.22
2.4.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.23
2.4.8 Νησιά- Νησίδες	σελ.23
2.5 Δήλος (Δήλος- Ρήγεια)	σελ.23
2.5.1 Προέλευση της ονομασίας των νησιών	σελ.23
2.5.2 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.23

2.5.3	Ιστορική αναδρομή.....	σελ.23-24
2.5.4	Συνοπτική παρουσίαση (Δήλου).....	σελ.24
2.5.5	Αξιοθέατα- Μουσεία (Δήλου).....	σελ.24
2.6	Ίος	σελ.24
2.6.1	Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.24
2.6.2	Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.24-25
2.6.3	Ιστορική αναδρομή.....	σελ.25
2.6.4	Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.25
2.6.5	Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.25
2.6.6	Ψυχαγωγία.....	σελ.25-26
2.6.7	Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.26
2.6.8	Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.26
2.6.9	Νησιά- Νησίδες.....	σελ.26
2.7	Κέα (Τζια)	σελ.26
2.7.1	Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.26
2.7.2	Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.26-27
2.7.3	Ιστορική παρουσίαση.....	σελ.27
2.7.4	Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.27
2.7.5	Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.27
2.7.6	Ψυχαγωγία.....	σελ.28
2.7.7	Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.28
2.7.8	Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.28
2.7.9	Νησιά- Νησίδες.....	σελ.28
2.8	Κίμωλος	σελ.28
2.8.1	Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.28
2.8.2	Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.28-29
2.8.3	Ιστορική αναδρομή.....	σελ.29
2.8.4	Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.29
2.8.5	Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.29
2.8.6	Ψυχαγωγία.....	σελ.30
2.8.7	Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.30
2.8.8	Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.30
2.8.9	Νησιά- Νησίδες.....	σελ.30
2.9	Κύθνος	σελ.30
2.9.1	Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.30
2.9.2	Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.30-31
2.9.3	Ιστορική αναδρομή.....	σελ.31
2.9.4	Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.31
2.9.5	Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.31-32
2.9.6	Ψυχαγωγία.....	σελ.32
2.9.7	Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.32
2.9.8	Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.32
2.9.9	Νησιά- Νησίδες.....	σελ.32
2.10	Μήλος	σελ.33
2.10.1	Προέλευση της ονομασίας του νησιού.....	σελ.33
2.10.2	Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.33
2.10.3	Ιστορική αναδρομή.....	σελ.33

2.10.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.33-34
2.10.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.34
2.10.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.34
2.10.7 Τοπικά προϊόντα-Αγορές.....	σελ.34
2.10.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.34-35
2.10.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.35
2.11 Μικρές Ανατολικές Κυκλάδες	σελ.35
2.11.1 Προέλευση της ονομασίας των νησιών	σελ.35
2.11.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.35
2.11.3 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.35
2.11.4 Δονούσα	σελ.36
2.11.5 Ηράκλεια.....	σελ.36-37
2.11.6 Κουφονήσια	σελ.37-38
2.11.7 Κέρος	σελ.38
2.11.8 Σχοινούσα	σελ.38-39
2.11.9 Νησιά- Νησίδες.....	σελ.39
2.12 Μύκονος.....	σελ.39
2.12.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.39-40
2.12.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.40
2.12.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.40
2.12.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.40
2.12.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.40-41
2.12.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.41
2.12.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.41
2.12.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.41-42
2.12.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.42
2.13 Νάξος.....	σελ.42
2.13.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.42
2.13.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.42
2.13.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.42-43
2.13.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.43
2.13.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.43
2.13.6 Ψυχαγωγία	σελ.43
2.13.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.43-44
2.13.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.44
2.13.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.44
2.14 Πάρος.....	σελ.44
2.14.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.44
2.14.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.44
2.14.3 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.45
2.14.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.45
2.14.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.45-46
2.14.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.46
2.14.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.46
2.14.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.46-47
2.14.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.47
2.15 Σαντορίνη	σελ.47

2.15.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.47
2.15.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.47
2.15.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.48
2.15.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.48
2.15.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.48-49
2.15.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.49
2.15.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.49
2.15.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.49
2.15.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.49
2.16 Σέριφος	σελ.50
2.16.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.50
2.16.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.50
2.16.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.50
2.16.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.50
2.16.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.50-51
2.16.6 Ψυχαγωγία	σελ.51
2.16.7 Τουριστικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.51
2.16.8 Νησιά- Νησίδες	σελ.51
2.17 Σίκινος	σελ.51
2.17.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.51
2.17.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.51-52
2.17.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.52
2.17.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.52
2.17.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.52
2.17.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.53
2.17.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.53
2.18 Σίφνος	σελ.53
2.18.1 Προέλευση της ονομασίας το νησιού	σελ.53
2.18.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.53-54
2.18.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.54
2.18.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.54
2.18.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.54-55
2.18.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.55
2.18.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.55
2.18.8 Νησιά- Νησίδες	σελ.55
2.19 Σύρος.....	σελ.55
2.19.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.55
2.19.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.56
2.19.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.56
2.19.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.56
2.19.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.56-57
2.19.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.57-58
2.19.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.58
2.19.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.58
2.19.9 Νησιά- Νησίδες	σελ.58
2.20 Τήνος.....	σελ.58
2.20.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.58-59

2.20.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.59
2.20.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.59
2.20.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.59
2.20.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.59-60
2.20.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.60-61
2.20.7 Τοπικά προϊόντα –Αγορές.....	σελ.61
2.20.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.61
2.21 Φολέγανδρος	σελ.61
2.21.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού	σελ.61-62
2.21.2 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.62
2.21.3 Ιστορική αναδρομή	σελ.62
2.21.4 Συνοπτική παρουσίαση.....	σελ.62
2.21.5 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.62
2.21.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)	σελ.62-63
2.21.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.63
2.21.8 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.63
3. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ.....	σελ.65
3.1 Αστυπάλεια	σελ.65
3.1.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.65
3.1.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.65
3.1.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.66
3.1.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.66
3.1.5 Ψυχαγωγία	σελ.66
3.1.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.66-67
3.1.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.67
3.2 Κάλυμνος	σελ.67
3.2.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.67
3.2.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.67
3.2.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.67-68
3.2.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.68
3.2.5 Ψυχαγωγία	σελ.68
3.2.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.68
3.2.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.68-69
3.3 Κάρπαθος	σελ.69
3.3.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.69
3.3.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.69
3.3.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.69-70
3.3.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.70
3.3.5 Ψυχαγωγία	σελ.70
3.3.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.70
3.3.7 Εξορμήσεις-Σπορ.....	σελ.70-71
3.4 Κάσος.....	σελ.71
3.4.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.71
3.4.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.71
3.4.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.71-72
3.4.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.72
3.4.5 Ψυχαγωγία	σελ.72

3.4.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.72
3.4.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.72
3.5 Καστελόριζο	σελ.72
3.5.1 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.72-73
3.5.2 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.73
3.5.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.73
3.5.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.73-74
3.5.5 Ψυχαγωγία	σελ.74
3.5.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.74
3.5.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.74
3.6 Κως	σελ.74
3.6.1 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.74
3.6.2 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.74-75
3.6.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.75
3.6.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.75
3.6.5 Ψυχαγωγία	σελ.75-76
3.6.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.76
3.6.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.76
3.7 Λειψοί (Αρκοί- Ψέριμος- Μαράθι- Αγαθονήσι-Φαρμακονήσι- Ίμια- Τέλενδος).....	σελ.76
3.7.1 Περιήγηση στους Λειψούς.....	σελ.76-77
3.7.2 Περιήγηση στους Αρκιούς.....	σελ.77
3.7.3 Περιήγηση στην Ψέριμο	σελ.77
3.7.4 Περιήγηση στο Μαράθι.....	σελ.77
3.7.5 Περιήγηση στο Αγαθονήσι	σελ.77-78
3.7.6 Περιήγηση στο Φαρμακονήσι	σελ.78
3.7.7 Περιήγηση στα Ίμια.....	σελ.78
3.7.8 Περιήγηση στην Τέλενδο.....	σελ.78
3.8 Λέρος.....	σελ.78
3.8.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.78-79
3.8.2 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.79
3.8.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.79
3.8.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.79
3.8.5 Ψυχαγωγία	σελ.80
3.8.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.80
3.8.7 Εξορμήσεις-Σπορ.....	σελ.80
3.9 Νίσυρος.....	σελ.80
3.9.1 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.80
3.9.2 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.80-81
3.9.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.81
3.9.4 Αξιοθέατα- Μουσεία	σελ.81
3.9.5 Ψυχαγωγία	σελ.81
3.9.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.81
3.9.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.81-82
3.10 Πάτμος.....	σελ.82
3.10.1 Γεωγραφικά στοιχεία.....	σελ.82
3.10.2 Ιστορική αναδρομή.....	σελ.82

3.10.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.82-83
3.10.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.83
3.10.5 Ψυχαγωγία	σελ.83
3.10.6 Τοπικά προϊόντα-Αγορές.....	σελ.84
3.11 Ρόδος.....	σελ.84
3.11.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.84
3.11.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.84-85
3.11.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.85
3.11.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.85-86
3.11.5 Ψυχαγωγία	σελ.86
3.11.6 Τοπικά προϊόντα-Αγορές.....	σελ.86
3.11.7 Εξορμήσεις- Σπορ	σελ.86-87
3.12 Σύμη.....	σελ.87
3.12.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.87
3.12.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.87
3.12.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.87-88
3.12.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.88
3.12.5 Ψυχαγωγία	σελ.88
3.12.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.88
3.12.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.88
3.13 Τήλος.....	σελ.88
3.13.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.88
3.13.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.89
3.13.3 Περιήγηση στο νησί	σελ.89
3.13.4 Αξιοθέατα- Μουσεία	σελ.89
3.13.5 Ψυχαγωγία	σελ.90
3.13.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.90
3.13.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.90
3.14 Χάλκη.....	σελ.90
3.14.1 Γεωγραφικά στοιχεία	σελ.90
3.14.2 Ιστορική αναδρομή	σελ.90
3.14.3 Περιήγηση στο νησί.....	σελ.90-91
3.14.4 Αξιοθέατα- Μουσεία.....	σελ.91
3.14.5 Ψυχαγωγία	σελ.91
3.14.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές.....	σελ.91
3.14.7 Εξορμήσεις- Σπορ.....	σελ.91
4.ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ..	σελ.92
4.1 Αξιολόγηση των υφισταμένων τουριστικών πόρων.....	σελ.92-93
4.2 Αξιολόγηση της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς και σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας.....	σελ.93-94
4.3 Εκτίμηση της «φέρουσας ικανότητας» συγκεκριμένων περιοχών της Περιφέρειας ως προς τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.....	σελ.94-96
4.4 Ανάλυση των ευρύτερων επιπτώσεων του τουρισμού στην οικονομία, την τοπική κοινωνία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της Περιφέρειας..	σελ.96-97
4.5 Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης	σελ.97-98
4.6 Διερεύνηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης, αναβάθμισης	

και προβολής του τουριστικού δυναμικού της Περιφέρειας.....	σελ.98
4.7 Εξέταση των απειλών και εντοπισμός προβληματικών ζωνών και τομέων.....	σελ.98
4.8 Διερεύνηση της δυνητικής ζήτησης τόσο στις ξένες αγορές όσο και στο εσωτερικό.....	σελ.98-99
5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ...	σελ.99
5.1 Καθορισμός στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.....	σελ.99
5.2 Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και των αξόνων παρέμβασης των δημόσιων φορέων.....	σελ.99-100
5.3 Πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.....	σελ.100
5.4 Πρόγραμμα δράσης.....	σελ.100-105
5.5 Στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνιακή στρατηγική.....	σελ.105-106
6. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ...	σελ.106
6.1 Δωδεκανησιακός οργανισμός τουρισμού.....	σελ.106
6.1.1 Στόχοι.....	σελ.106
6.2 Το ΠΕΠ Νότιου Αιγαίου.....	σελ.106-107
6.2.1 Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου.....	σελ.107
6.2.2 Στόχοι της εταιρείας.....	σελ.107
6.2.3 Αγροτουριστικές δράσεις στο πλαίσιο Leader II.....	σελ.107-108
6.2.4 Μελέτες και Εκδόσεις ΣΕΤΕ.....	σελ.108
7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	σελ.108-109
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.109
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	σελ.110-113

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάποιος είπε στα ζώα και τα πουλιά να μείνουν στη συνήθως ηλιόλουστη κιβωτό τους, (τα δύο γραφικότερα νησιωτικά συμπλέγματα της Ελλάδας), να κάνουν παρέα με τους ανθρώπους, για να δίνουν ζωή και παραδείγματα...

Οι νεράιδες χορεύουν πάνω από τις Κυκλάδες και καλύτερα να μην τις ενοχλήσεις... Το βασιλόπουλο κοιμάται στη Δωδεκάνησο αγκαλιασμένο με το ξωτικό που ερωτεύτηκε...

Στη “διαδρομή” μου, από τις Κυκλάδες προς τα Δωδεκάνησα, σηκώνω τα χέρια και γονατισμένη παρακαλώ ετούτο το ταξίδι να μην τελειώσει ποτέ!

Ο περιηγητής είναι δύσκολο να αντισταθεί στην ομορφιά των νησιωτικών αυτών συμπλεγμάτων, και είναι πολύ εύκολο να παρασυρθεί σε ατέλειωτος λυρισμούς...

Εκεί, λοιπόν, που έχει στήσει τα καλύτερα καλολογικά του στοιχεία στη σειρά, ξαφνικά αισθάνεται ανεπαρκής. Τι καινούριο έχει να μας καταθέσει πέρα από βαρετά κοσμητικά επίθετα; Τι μπορεί να ανακαλύψει για μια περιφέρεια που χρόνια τώρα επενδύει επάνω της η βαριά τουριστική βιομηχανία;

Τα νησιά του Νότιου Αιγαίου είναι φιλικά απέναντι στο “χρήστη”, αλλά για να τα απολαύσει κανείς αληθινά, πρέπει να βρει κάτι δικό του... σε κάθε ένα από αυτά, ξεχωριστά!

Τι θα είναι αυτό; Συγχωρήστε μου την παρέμβαση, αλλά αυτό είναι αυστηρά προσωπική υπόθεση του καθενός μας...!

“Αέρας είναι αυτός, δεν πιάνεται. Σύμφωνοι. Ο ίδιος όμως από πού πιάνεται; Από την άκρη του σεντονιού της θάλασσας, που τ’ ανασηκώνει κάποτε τόσο ψηλά ώστε για μια στιγμή να βλέπεις την γυμνή πλάτη τ’ ουρανού γεμάτη αφρούς και κοχύλια; Απ’ τις αυλές και τους φωταγωγούς των παλαιών σπιτιών, όπου λουφάζει και μουγκρίζει ολονυχτίς, ώσπου με το πρώτο ξύπνημα ξεσπά και ξετυλίγει μια σειρά κατάλευκους φλόκους στην Πάρο, τη Ίο, την Μύκονο;
{.....}

Άνεμε άνεμε, ο μονογενής της Τήνου και πολύτεκνος των Κυκλάδων, που με λυτό μαλλί κοριτσιών ξέρεις να υπογράφεις και καρένες πλαταγιστές να τυμπανίζεις, κέρνα μας σωφροσύνη απ’ αυτήν που διδάσκει ο υιός της Ήρας.

Έτσι ώστε ούτε κίνδυνος να γίνεται αντίπαλος του Ήλιου ούτε ο πλους αντίπαλος του κινδύνου.”

2. ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Λουσμένα στο εκτυφλωτικό φως του καλοκαιρινού ήλιου και περιτριγυρισμένα από τα γαλανά νερά του Αιγαίου, οι Κυκλάδες είναι το στολίδι της νησιωτικής Ελλάδας.

Απλώνονται νοτιοανατολικά της Αττικής και της Εύβοιας, συγκροτούν έναν νομό, με πρωτεύουσα την Ερμούπολη της Σύρου, και διαιρούνται σε τέσσερις μεγάλες περιφέρειες: τις Βόρειες και Βορειοανατολικές Κυκλάδες (Μύκονος, Δήλος, Ρήνεια, Τήνος, Άνδρος), τις Νότιες και Νοτιοανατολικές (Μικρές Κυκλάδες, Αμοργός, Ανάφη, Σαντορίνη, Ίος, Σίκιнос, Φολέγανδρος), τις Κεντρικές (Πάρος, Αντίπαρος, Σύρος, Νάξος) και τις Δυτικές Κυκλάδες (Μήλος, Σίφνος, Κύθνος, Κέα, Σέριφος, Πολύαιγος, Κίμωλος).

Τις Κυκλάδες αποτελεί ένα σύμπλεγμα 56 νησιών και βραχονησίδων στο κέντρο του Αιγαίου πελάγους, αποτέλεσμα των γεωλογικών ανακατατάξεων που σημειώθηκαν πριν από πολλά εκατομμύρια χρόνια στην περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Απλωμένα σ' ένα νοητό κύκλο γύρω από το ιερό νησί της αρχαιότητας, τη Δήλο, οι Κυκλάδες έδωσαν το όνομα σε μία από τις σπουδαιότερες περιόδους στην αρχαία ιστορία της Ευρώπης, τον Κυκλαδικό πολιτισμό.

Το εντυπωσιακό φυσικό τοπίο των νησιών αυτών, οι γραφικοί οικισμοί με τα λευκά εκκλησάκια και τους πλακόστρωτους δρόμους, οι δαντελωτές ακρογιαλιές και τα κρυστάλλινα νερά, η απόλυτη γαλήνη και η έντονη κοσμοπολίτικη ζωή που προσφέρουν στους επισκέπτες τους, έχουν αναδείξει τις Κυκλάδες ανάμεσα στους πρώτους σε προτίμηση προορισμούς παγκοσμίως.

2.1 Αμοργός

2.1.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Στο νησί αυτό αποδόθηκαν κατά καιρούς πολλές ονομασίες όπως Υπερία, Παγκάλη, Παταγή ή Πλαταγή, Ψυχία, Καρκησία. Η σημερινή ονομασία προήλθε πιθανόν από το φυτό άμοργος που παραπέμπει σε λινοκαλάμη που φύεται στο νησί. Άλλες ονομασίες που αποδόθηκαν και αποτελούν παραφθορά της λέξης άμιργος είναι Αμουλγός, Αμολγός, Αμουργία, Αμουλγία και Αμουργός.

2.1.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Αμοργός είναι το ανατολικότερο νησί των Κυκλάδων πριν το σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων. Δυο φυσικά λιμάνια υποδέχονται τους επισκέπτες: τα Κατάπολα στο κέντρο και η Αιγιάλη στα βόρεια του νησιού.

Έχει έκταση 121 τ.χλμ, μήκος ακτών 112 χλμ. και πληθυσμό που ξεπερνά τους 1800 κατοίκους. Το έδαφός της είναι ορεινό. Η φυσιογνωμία του νησιού είναι από τις πλέον εντυπωσιακές των Κυκλάδων με χαρακτηριστικά της, τις απόκρημνες παραλίες και το ιδιαίτερα άγονο έδαφος.

Εκτός από τους βασικούς οικισμούς του νησιού, που είναι ανεπτυγμένοι στη Χώρα

και στην Αρκεσίνη(στο νότιο τμήμα), η φύση έχει προικίσει την Αμοργό με επιβλητικές τοποθεσίες όπως ο Μούρος και η Αγία Άννα(παραθαλάσσιες) και το όρος Κρούκελος με υψόμετρο 821μ., που αποτελεί το ψηλότερο σημείο του νησιού στο βόρειο άκρο του.

2.1.3 Ιστορική αναδρομή

Τα διάσπαρτα ερείπια σ' όλο το νησί καθώς και αξιόλογα ευρήματα, μερικά από τα οποία βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών, μαρτυρούν όχι απλώς ότι η Αμοργός κατοικήθηκε από τα Προϊστορικά χρόνια, αλλά επίσης ότι γνώρισε ιδιαίτερη ακμή κατά την περίοδο του Κυκλαδικού πολιτισμού.

Η Μίνωα, η Αρκεσίνη και η Αιγιάλη ήταν οι τρεις πόλεις που άκμασαν στο νησί κατά την αρχαιότητα.

Στα βυζαντινά χρόνια, πιθανόν τον 11ο αι., η Αμοργός απέκτησε το σημαντικότερο χριστιανικό μνημείο της, το μοναστήρι της Παναγίας της Χοζοβιώτισσας που απέχει 4 χλμ. από τη Αιγιάλη.

Με σκάφος ή νοικιασμένο καΐκι μπορείτε να επισκεφθείτε το νησάκι Νικουριά, που βρίσκεται απέναντι από τον όρμο της Αιγιάλης.

2.1.4 Συνοπτική παρουσίαση

Πρωτεύουσα της Αμοργού είναι η Χώρα, χτισμένη σε υψόμετρο 320μ. γύρω από έναν επιβλητικό βράχο στον οποίο δεσπόζει η παρουσία του βενετσιάνικου κάστρου με το εκπληκτικό υδραγωγείο της πόλης.

Δεκάδες βυζαντινά εκκλησάκια, στενά σοκάκια που τριγυρίζουν τις δύο πλατείες, οι αψιδωτές καμάρες και το χαρακτηριστικό αιγαιοπελαγίτικο χρώμα προσδίδουν στη Χώρα το μοναδικό της ύφος.

2.1.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Τα ερείπια του κάστρου, του 13ου αι., κτισμένο από τον Ιερεμία Γκίτζι από το οποίο διατηρείται σε καλή κατάσταση το τείχος με τις πολεμίστριες.

□ Τις εκκλησίες με τα βυζαντινά κειμήλια: Άγιοι Πάντες, Παναγία Βλυσανή, Άγιος Νικόλαος, η Μητρόπολη, οι Άγιοι Απόστολοι, η Ζωοδόχος Πηγή και το μετόχι του Φωτοδότη Χριστού που μετράει την καταγωγή του από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους.

□ Ο πύργος του Γαβρά, χαρακτηριστικό δείγμα αρχοντικού του 18ου αι., που φιλοξενεί την Αρχαιολογική συλλογή με ευρήματα από το νησί.

□ Το σημαντικότερο εκκλησιαστικό μνημείο της Αμοργού είναι μοναστήρι της Παναγίας της Χοζοβιώτισσας που ιδρύθηκε το 1088 από τον Αλέξιο Κομνηνό.

Κτισμένο πάνω στην κορυφή ενός κάθετου βράχου σε ύψος 300μ. το μοναστήρι προκαλεί το θαυμασμό με την αρχιτεκτονική του και είναι ορατό μόνο από το πέλαγος.

2.1.6 Ψυχαγωγία

Στη Χώρα θα βρείτε όμορφες ταβέρνες και εστιατόρια.

Υπάρχουν πολλές καφετέριες ενώ για τη νυχτερινή σας έξοδο λειτουργούν μπαρ και κέντρα διασκέδασης με μουσική για όλα τα γούστα. Μεγάλο πανηγύρι γίνεται στο

μοναστήρι της Χοζοβιώτισσας στις 27 Νοεμβρίου.

Την ημέρα αυτή, όλο το νησί μαζεύεται στο Μοναστήρι και σύμφωνα με το έθιμο μοιράζεται τηγανητός μπακαλιάρος και ψάρια.

2.1.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάσετε φάβα, μέλι, λάδι, μαύρο ψωμί και παξιμάδι.

Με τις ψαριές ο ντόπιος μαγειρίσσεσες ετοιμάζουν νόστιμη κακκαβιά ενώ στα πανηγύρια θα έχετε την ευκαιρία να γευτείτε το “πατατάτο”, κρέας με πατάτες μαγειρεμένο με κυκλαδίτικη συνταγή.

2.1.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Κάτω από τη Χώρα μπορείτε να κολυπήσετε στη βραχώδη και με βότσαλο παραλία Καμπί και την Αγία Άννα, με βότσαλο και άμμο, που βρίσκεται κάτω από την Παναγιά την Χοζοβιώτισσα.

Αν έχετε σκάφος, σχεδιάστε μια εκδρομή στα απέναντι νησάκια Άνυδρο, 9 ναυτικά μίλια νοτιοδυτικά, την Λεβίθια 8 ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά της χώρας και την πιο μακρινή Κύναρο 18 ναυτικά μίλια.

2.1.9 Νησιά- Νησίδες

Φώκια: βόρεια της Αιγιάλης, Νικουριά: δυτικά της Αμοργού, Γραμπονήσι: δυτικά της Αμοργού, Πεταλίδι: βορειοδυτικά της Αμοργού, Γραμβούσα: βόρεια της Καλοταρίτισσας, Ψαλίδα, Φελοούκα, Παρασκοπός: δυτικά της Αμοργού, Μεγάλο Βιόκαστρο: νοτιοανατολικά της Χώρας, Μικρό Βιόκαστρο: ανατολικά της Χώρας.

2.2 Ανάφη

2.2.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η Ανάφη είναι το νησί που, ύστερα από εντολή του Απόλλωνα, ανεφάνη στους Αργοναύτες της ομώνυμης εκστρατείας όταν κινδύνευαν από τρικυμία. Σύμφωνα με μια δεύτερη εκδοχή η ονομασία του νησιού οφείλεται στην ανυπαρξία φιδιών(αν-όφης). Άλλες αρχαιότερες ονομασίες για το νησί είναι Αιγλίτη, Μεμβλίαρος ή Μεμβλία, Βλίαρος.

2.2.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Ανάφη είναι το τελευταίο προς τα νοτιοανατολικά κυκλαδικό νησί.

Βρίσκεται 12 ν.μ. ανατολικά της Σαντορίνης, έχει έκταση 38 τ.χλμ. και έχει μορφή τριγωνική, με μικρή προέκταση προς τα ανατολικά, όπου σχηματίζεται μικρή χερσόνησος. Οι ακτές της είναι ανώμαλες και σχηματίζουν μικρούς όρμους.

Το νησί έχει αρκετές πηγές και το διασχίζουν μερικά ρεύματα, που είναι περισσότερο χείμαρροι, εκ των οποίων κυριότεροι είναι ο Μεγάλος Ποταμός, οι Καλιμπάκες και το Μόδι. Ο πληθυσμός του νησιού δεν ξεπερνά τους 500 κατοίκους, που ασχολούνται κυρίως με την καλλιέργεια των μικρών κάμπων και την κτηνοτροφία.

2.2.3 Ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με τη μυθολογία, η Ανάφη ξεπρόβαλε στα νησιά του Αιγαίου για να προσφέρει καταφύγιο στους Αργοναύτες όταν κινδύνεψαν από καταιγίδα. Τα αρχαιολογικά ευρήματα μαρτυρούν ότι η Ανάφη είχε κατοικηθεί από την προϊστορική εποχή. Στη διάρκεια του Μεσαίωνα ήταν στόχος των πειρατών, γεγονός που ανάγκασε τους περισσότερους κατοίκους της να μεταναστεύσουν στην Κρήτη.

2.2.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Ανάφη είναι ένα μικρό νησί και μάλιστα ένα από τα ωραιότερα του κυκλαδίτικου συμπλέγματος μιας και κατορθώνει να διατηρεί άθικτη τη φυσική της ομορφιά. Ένας μικρός οικισμός στο λιμάνι, που κατοικείται μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, υποδέχεται όσους καταφθάνουν στο νησί, ενώ μόλις το βλέμμα στραφεί πιο ψηλά, διακρίνεται η Χώρα, το μοναδικό χωριό που κατοικείται όλο το χρόνο.

Κτισμένη αμφιθεατρικά πάνω στο λόφο έχει μια ξεχωριστή όψη χάρη στους θόλους των σπιτιών και τις καμπύλες της αρχιτεκτονικής τους.

2.2.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το Αρχαιολογικό μουσείο στη Χώρα.
- Τα πλακόστρωτα σοκάκια, το Κάστρο και τους παλιούς ανεμόμυλους στη Χώρα.
- Το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής κτισμένο στα ερείπια του αρχαίου ναού του Απόλλωνα.
- Το μοναστήρι της Παναγίας της Καλαμιώτισσας, του 1600, συνδεδεμένο με θρύλους και παραδόσεις της περιοχής.
- Στην τοποθεσία Καστέλι το εκκλησάκι της Παναγίας Δόκαρης όπου βρίσκεται εντοιχισμένη μια μαρμάρινη ρωμαϊκή σαρκοφάγος.

2.2.6 Ψυχαγωγία

Στη Χώρα θα βρείτε γραφικά ταβερνάκια και λίγα μπαρ που θα ομορφύνουν τις νύχτες σας. Ιδιαίτερα σημαντικό και με τοπικό ύφος είναι το πανηγύρι της Παναγίας στις 8 Σεπτεμβρίου, στο μοναστήρι της Καλαμιώτισσας.

Εκτός από τους ντόπιους καταφθάνουν πολλοί επισκέπτες από τη Σαντορίνη και τα γειτονικά νησιά. Στο πανηγύρι προσφέρεται κρέας με μακαρόνια ενώ υπάρχει η δυνατότητα διανυκτέρευσης στη μονή.

2.2.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε αν βρείτε ντόπιο κουνέλι κοκκινιστό ή στιφάδο και θυμαρίσιο μέλι.

Ιδιαίτερα γευστικό είναι το ντόπιο κατσικίσιο τυρί αλλά και η αστακομακαρονάδα με φρεσκοψαρεμένο αστακό.

2.2.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Μια και ο μοναδικός ασφάλτινος δρόμος είναι αυτός που συνδέει τη Χώρα με το λιμάνι, για τις υπόλοιπες διαδρομές θα πρέπει να πάτε με τα πόδια, με γαϊδουράκι ή με καΐκι.

Αν αγαπάτε την πεζοπορία θα έχετε τη δυνατότητα να τη συνδυάσετε με την εξερεύνηση το νησιού και την επίσκεψη στα μοναστήρια. Οι παραλίες της νότιας πλευράς της Ανάφης είναι αμμουδερές και απάνεμες, οπότε είναι οι πιο δημοφιλείς. Ξεκινώντας από το λιμάνι, τις συναντάμε με τη σειρά: Κλησίδι, Κατσούνι, Μικρός και Μεγάλος Ρούκουνας, Καλιμάτσα, Μέγας Ποταμός και Μοναστήρι.

Μπορείτε να φτάσετε με τα πόδια ή με καραβάκι που θα σας πάει στο προορισμό σας και θα σας πάρει την προκαθορισμένη ώρα.

2.2.9 Νησιά- Νησίδες

Άνδρος: μεταξύ Ανάφης και Αμοργού, Μακρά, Παχειά: νότια της Ανάφης.

2.3 Άνδρος

2.3.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η σημερινή ονομασία του νησιού πρέπει να είναι προελληνική και να προήλθε από τον Άνδρο ή Ανδρέα, γιο του Ευρυμάχου ή Ανίου και εγγονό του Απόλλωνα, στον οποίο χάρισε το νησί ο Ραδάμανθυς, ο αδερφός του Μίνωα. Άλλες ονομασίες της Άνδρου, που της χάρισαν ποιητές της αρχαιότητας, είναι Λασία, Νωναγρία, Υδρούσα και Επαγρίδα.

2.3.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Μια όμορφη εξαίρεση μέσα στις Κυκλάδες αποτελεί η Άνδρος, με τις καταπράσινες πλαγιές της και τα τρεχούμενα νερά. Είναι το βορειότερο νησί των Κυκλάδων, δεύτερο σε μέγεθος μετά τη Νάξο με έκταση 374 χλμ.

Ο πληθυσμός της δεν ξεπερνά τους 9000 κατοίκους. Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής της, υπολογίζεται σε 177 χλμ.

Η πλούσια ναυτική παράδοση του νησιού προσδίδει ξεχωριστή αρχοντιά και χρώμα στα σπίτια της Χώρας.

Χαρακτηριστικό είναι ότι σήμερα στην Άνδρο ζουν πολλές οικογένειες εφοπλιστών, καπετάνιων και ναυτικών.

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό της Άνδρου είναι τα πολλά επιφανειακά και υπόγεια νερά. Θεωρείται το πλουσιότερο μάλιστα Κυκλαδονήσι σε επιφανειακά ύδατα, με χεί-

μαρρους, μικρά ποτάμια και πολλές πηγές που εξασφαλίζουν μια εξίσου πλούσια βλάστηση από τις πλουσιότερες επίσης των Κυκλάδων.

Η Άνδρος είναι ακόμη πλούσια σε μεταλλεύματα και γνωστές είναι οι μεταλλικές πηγές που διαθέτει. Οι πιο γνωστές είναι στο Πέταλο(Παλαιόπολη, Βουρκωτή, Μαϊνιητας) και στα Αποίκια(οι πηγές Σάριζας και Αγίας Ειρήνης).

2.3.3 Ιστορική αναδρομή

Λέγεται ότι εδώ λατρευόταν ο θεός Διόνυσος.

Η μεγαλύτερη ακμή της Άνδρου, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, σημειώθηκε στους Γεωμετρικούς χρόνους.

Επίσης μεγάλη ήταν η οικονομική της ανάπτυξη κατά την Βυζαντινή εποχή, οπότε ξεκίνησε η εμπορική της άνθιση με βάση τη ναυτιλία. Η ναυτιλία άκμασε και κατά τους επόμενους μήνες μέχρι τα τελευταία χρόνια όπως αποδεικνύει η καταγωγή πολλών Ελλήνων εφοπλιστών από το νησί.

2.3.4 Συνοπτική παρουσίαση

Από κράμα κυκλαδίτικης και νεοκλασικής αρχιτεκτονικής χτισμένη πάνω σε έναν λόφο, ανάμεσα σε δυο αμμουδιές, στα ανατολικά βρίσκεται η Χώρα του νησιού.

Απέχει 34 χλμ. από το Γαύριο, που είναι το κυρίως λιμάνι.

Η παλιά πόλη, τα μεσαιωνικά ενετικά σπίτια, τα ερείπια το Κάστρου, η όμορφη πλατεία “του Αφανούς Ναύτη” πάνω από τη θάλασσα, τα ουζερί και τα ζαχαροπλαστεία με τα γευστικότερα γλυκά χαρακτηρίζουν τη Χώρα. Ιδιαίτερης σημασίας είναι τα μουσεία και οι εκκλησίες της περιοχής της Χώρας που προδίδουν την έντονη θρησκευτικότητα των ναυτικών κατοίκων της.

2.3.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Μια γραφική πέτρινη γέφυρα οδηγεί τον επισκέπτη στα ερείπια του βενετσιάνικου κάστρου της Άνδρου. Κτισμένο το 13ο αι. από το Μαρίνο Δάνδολο το κάστρο σωζόταν σε καλή κατάσταση μέχρι το 1943, οπότε καταστράφηκε από βομβαρδισμό. Σήμερα μπορείτε να περιηγηθείτε στα ερείπια όπου ακόμη στέκουν τμήματα πύργων με τις πολεμίστρες και τα οικόσημα των Βενετών διοικήτων.

□ Η βυζαντινή εκκλησία της Παναγίας της Παλατιανής που χρονολογείται από τον 13ο αι. Αξιόλογο είναι το ξυλόγλυπτο τέμπο του ναού.

□ Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου του 17ου αι.

□ Το Αρχαιολογικό μουσείο που διαθέτει αξιόλογη συλλογή ευρημάτων από το νησί από την αρχαιότητα καθώς και αντικείμενα από την περίοδο της Ενετοκρατίας και της Τουρκοκρατίας.

□ Το μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το μοναδικό στην Ελλάδα, που κάθε καλοκαίρι γίνεται επίκεντρο πολιτιστικών γεγονότων.

□ Το Ναυτικό μουσείο με πλούσια συλλογή από μοντέλα πλοίων και ότι έχει σχέση με τη ναυτιλία.

□ Το μουσείο Λαογραφίας και Ιστορικής Τέχνης με σημαντικά έργα της μεταβυζαντινής

τέχνης της Άνδρου και διακοσμητικά αντικείμενα.

□ Το ίδρυμα Κυδωνιέως, που καθιέρωσε το θεσμό “Πλόες” και κάθε καλοκαίρι διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις και σημαντικές εκθέσεις ζωγράφων.

2.3.6 Ψυχαγωγία

Στη Χώρα θα βρείτε πολλές ταβέρνες και εστιατόρια. Η νυχτερινή ζωή είναι έντονη τους καλοκαιρινούς μήνες με αρκετά μπαρ για κάθε μουσική προτίμηση. Επίσης, λειτουργεί θερινός κινηματογράφος. Το Δεκαπενταύγουστο στη γιορτή της Παναγίας γίνεται μεγάλο πανηγύρι με χορό και μουσική, ενώ προσφέρονται το τοπικό φαγητό “φρουτάλια”(ομελέτα με τοπικά λουκάνικα) και σουμάδα.

Τέλος, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού διοργανώνονται διάφορες εκθέσεις, πολιτιστικές και εορταστικές εκδηλώσεις.

2.3.7 Τοπικά προϊόντα-Αγορές

Ονομαστά και πολύ νόστιμα είναι τα ανδριώτικα γλυκά καλτσούνια και τα αμυγδαλωτά. Την τοπική κουζίνα νοστιμίζουν το ξεροτύρι, η κοπανιστή και τα ντόπια λουκάνικα που σας συστήνουμε να δοκιμάσετε όπου τα βρείτε στο νησί.

2.3.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Οι οργανωμένες παραλίες στο Νημποριό και το Παραπόρτι, η υπέροχη αμμουδιά των Άχλων, τα Γιάλια και τα πίσω Γιάλια είναι οι κοντινές στη Χώρα παραλίες που συγκεντρώνουν πολύ κόσμο. Λίγα χιλιόμετρα νότια της Χώρας αξίζει να επισκεφθείτε το μικρό χωριό Συνέτι. Τα αμφιθεατρικά κτισμένα σπίτια με τους περιστερόνες και η μικρή ρεματιά με τις πεταλούδες και τους νερόμυλους συνθέτουν μια γραφική και μοναδική εικόνα που αξίζει να απολαύσετε.

Αν πάλι αγαπάτε τα θαλάσσια σπορ, η Άνδρος προσφέρεται για κωπηλασία και ιστιοπλοΐα στον Ναυτικό Όμιλο Άνδρου ενώ κάθε Αύγουστο οργανώνονται και αγώνες. Αν έχετε σκάφος, αξίζει να κάνετε το γύρο του νησιού όπου θα ανακαλύψετε απόμερες και όμορφες παραλίες.

2.3.9 Νησιά- Νησίδες

Γαβριονήσια, Γάιδαρος, Τουρλίτης, Ακαμάτης, Πράσο, Μεγάλο: νότια του Γαυρίου, Αγκινάρα, Θεοτόκος: βόρεια της Χώρας.

2.4 Αντίπαρος

2.4.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η σημερινή ονομασία του νησιού ανήκει στους Φοίνικες της Σιδώνας που αποίκισαν το νησί τον 13ο αι. π.Χ. Η ονομασία Ολίαρος απαντά σε αρχαίους συγγραφείς όπως ο Πλίνιος, ο Στράβων, ο Στέφανος Βυζάντιος, ο Ηρακλείδης Ποντικός.

2.4.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Αντίπαρος βρίσκεται στα νοτιοδυτικά της Πάρου, έχει έκταση 35 τ.χλμ. και ο πληθυσμός της δεν ξεπερνάει τους 1000 κατοίκους. Παλαιότερα η Αντίπαρος αποτελούσε το νοτιοδυτικό τμήμα της Πάρου από την οποία όμως χωρίστηκε λόγω πολλών γεωλογικών ανακατατάξεων στον αιγαιακό χώρο.

2.4.3 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορική πορεία του νησιού είναι κυρίως συνδεδεμένη με αυτή της Πάρου, της οποίας ήταν αναπόσπαστο τμήμα. Πρόσφατα στο νησάκι Σάλιαγκος ήρθε στο φως ένας σημαντικότερος οικισμός της Νεολιθικής περιόδου, ο αρχαιότερος των Κυκλάδων. Ευρήματα από την Αντίπαρο και τα νησάκια γύρω της εκτίθενται στο Αρχαιολογικό μουσείο της Πάρου και το Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα.

2.4.4 Συνοπτική παρουσίαση

Μοναδικό χωριό του νησιού η Αντίπαρος ή Κάστρο. Είναι το μοναδικό κατοικημένο μέρος και λιμάνι, με όμορφα μικρά ξενοδοχεία, ασβεστωμένα σοκάκια και κατάλευκα παραδοσιακά σπίτια με ανθοστόλιστες αυλές. Ρομαντικό και χτισμένο γύρω από το κάστρο, από το οποίο σώζονται μόνο λίγα τμήματα.

Στην Αντίπαρο μπορεί να φτάσει κανείς από το ξοκλήσι στην Πούντα της Παροιτιάς.

2.4.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το Κάστρο, που κατοικήθηκε από τον 15ο μέχρι και τον 19ο αι. Στο αρχικό σχέδιο υπήρχε ένας μεγάλος πύργος στο κέντρο του γύρω από τον οποίο κτίστηκαν οι κατοικίες κυκλικά. Έτσι, όπως στις περισσότερες πόλεις των Κυκλάδων, οι εξωτερικοί τοίχοι των σπιτιών αποτελούσαν ταυτόχρονα τα τείχη του κάστρου.

Σήμερα διακρίνεται μόνο η βάση του πύργου και κάποια εντοιχισμένα οικόσημα στα παλιότερα σπίτια του οικισμού.

□ Το Σπήλαιο της Αντιπάρου στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού. Θα σας γοητεύσει ο φυσικός του διάκοσμος από σταλακτίτες και σταλαγμίτες ενώ το μικρό εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη του Σπηλιώτη που θα συναντήσετε στην είσοδό του θα σας δημιουργήσει συναισθήματα κατάνυξης.

□ Οι εκκλησίες της Παναγίας και της Αγίας Μαρίας και του Αγίου Πάριου στο λιμάνι, οι εκκλησίες του Αγίου Αντωνίου, του Αγίου Ιωάννη, του Χριστού και του Πολιούχου Αγίου Νικολάου, η οποία ιδρύθηκε το 1783, μέσα στο Κάστρο.

2.4.6 Ψυχαγωγία

Θα χαρείτε το φρέσκο ψάρι και τα θαλασσινά στις γραφικές ταβέρνες της Αντιπάρου. Οπωσδήποτε δοκιμάστε το χταπόδι στα κάρβουνα μια και η Αντίπαρος είναι από τους λίγους τόσο πλούσιους «χταποδότοπους» των Κυκλάδων. Ακόμη, θα βρείτε μερικά μπαράκια όπου θα απολαύσετε το ποτό σας.

Πανηγύρια γίνονται στις 17 Ιουλίου, της Αγίας Μαρίας, στις 8 Σεπτεμβρίου της Παναγίας της Θεοτόκου και του Αγίου Παντελεήμονος στις 27 Ιουλίου.

2.4.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Θα κολυμπήσετε δίπλα στο Κάστρο στο Σιφνέικο Γιαλό, στην παραλία του κάμπινγκ, την Ψαραλυκή, στην Κάτω Ψαραλυκή που θεωρείται η καλύτερη παραλία της Αντιπάρου, με αρμυρικά και δυνατότητα για θαλάσσια σπορ.

Άλλη κοντινή παραλία είναι ο Άγιος Σπυρίδωνας και η εντυπωσιακή παραλία της νησίδας Διπλό στην οποία φτάνει κανείς περπατώντας από το στενό στα βόρεια παράλια της Αντιπάρου.

2.4.8 Νησιά- Νησίδες

Δεσποτικό: ακατοίκητο νησάκι νοτιοδυτικά της Αντιπάρου, Σάλιαγος: ακατοίκητο νησάκι κοντά στο λιμάνι της Αντιπάρου, βορειοδυτικά του Κάστρου, Κόκκινος, Μαύρος Τούρλος, Κοιμητήρι, Άγιος Γεώργιος, Στρογγυλό, Διπλό, Κάβουρας, Όρος, Ρευματονήσι.

2.5 Δήλες(Δήλος- Ρήνεια)

2.5.1 Προέλευση της ονομασίας των νησιών

Η λέξη Δήλες παραπέμπει ηχητικά κατ'αρχήν στη Δήλο, πρόκειται όμως στην ουσία για ένα σύμπλεγμα νησιών συμπεριλαμβανομένης και της Δήλου- των Κυκλάδων. Στις Δήλες ανήκουν ακόμη τα νησιά Ρήνεια ή Μεγάλη Δήλος, Μεγάλος Ρεματιάρης, Μικρός Ρεματιάρης, Κουνελονήσι, Χερσόνησος, Εκάτη. Κανένα από τα νησιά αυτά δεν κατοικείται σήμερα. Η Δήλος και η Ρήνεια παρουσιάζουν ιδιαίτερο ιστορικό ενδιαφέρον και η Δήλος ειδικότερα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας.

2.5.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Δήλος έχει έκταση 3,4 τ.χλμ. και βρίσκεται νοτιοδυτικά της Μυκόνου. Το νησί αυτό έχει σχήμα μακρόστενο, είναι άδενδρο και ο μοναδικός του λόφος είναι ο Κύθνος, με ύψος 113 μέτρα ενώ το επίσης μοναδικό ποτάμι είναι ο γνωστός από την αρχαιότητα Ινωπός. Εύκολα κανείς συμπεραίνει τη σύνδεση του νησιού με το Θεό του φωτός αφού ολόκληρο το νησί κυριολεκτικά κυριαρχεί το φως.

Η Ρήνεια έχει έκταση 13,7 τ.χλμ. και χωρίζεται από τη Δήλο με μικρό πορθμό του οποίου το στενότερο τμήμα έχει πλάτος περίπου 700 μέτρα.

Η Ρήνεια είναι ένα ακατοίκητο νησί το οποίο διαθέτει πεντακάθαρους και πανέμορφους ακρογιαλιές. Έχει αρκετά συχνή επικοινωνία με τη Μύκονο και η διαδρομή κρατάει περίπου μία ώρα. Το νησί προσφέρεται για ψάρεμα και για κινήγι και οι λάτρεις του είδους θα νιώσουν αξέχαστες συγκινήσεις.

2.5.3 Ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με το μύθο η Ήρα, σύζυγος του Δία, ζηλεύοντας τη σχέση του με τη Λητώ όταν έμεινε έγκυος την καταράστηκε να γεννήσει σε τόπο που δεν έχει φωτίσει ποτέ ο ήλιος.

Έτσι η Λητώ περιπλανιόταν υποφέροντας, μέχρι που ο Ποσειδώνας τη λυπήθηκε

και ανέσυρε από τα βάθη της θάλασσας ένα νησί για να γεννήσει εκεί τον Απόλλωνα και την Άρτεμη.

Έτσι πήρε το όνομα της, η Δήλος, το οποίο σημαίνει “φανερή”.

Το 426-425 π.Χ. η απόφαση των Αθηναίων να μεταφέρουν όλους τους νεκρούς της Δήλου στη Ρήνεια, γέμισε το νησί με βωμούς και τάφους, λείψανα των οποίων σώζονται σήμερα. Στους νεότερους ελληνικούς χρόνους και συγκεκριμένα την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Ρήνεια, όπως και οι υπόλοιπες Δήλες, παραχωρήθηκαν στη γειτονική Μύκονο.

2.5.4 Συνοπτική παρουσίαση (Δήλου)

Η σύγχρονη Δήλος είναι ένα νησί αφημένο στις αχτίδες του ήλιου, στις ιστορικές εκείνες περιόδους που αναβιώνουν στη θέα των μνημείων που έφεραν στο φως οι ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Το Αρχαίο Θέατρο, που βρίσκεται στο κέντρο της συνοικίας, είναι χωρητικότητας 5000 ατόμων.

Η αρχαία Ιερή Λίμνη είναι σήμερα αποξηραμένη και δυτικά της βρίσκεται η Λεωφόρος των Λιονταριών με τα περίφημα πέντε από τα άλλοτε εννέα μαρμάρινα λιοντάρια. Βόρεια της Ιερής Λίμνης, η Παλαίστρα, έργο του 3ου αι. π.Χ., εντυπωσιάζει για την αρχιτεκτονική της μορφή. Το Στάδιο, το Γυμνάσιο, το Αρχηγέσιο, είναι μερικά ακόμη από τα σημαντικά μνημεία της Δήλου.

2.5.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Ολόκληρο το νησί αποτελεί ένα ανοιχτό μουσείο. Πρόκειται για έναν αρχαιολογικό χώρο με ερείπια ενός από τους μεγαλύτερους και τους πλέον εντυπωσιακούς οικισμούς της αρχαιότητας.

Χρονικά η κατοίκησή του ξεκίνησε από την 3η χιλιετία π.Χ.

Η ακμή της Δήλου ξεκίνησε με τον ερχομό των Ιώνων στις αρχές του 10ου αι. π.Χ. οπότε έγινε θρησκευτικό κέντρο και έδρα της μεγάλης αμφικτιονίας των Κυκλάδων.

2.6 Ίος

2.6.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Ίος ή Νίος, ονομασία που παραπέμπει στους Ίωνες που αποίκισαν το νησί, η οποία όμως ορθογραφικά δεν ευσταθεί.

Πειστικότερη εκδοχή φαίνεται να είναι η προέλευση της ονομασίας του νησιού από τα ία, λουλούδια που ευδοκίμουν στο νησί κατά τους αρχαίους χρόνους.

2.6.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Χαρακτηριστικό κυκλαδονήσι με αμμουδερή ακτογραμμή και ορεινό έδαφος στα μεσογειακά της, η Ίος, βρίσκεται ανάμεσα στη Νάξο, τη Σίκινο και τη Σαντορίνη, έχει

έκταση 108 τ.χλμ., μήκος ακτών 80 χλμ. και πληθυσμό περίπου 2000 κατοίκους.

Το σχήμα του νησιού μοιάζει με παραλληλόγραμμο, στο οποίο οι μεγάλες του πλευρές έχουν διεύθυνση από τα βορειοδυτικά προς τα νοτιοανατολικά.

2.6.3 Ιστορική αναδρομή

Η Ίος ακολουθεί ιστορικά βήμα προς βήμα, την εξέλιξη πρώτα και τα δεινά αργότερα των υπόλοιπων Κυκλάδων. Η ιστορία της ξεκινά από τα προϊστορικά χρόνια ενώ το όνομά της έχει συνδεθεί με την καταγωγή της μητέρας του Κλυσμένη και το θάνατο του επικού ποιητή της αρχαιότητας Όμηρου.

Ωστόσο, σύμφωνα με τα ευρήματα των αρχαιολόγων ο λεγόμενος τάφος του Ομήρου είναι στην πραγματικότητα ένας μικρός ναός του Πλακύλου. Στα χρόνια της Ενετοκρατίας η Ίος έγινε μόνιμο ορμητήριο των πειρατών που λυμαίνονταν το Αιγαίο και ονομάστηκε Μικρή Μάλτα.

2.6.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Χώρα, χτισμένη στη θέση της αρχαίας πόλης, είναι μια τυπική κυκλαδίτικη πρωτεύουσα, με κατάλευκα σπίτια που απλώνονται ως την κορυφή του λόφου, στολισμένη με καμπαναριά και γαλάζιους τρούλους. Οι ανεμόμυλοι και τα στενά σοκάκια της καταφέρνουν να διατηρούν τη γραφικότητά της, που σε ορισμένες περιοχές κινδυνεύει επικίνδυνα να χαθεί από τις ανάγκες της οικοδομικής ανάπτυξης λόγω της μεγάλης τουριστικής κίνησης. Ο παλιός οικισμός όμως έχει κριθεί διατηρητέος εξασφαλίζοντας ότι θα παραμείνει απλός και γραφικός, χωρίς καμιά επέμβαση.

2.6.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Τα ερείπια του μεσαιωνικού κάστρου που κτίστηκε το 1397.
- Τα λείψανα της αρχαίας πόλης που ήταν κτισμένη στην ίδια θέση με τη σημερινή Χώρα.
- Το αρχαιολογικό μουσείο στο ισόγειο του Δημαρχείου.
- Το μουσείο Μοντέρνας Τέχνης «Ζαν Μαρί Ντρο».
- Το μουσείο Παραδοσιακής Τέχνης.
- Τον «τάφο του Ομήρου» του διασημότερου ποιητή του αρχαίου κόσμου στη θέση Πλακωτό στη βόρεια πλευρά του νησιού.
- Τα λίγα ερείπια του αρχαιότερου οικισμού του Αιγαίου στις θέσεις Σκάρκος και Βίγλα.
- Το ανοιχτό θέατρο «Οδυσσέας Ελύτης». Οι ποιοτικές συναυλίες και θεατρικές παραστάσεις που γίνονται στο ανοιχτό θέατρο του Οδυσσέα Ελύτη, δένουν απόλυτα με το εκπληκτικό κυκλαδίτικο τοπίο στην περιοχή Τσουκαλαριά.
- Το μουσείο «Γιάννη Γαΐτη». Στα σχέδια ανάπτυξης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων του νησιού περιλαμβάνεται και η ανέγερση του μουσείου Γιάννη Γαΐτη, όπου θα εκθέτονται έργα του μεγάλου καλλιτέχνη, αλλά και άλλων Ελλήνων και ξένων δημιουργών.

2.6.6 Ψυχαγωγία

Η Ίος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το κέντρο ψυχαγωγίας των Κυκλάδων. Θα βρείτε γραφικές ταβέρνες και καφετέριες. Οι ρυθμοί και το κέφι τη νύχτα ανεβαίνουν και

η διασκέδαση κρατάει ως το πρωί στα μπαρ, τις παμπ και τις ντισκοτέκ.

Οι ντόπιοι στήνουν μεγάλο παραδοσιακό πανηγύρι στις 21 Ιουνίου στη γέννηση του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στο μοναστήρι του Πύργου, στις 29 Αυγούστου του Αγίου Ιωάννη στο μοναστήρι του Καλάμου αλλά και στην Ψάθη ενώ στις 8 Σεπτεμβρη γιορτάζεται η γέννηση της Θεοτόκου στην Αγίου Θεοδότη και στο Παλαιόκαστρο.

2.6.7 Τοπικά Προϊόντα- Αγορές

Ευνοτύρι και γευστικό μέλι είναι δύο ντόπια προϊόντα που αξίζει να δοκιμάσετε και να πάρετε μαζί σας φεύγοντας από την Ίο.

2.6.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Η Χώρα απέχει από το λιμάνι και τις παραλίες. Η πιο κοντινή και καλύτερη παραλία είναι του Μυλόποτα, που απέχει 3 χλμ.

Αν είστε λάτρεις των θαλάσσιων σπορ και των υποβρύχιων καταδύσεων, η Ίος θα σας ενθουσιάσει.

Στο εσωτερικό του νησιού υπάρχει χαρτογραφημένο δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών και ορειβατικών μονοπατιών που θα ικανοποιήσουν όσους θέλουν να συνδυάσουν τις κλασικές διακοπές με τον εναλλακτικό τουρισμό.

2.6.9 Νησιά- Νησίδες

Πεταλίδι:βόρεια της Ίου, Διακοφτό: δυτικά της Ίου, Ψάθη:νοτιοδυτικά της Ίου.

2.7 Κέα (Τζια)

2.7.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία Κέα προήλθε από τον ήρωα της Ναυπάκτου Κέω, ο οποίος έφτασε στο νησί τον 12ο αι. π.Χ. Κατά τους αρχαίους χρόνους το νησί ονομαζόταν Τετράπολις από τις τέσσερις σημαντικές πόλεις που το αποτελούσαν:Κορησία, Ιουλία, Ποιήεσσα, Καρθαία. Η ονομασία Τζια, επίσης γνωστή σήμερα, προέρχεται από την εποχή της Φραγκοκρατίας.

2.7.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η γνωστή Τζια των ιστιοπλόων, των εκδρομέων του Σαββατοκύριακου και όσων αγαπούν το ανόθευτο κυκλαδίτικο χρώμα βρίσκεται στο ανατολικότερο άκρο της Αττικής.

Η συνολική της επιφάνεια είναι 121 τ.χλμ. ενώ έχει περίμετρο 86 χλμ. Πρόκειται για ορεινό νησί με μερικές εύφορες όμως περιοχές με άφθονο νερό και γόνιμα οροπέδια και κοιλάδες.

Αναλλοίωτη από τον τουρισμό, οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, διατηρεί την γνήσια φυσιογνωμία της, μαγεύοντας τους επισκέπτες.

Απέχει μόλις 17 ναυτικά μίλια από το Λαύριο Αττικής.

2.7.3 Ιστορική αναδρομή

Η Κέα θεωρήθηκε στην αρχαιότητα η πατρίδα των γνωστών βορείων ανέμων, των μελτεμιών.

Ο θεός Αρισταίος, γιος του Απόλλωνα, ζούσε στο νησί και έσωσε τις Κυκλάδες από την ξηρασία εξασφαλίζοντάς τους, τους καυτούς μήνες του καλοκαιριού τους δροσερούς ανέμους.

Γνωστό στον αρχαίο κόσμο ήταν το «Κείον νόμιμον», η τελετουργική δηλητηρίαση όσων ξεπερνούσαν τα εβδομήντα χρόνια, χρησιμοποιώντας το κώνειο που φύτρωνε σε αφθονία στο νησί.

Η ονομασία Τζια, είναι φράγκικη, και είναι ενθύμιο της κατάληψης του νησιού από τους Φράγκους και τους Ενετούς στη διάρκεια του Μεσαίωνα.

2.7.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Χώρα (ή Ιουλίδα), είναι κτισμένη αμφιθεατρικά στην πλαγιά του λόφου. Πιστή στην κυκλαδίτικη παράδοση, η πρωτεύουσα της Κέας, ξεδιπλώνεται πάνω στα ερείπια της αρχαίας πόλης.

Απέχει 5,5 χλμ. από το λιμάνι, αν και η απόσταση μεταξύ των οικισμών έχει πια μικρύνει χάρη στη συνεχή οικοδόμηση.

Χαρακτηριστικό της γνώρισμα κι αξιοθέατα είναι τα διώροφα κάτασπρα σπίτια με τις κεραμιδένιες σκεπές, τα πλακόστρωτα δρομάκια με τα “στεγάδια”, τις καμάρες, που τα σκεπάζουν και οι παλιές εκκλησίες με τα περίτεχνα ξυλόγλυπτα τέμπλα.

2.7.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Κέας, του οποίου τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό ανέλαβε η αρχιτέκτων Αμαλία Βοναπάρτη, εγκαινιάστηκε το 2002. Στο διώροφο κτίριο όπου στεγάζεται το μουσείο στην Ιουλίδα, εκθέτονται στο δεύτερο όροφο κυρίως κεραμικά ευρήματα από την Προϊστορική εποχή (3300-1100 π.Χ.).

Στον πρώτο όροφο υπάρχει συλλογή με μαρμάρινα και άλλα λίθινα ευρήματα των ιστορικών χρόνων (7ος αι. π.Χ.- 2ος αι. μ.Χ.).

□ Η ακρόπολη της αρχαίας Ιουλίδας, στη θέση του μεσαιωνικού κάστρου. Σήμερα σώζεται ένα τμήμα του τείχους και λείψανα από το ιερό του Απόλλωνα καθώς και λιγοστά τμήματα του κάστρου.

□ Το περίφημο αρχαϊκό άγαλμα του Λέοντα της Κέας του 6ου αι., λαξευμένο σ’ έναν βράχο σ’ ένα σημείο μ’ εντυπωσιακή θέα στο πέλαγος, στέκει ακοίμητος φρουρός της Χώρας.

□ Το Αρχαιολογικό μουσείο όπου εκτίθεται μια ενδιαφέρουσα συλλογή ευρημάτων κυκλαδικής εποχής από τις ανασκαφές το νησί.

□ Το μοναστήρι της Αγίας Μαρίας, λίγο έξω από τη Χώρα, κτισμένο γύρω από έναν τριώροφο ελληνιστικό πύργο.

Στην κορυφή του βουνού Προφήτης Ηλίας επισκεφθείτε επίσης το μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα.

2.7.6 Ψυχαγωγία

Πολλά μπαρ και ταβέρνες με ντόπιους μεζέδες θα σας υποδεχτούν στη Χώρα.

Πολιτιστικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα «Σιμωνίδια», που πραγματοποιούνται στο πρώτο εικοσαήμερο του Αυγούστου.

Πρόκειται για πολιτιστικές εκδηλώσεις με θεατρικές παραστάσεις, αθλητικούς αγώνες και εκθέσεις.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν τα τοπικά πανηγύρια, της Παναγίας της Καστριανής το 15 Αυγούστο και του Αγίου Πνεύματος στις αρχές του καλοκαιριού. Οι Τζιώτες διασκεδάζουν πολύ στα γλέντια τους όπου τραγουδούν αμανέδες και χορεύουν το συρτό και μια τοπική παραλλαγή μπάλλου.

2.7.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Όταν βρεθείτε στην Κέα μην παραλείψετε να γευτείτε τα νόστιμα Τζιώτικα προϊόντα: μέλι, παστέλι και μελόπιτες, κριθαρένιες κουλούρες με ξινό τυρί και “μαύρο” κρασί, χωριάτικα λουκάνικα και νόστιμα ντόπια κρέατα.

2.7.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Πολλά γραφικά ξωκλήσια, ανεμόμυλοι και φιλόξενα μοναστήρια στολίζουν τις εξοχές του νησιού και προσφέρονται για περιπάτους και μικρές εκδρομές.

2.7.9 Νησιά-Νησίδες

Γριονήσι, Σπανοπούλα: βόρεια της Κέας, Μακρόνησος ή Μακρονήσι: μικρό ακατοίκητο νησί των Κυκλάδων που βρίσκεται απέναντι από το Λαύριο, δυτικά της Κέας.

2.8 Κίμωλος

2.8.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η σημερινή ονομασία του νησιού οφείλεται, σύμφωνα με τη μυθολογία, στον Κίμωλο, σύζυγο της Σίδης, κόρης του Ταύρου, του πρώτου οικιστή. Παραπέμπει όμως και στην «κιμωλία γη», γνωστό πέτρωμα του νησιού από την αρχαιότητα που, καθώς το συναντούν οι αχτίδες του ήλιου, κάνει το νησί να παίρνει μια όψη... ασημένια. Άλλες γνωστές ονομασίες του νησιού είναι Argentiera και Εχινούσα.

2.8.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κίμωλος βρίσκεται στα βορειοανατολικά της Μήλου και στα νοτιοδυτικά της Σίφου. Έχει έκταση 36 τ.χλμ., μήκος ακτών 38 χλμ. και πληθυσμό που φτάνει τους 730 κατοίκους. Το σχήμα της είναι περίπου πενταγωνικό και έχει ποικιλόμορφες ακτές, αλλού σπαρμέ-

νες με απότομα, κοφτερά βράχια κι αλλού με απάνεμες αμμουδερές παραλίες.

Το έδαφος του νησιού είναι άγονο και γι' αυτό η γεωργία περιορίζεται στην καλλιέργεια δημητριακών, αμπελιών, οπωροκηπευτικών και ελαιόδεντρων.

Το υπέδαφός του είναι ηφαιστειογενές, πλούσιο σε στρώματα κιμωλίας, πωρόλιθου, αργυρούχου βαρύτη, μπετονίτη και περλίτη.

2.8.3 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορία της Κιμώλου δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή και παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με την ιστορία της γειτονικής Μήλου. Η Κίμωλος πρέπει να ήταν ιδιαίτερα γνωστή στην αρχαιότητα κυρίως λόγω της πασίγνωστης κιμωλίας που εξορύσσονταν εδώ και στη συνέχεια διανεμόνταν σε όλο τον αρχαίο κόσμο.

Η Κίμωλος υπήρξε φόρου υποτελής στους Αθηναίους και ήρθε σε σύγκρουση με τους Μηλίους προκειμένου για την κυριαρχία των μικρών νησιών που βρίσκονταν στην ενδιάμεσα θαλάσσια ζώνη. Τελικά, τα νησιά περιήλθαν στην Κίμωλο.

2.8.4 Συνοπτική παρουσίαση

Ένα ανεξερεύνητο από τους πολλούς νησί είναι η Κίμωλος.

Σε απόσταση αναπνοής από τη Μήλο, το νησί της κιμωλίας, είναι η απάντηση για τον επισκέπτη που ονειρεύεται να απολαύσει τη γαλήνη και την απλότητα των Κυκλάδων. Η λευκότητα της Χώρας, τα ερείπια του κάστρου της, οι ερημικές παραλίες και τα γραφικά ταβερνάκια στην Ψάθη αντιπροσωπεύουν την Κίμωλο.

Ένα δείγμα κυκλαδικής αρχιτεκτονικής σε μικρογραφία θυμίζει η πρωτεύουσα της Κιμώλου, με γραφικούς ανεμόμυλους και ασπρισμένες εκκλησίες, χτισμένες τον 16ο και 18ο αι.

Τα σπίτια στη Χώρα είναι χτισμένα γύρω από τον πυρήνα του κάστρου που αποτελείται από τους οικισμούς, Μέσα Κάστρο και Έξω Κάστρο και μαζί με τις Χώρες της Φολεγάνδρου και της Σίφνου αποτελούν δείγματα οχυρωματικών οικισμών του μεσαίωνα.

Στο κέντρο της Χώρας θα δείτε τα ερείπια παλιών αρχοντικών με εντοιχισμένα οικόσημα, ενώ έξω από τη Χώρα ξεκινούν τα χωράφια.

Απέχει 20 λεπτά πεζοπορίας από το λιμάνι και έχει 700 κατοίκους.

2.8.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Τα απομεινάρια του κάστρου θα σας μεταφέρουν στην εποχή του μεσαίωνα. Το Μέσα Κάστρο ουσιαστικά αποτελείται από ερείπια ενώ από το Έξω Κάστρο σώζονται ακόμη κάποια στοιχεία.

□ Η εκκλησία του Χριστού στο Μέσα Κάστρο που από μια εντοιχισμένη επιγραφή πλάι στη νότια πόρτα της, πληροφορούμαστε ότι κτίστηκε το 1592.

Από τις βυζαντινές εκκλησίες του νησιού έχουν μεταφερθεί κειμήλια και φορητές εικόνες στη νέα Μητρόπολη της Παναγίας της Οδηγήτριας.

□ Το ανεξερεύνητο σπήλαιο της Βρωμολίμνης.

□ Η περιοχή Παλαιόκαστρο όπου σώζονται ερείπια παλιού οικισμού. Στην ίδια περιοχή έχουν βρεθεί τμήματα αγγείων που χρονικά τοποθετούνται στη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή περίοδο.

2.8.6 Ψυχαγωγία

Στην Κίμωλο θα βρείτε ταβέρνες με φρέσκο ψάρι και παραδοσιακούς μεζέδες.

Πανηγύρια με παραδοσιακούς χορούς και γλέντι γίνονται στις 20 Ιουλίου στη γιορτή του Προφήτη Ηλία, στις 26 Ιουλίου της Αγίας Παρασκευής στο Ξαπλοβούνι και στις 27 Ιουλίου του Αγίου Παντελεήμονα στην Πράσσα.

2.8.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Ζητήστε από τους φούρνους της Χώρας την παραδοσιακή «λαδένια». Πρόκειται για ψωμί αλειμμένο με λάδι, ντομάτα και κρεμμύδι.

Δοκιμάστε επίσης το «Ξυνό» (είδος τυριού), το Κιμουλιάτικο μανούρι, τα παξιμάδια με σχοινόκοκο, πελτέ και ανάλογα την εποχή τυρένιες, αμαραθένιες κλπ.

2.8.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Μπορείτε να κολυμπήσετε στην παραλία του λιμανιού, την Ψάθη. Για τους λάτρεις της πεζοπορίας μια πρόταση είναι η επίσκεψη στην περιοχή Ελληνικά όπου βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης του νησιού. Στη βόρεια πλευρά της Κιμώλου επισκεφθείτε την περιοχή, Πράσσα, όπου γίνεται η εξόρυξη της κιμωλίας, βασικό συστατικό για την παρασκευή της πορσελάνης, ενώ στην ίδια περιοχή υπάρχουν ιαματικές πηγές με θειούχα νερά όπου μπορείτε να εναλλάσσετε τα ζεστά μπάνια στις πηγές με τα δροσερά νερά του Αιγαίου.

2.8.9 Νησιά- Νησίδες

Άγιος Ευστράτιος, Άγιος Γεώργιος: νότια της Κιμώλου, Άγιος Ανδρέας ή Δασκαλειό: απέναντι από τα Ελληνικά, Θερμόπετρα: ακατοίκητο νησάκι στα βόρεια του νησιού, Πολύαιγος: στο νοτιοανατολικό τμήμα της Κιμώλου.

2.9 Κύθνος

2.9.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία Κύθνος προήλθε από τον Κύθνο, τον ηγέτη των Δρυόπων, που ήταν οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού. Η ονομασία Κύθνος απαντά ακόμη στον Αριστοτέλη όπου αναφέρεται η «Κυθνίων Πολιτεία», όπως την μνημόνευσε για την καλή της οργάνωση. Άλλες γνωστές ονομασίες που προέρχονται από διάφορες ιστορικές περιόδους του νησιού είναι Θηραμνία, Θέρμη, Θερμιά, Οφιούσα, Φερμίνια, Χαμάμ Αδασή.

2.9.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κύθνος βρίσκεται ανάμεσα στην Κέα και τη Σέριφο και απέναντι από τη Σύρο. Έχει έκταση 92 τ.χλμ., σχήμα επίμηκες και πληθυσμό 1700 κατοίκους.

Χαρακτηριστική είναι η μεγάλη ηλιοφάνεια ενώ οι ανεμόμυλοι του νησιού προδίδουν τους συχνούς ισχυρούς ανέμους για την αξιοποίηση των οποίων λειτουργεί σήμερα στη Χώρα Αιολικό Πάρκο.

2.9.3 Ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με τα ευρήματα των ανασκαφών η Κύθνος κατοικείται από τη Μεσολιθική εποχή.

Το όνομά της το οφείλει στον αρχηγό των Δρυόπων, τον Κύθνο, που ήρθε στο νησί από την Εύβοια.

Το 1207 κατακτήθηκε από τους Ενετούς και το 1537 από τους Τούρκους.

Έλαβε μέρος στην Ελληνική Επανάσταση και ενώθηκε με την Ελλάδα το 1832 μαζί με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων.

2.9.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Χώρα και πρωτεύουσα του νησιού ξεδιπλώνεται αμφιθεατρικά κτισμένη στην πλαγιά του λόφου σε απόσταση 8 χλμ. από το λιμάνι της Κύθνου.

Η Χώρα κτίστηκε το 17ο αι. και τη λευκότητα των σπιτιών τονίζουν οι κόκκινες σκεπασμένες με κεραμίδια σκεπές ενώ ο επισκέπτης αμέσως αντιλαμβάνεται την κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική.

Τα πλακόστρωτα δρομάκια έχουν ζωγραφισμένα με ασβέστη θέματα από τη νησιώτικη ζωή, ενώ τα στεγάδια και οι παραδοσιακοί ανεμόμυλοι συνθέτουν τη γραφική εικόνα.

2.9.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Οι εκκλησίες της Χώρας είναι ιδιαίτερα αξιόλογες τόσο για την αρχιτεκτονική τους όσο και για το εσωτερικό τους.

Κάντε μια στάση στον Άγιο Σάββα όπου θα διαβάσετε την υπέρθυρη επιγραφή με χρονολογία 1613 και το οικόσημο του Α. Γοζαδίνου, την εκκλησία του Σωτήρα με αξιόλογο τέμπλο του 17ου αι., την Αγία Τριάδα που είναι η πιο παλιά εκκλησία του νησιού και του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου όπου θα θαυμάσετε τα ξυλόγλυπτα τέμπλα, τις αγιογραφίες και τις θαυμάσιες μεταβυζαντινές φορητές εικόνες.

□ Το μοναστήρι της Παναγίας της Νίκους, κτισμένο σε γραφικό ύψωμα όπου το 15Αύγουστο γίνεται παραδοσιακό πανηγύρι.

Στο μοναστήρι θα δείτε τον αξιόλογο επιτάφιο της Παναγίας.

□ Το μοναστήρι του Προδρόμου στο Χορδάκι, με το ανυπολόγιστης αξίας ξυλόγλυπτο τέμπλο του 16ου αι.

□ Το Αιολικό Πάρκο όπου παράγεται ρεύμα από ανεμόμυλους που εκμεταλλεύονται την αιολική και την ηλιακή ενέργεια καλύπτοντας το ένα τρίτο των αναγκών του νησιού σε ηλεκτροδότηση.

□ Στο Βρυόκαστρο που χρονολογείται από τον 10ο αι. π.Χ. βρισκόταν η αρχαία πόλη της Κύθνου, η οποία έφερε στην επιφάνεια πολλά αρχαιολογικά αξιόλογα ευρήματα, όπως οι δύο ναοί της ελληνικής περιόδου, λείψανα από πύργους με τείχη και το υδραγωγείο απο-

τελούμενο από μια σπηλιά με 3 καμάρες- στοές. Επίσης το 2002 οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν ένα μοναδικό αρχαιολογικό θησαυρό, από αυτούς που σπάνια αποκαλύπτονται. Το εκπληκτικό αποτέλεσμα της αρχαιολογικής έρευνας αφορά περίπου 1500 πολύτιμα αναθήματα (κοσμήματα, αγγεία και ειδώλια) από τους 7ο, 6ο και 5ο π.Χ. αι., τα οποία βρέθηκαν στα άδυνα του ναού και όχι στον αποθέτη όπως συνήθως συμβαίνει.

2.9.6 Ψυχαγωγία

Στη Χώρα θα περιπλανηθείτε στα σοκάκια, θα σταθείτε στα καταστήματα που θα συναντήσετε, θα ξεκουραστείτε με έναν καφέ και φαγητό, θα απολαύσετε το ποτό σας στα φροντισμένα μπαρ.

Η Παναγία του Νίκους γιορτάζει τον Δεκαπενταύγουστο με μεγάλο παραδοσιακό πανηγύρι.

Αξίζει να βρίσκεστε στη Χώρα την Κυριακή της Αγίας Τριάδας όπου οργανώνεται λαϊκό πανηγύρι στην πλατεία, προσφέρεται πλούσιο γεύμα και κρασί και ακολουθεί γλέντι.

Την τελευταία Κυριακή των Απόκρεω πραγματοποιείται παραδοσιακό καρναβάλι ενώ την Καθαρά Δευτέρα γίνεται το κάψιμο του Καρνάβαλου.

Πολύ όμορφος, παραδοσιακός και ζεστός είναι ο εορτασμός του Πάσχα στην Κύθνο.

2.9.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε οπωσδήποτε μέλι και λουκάνικα και συνοδέψτε το ντόπιο κρασί με τα γευστικότερα τυροκομικά προϊόντα του νησιού. Για να γλυκαθείτε προτιμήστε τα νόστιμα αμυγδαλωτά.

Τέλος πριν φύγετε αγοράστε κεραμικά και διακοσμητικά όστρακα για να θυμόσατε τις διακοπές σας στην Κύθνο.

2.9.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Με λεωφορείο, με Ι.Χ. αυτοκίνητο ή με τα πόδια θα φτάσετε στις παραλίες της Κύθνου.

Οι αποστάσεις είναι σχετικά μικρές και αξίζει να γυρίσετε όλο το νησί για να γνωρίσετε τις απόκρυφες ομορφιές του.

2.9.9 Νησιά- Νησίδες

Πιπέρι: νοτιοανατολικά της Κύθνου.

2.10 Μήλος

2.10.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η σημερινή ονομασία παραπέμπει στο όνομα εκείνου, που ο αρχαίος μύθος θέλει ως πρώτο οικιστή του νησιού, τον Μήλο. Μήλος, σύμφωνα πάντα με τη μυθολογία, ήταν το όνομα ενός νέου που ζούσε αρχικά στη Δήλο και κάποια στιγμή βρέθηκε στην Κρήτη, επιστήθιος φίλος του βασιλιά Κινύρα και λίγο μετά γιος του, αφού παντρεύτηκε την κόρη του Πελία...

Άλλες γνωστές ονομασίες είναι: Βιβλίσ, Γοργίς, Άκιτος, Ζεφυρία.

2.10.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Μήλος της Αφροδίτης, φτιαγμένη από ηφαιστειακό υλικό, είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί μεταξύ των Κυκλάδων και βρίσκεται στο νοτιότερο σημείο των δυτικών νησιών του συμπλέγματος.

Έχει έκταση 151 τ.χλμ., πληθυσμό 3222 κατοίκους, ενώ το μήκος των ακτών της φτάνει τα 126 χλμ.

Το νησί δεν διαθέτει ψηλά βουνά και οι περισσότερες κορυφές του δεν ξεπερνούν τα 400μ. με εξαίρεση την κορυφή του Προφήτη Ηλία στο βουνό Χάλακας ύψους 751μ. και το Χονδρό Βουνό ύψους 636μ.

Το σχήμα του νησιού μοιάζει με πέταλο, στα δυτικά του οποίου εμφανίζεται ο τεράστιος όρμος της Μήλου και το λιμάνι της, ένα από τα μεγαλύτερα της Μεσογείου.

Μοναδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η γεωλογική διαμόρφωση του νησιού προφανώς σε κάθε σημείο του και ιδιαίτερα εντυπωσιακή. Ορυκτά, πετρώματα, μεταλλεύματα και γεωθερμικά ρευστά βρίσκονται στο μηλαίικο υπέδαφος, απομεινάρια έντονων ηφαιστειακών διεργασιών που ξεκίνησαν πριν από περίπου τρία εκατομμύρια χρόνια. Ολόκληρο το νησί είναι η πιο τρανή απόδειξη μιας αέναης κίνησης δημιουργίας στην οποία η ύλη πεθαίνει και γεννιέται με διαφορετική κάθε φορά μορφή.

2.10.3 Ιστορική παρουσίαση

Στη Μήλο αναπτύχθηκε από πολύ νωρίς ο Κυκλαδικός Πολιτισμός. Η σημαντική γεωγραφική θέση της ήταν γνωστή από τη νεολιθική εποχή (7000- 2800 π.Χ.) ενώ ο πολύτιμος ορυκτός της πλούτος μεγάλωσε ακόμη περισσότερο τη φήμη της. Ειδικότερα, η γνώση των Μηλίων στην επεξεργασία του οψιδιανού που ήταν μαύρο, πολύ σκληρό πέτρωμα με όψη γυαλιού και με την επίσημη ονομασία «ορυκτή ύαλος», καθώς και οι εξαγωγές αυτής της πολύτιμης ύλης σε όλη τη Μεσόγειο, έδωσαν μεγάλη ανάπτυξη στο νησί.

2.10.4 Συνοπτική παρουσίαση

Ειδυλλιακή και απλή, με λευκά σπίτια που απλώνονται γύρω από τα ερείπια του ενετικού κάστρου, με στενά δρομάκια και γραφικά καφενεία, μας περιμένει η πρωτεύουσα της Μήλου, η Πλάκα.

Όπως κάθε τυπική κυκλαδίτικη Χώρα, η Πλάκα είναι χτισμένη στο ύψωμα πάνω

από έναν όρμο σε υψόμετρο 200μ., με μοναδική θέα στο ηλιοβασίλεμα και στα καταγάλανα νερά του Αιγαίου.

2.10.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το ενετικό κάστρο του 13ου αι. και την εκκλησία της Παναγίας της Σχοινιώτισσας ή Μέσα Παναγία που βρίσκεται μέσα στα τείχη.
- Τη Μητρόπολη του 19ου αι., αφιερωμένη στην Παναγία την Κορφιάτισσα, όπου κυριαρχούν οι φορητές εικόνες κρητοβυζαντινής τέχνης που έχουν μεταφερθεί εδώ από παλιότερες, κατεστραμμένες εκκλησίες. Αξίζει να παρατηρήσετε το ξυλόγλυπτο επιχρυσωμένο τέμπλο του ναού και να θαυμάσετε τον επίχρυσο επιτάφιο που κατασκευάστηκε περίπου το 1600 στη Σμύρνη της Μικράς Ασίας.
- Το Αρχαιολογικό μουσείο. Ανάμεσα στα εκθέματα ξεχωρίζει ένα πιστό αντίγραφο του αγάλματος της Αφροδίτης της Μήλου.
- Το Ιστορικό και Λαογραφικό μουσείο που φιλοξενεί αντικείμενα λαϊκής τέχνης και μια αξιόλογη βιβλιοθήκη.

2.10.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Η Μήλος, πέρα από τις μοναδικές και ασυνήθιστες ομορφιές του φυσικού της τοπίου, ξεχωρίζει και για τον πολιτισμό που έχει να επιδείξει σε όλη τη φάση της καταγεγραμμένης ιστορίας του νησιού. Ξεχωρίζει ακόμη για τους ανθρώπους της, φορείς οι ίδιοι του πολιτισμού αυτού, τα ήθη και τα έθιμα, τα γράμματα και τις τέχνες που αναπτύχθηκαν στο νησί αυτό των Κυκλάδων.

Οι κάτοικοι της Μήλου έχουν όλα τα χαρακτηριστικά της νησιώτικης ιδιοσυγκρασίας. Ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τα μεταλλεία του νησιού, από τα γνωστότερα στην Ελλάδα.

Στις παραδοσιακές ασχολίες των γυναικών της Μήλου ξεχωριστή θέση κατέχουν το κοπανέλι, η υφαντουργία, η κεντητική και φυσικά η έξοχη μηλαίικη κουζίνα.

Ψυχαγωγία:

Στην Πλάκα θα βρείτε ταβέρνες, εστιατόρια, ψησταριές και καφεενεία με υπέροχη θέα στο ηλιοβασίλεμα.

Για τη νυχτερινή σας έξοδο αφεθείτε στην απαλή μουσική των λίγων μπαρ της περιοχής.

2.10.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε τα “πιταράκια”, τυροπιτάκια με γευστικό ντόπιο τυρί.

Χαρακτηριστικό της Μήλου είναι το γλυκό κουταλιού “κουφέτο” που φτιάχνεται με γλυκιά κολοκύθα.

Στο Τριοβάσαλο δοκιμάστε τυλιχτά γλυκά.

2.10.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Αφού περπατήσετε στα πλακόστρωτα ανηφορικά δρομάκια της Πλάκας με τις λουλουδιασμένες αυλές των σπιτιών που θα σας γεμίσουν μυρωδιές και ψυχική ευφορία, κάνετε μια

μικρή εξόρμηση στους γύρω οικισμούς Τριοβάσαλο, Πέρα Τριοβάσαλο και Τρυπητή.

2.10.9 Νησιά- Νησίδες

Ακραδιές: ακατοίκητες νησίδες βόρεια της Μήλου στην είσοδο του κόλπου και πιο συγκεκριμένα στην άκρη του, στην οποία οφείλουν και την ονομασία τους, Αρκούδες: βρίσκονται βόρεια της Μήλου, Αντίμηλος ή Ερημόμηλος* : ακατοίκητο νησάκι βορειοδυτικά της Μήλου, Γλαρονήσια: βραχώδεις ραβδόμορφοι γεωλογικοί σχηματισμοί βόρεια της Μήλου, Παξιμαδι: νησίδα νοτιοδυτικά της Μήλου.

* Η Ερημόμηλος παρουσιάζει έντονο οικολογικό ενδιαφέρον καθώς εκεί ζει ένας πληθυσμός από 300-400 αγριοκάτσικα, τα οποία ανήκουν στο είδος *Carta aegagrus pictus* και παρουσιάζουν έντονο φυλετικό διμορφισμό.

2.11 Μικρές Ανατολικές Κυκλάδες

2.11.1 Προέλευση της ονομασίας των νησιών

Μικρές Κυκλάδες καλούνται τα νησιά Ηράκλεια, Σχοινούσα και Κουφονήσια, που βρίσκονται τρία περίπου μίλια νότια της Νάξου, η Κέρος που βρίσκεται λίγο πιο μακριά και η πιο απομονωμένη Δονούσα, στα ανατολικά της Νάξου.

2.11.2 Ιστορική αναδρομή

Ιστορικά η πορεία τους είναι ταυτόσημη με αυτή των γειτονικών τους νησιών.

Ανάμεσά τους ξεχωριστό ρόλο έπαιξε η Κέρος όπου έχουν βρεθεί υπέροχα αγάλματα, αντιπροσωπευτικά δείγματα του κυκλαδικού πολιτισμού, ο «Αρπιστής» και ο «Αυλητής».

Στη Δονούσα έχουν βρεθεί προϊστορικοί οικισμοί ενώ στην αρχαιότητα υπήρχαν στην Ηράκλεια ιερά της Τύχης.

2.11.3 Συνοπτική παρουσίαση

Οι Μικρές Ανατολικές Κυκλάδες προσφέρονται για ήσυχες διακοπές, για όσους αγαπούν την κυριαρχία του απλού και του μέτρου. Η Χώρα και τα μικρά χωριά έχουν έντονο το κυκλαδίτικο χρώμα, οι παραλίες είναι σκεπασμένες με ασημόξανθη άμμο και βρέχονται από τα διάφανα νερά του αιγαίου.

Οι άνθρωποι είναι φιλόξενοι και εργατικοί ψαράδες, προμηθεύοντας τις ταβέρνες αλλά και κερνώντας συχνά τους καινούριους τους φίλους, φρέσκο ψάρι και αστακούς.

Με μία λέξη, οι Μικρές Ανατολικές Κυκλάδες θα μπορούσαν να είναι ο χαμένος παράδεισος.

2.11.4 Δονούσα

Είναι το βορειότερο νησί του συμπλέγματος.

Βρίσκεται ανατολικά της Νάξου, από την οποία απέχει 9 μίλια και στα βόρεια της Αμοργού, από την οποία απέχει 14 μίλια.

Η Δονούσα έχει έκταση 13τ.χλμ., και 150 περίπου κατοίκους, που ασχολούνται κυρίως με το ψάρεμα.

Σύμφωνα με τη μυθολογία στη Δονούσα, ο Διόνυσος έκρυψε την Αριάδνη όταν την εγκατέλειψε ο Θησέας στη Νάξο.

Σε διάφορα σημεία του νησιού υπάρχουν αρκετές σπηλιές και η ονομαζόμενη Φωκιοσπηλιά που είναι καταφύγιο της μεσογειακής φώκιας. Στο νησί υπάρχουν πέντε χωριά: ο Σταυρός ή Κάμπος και πρωτεύουσα της Δονούσας, το Μερσίνι ή Μερσίνη όπου υπάρχει πηγή με πόσιμο νερό, η Καλοταρίτισσα, η Μεσσαριά και ο Τρούλος.

Τα χωριά ενώνονται με ένα κεντρικό δρόμο.

Ένα νησί για ήσυχες διακοπές, περιήγηση και κολύμπι σε παραλίες με κρυστάλλινα νερά.

Αξιοθέατα-Μουσεία:

- Τα ερείπια του οικισμού της Γεωμετρικής εποχής και τη σπηλιά του Τοίχου.
- Την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού, που είναι προστάτης του νησιού.
- Τα εκκλησάκια της Παναγίας και του Αγίου Ιωάννη.

Ψυχαγωγία:

Για την διασκέδασή σας αρκεστείτε στις γραφικές ταβέρνες με το σπιτικό φαγητό και στα ουζερί με τα φρεσκοτάτα ψάρια.

Μεγάλο πανηγύρι γίνεται στις 14 Σεπτεμβρίου, στο οποίο προσφέρεται «πατατάτο»(κοκκινιστό κρέας με πατάτες) που σερβίρεται στους προσκυνητές.

Τοπικά προϊόντα- Αγορές:

Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε τη σπεσιαλιτέ του νησιού, χταποδάκι στη θράκα και «βουτυρωμένο» θράψαλο.

Τους ταιριάζει απόλυτα η νησιώτικη ρετσίνα και το ούζο.

Εξορμήσεις- Σπορ:

Η φύση της Δονούσας ενδείκνυται για ατέλειωτες μοναχικές και ήρεμες διακοπές. Αξίζει να ανακαλύψετε τις παρθένες ακρογιαλιές της, τις δροσερές παραλίες με τα κρυστάλλινα νερά.

Μερικές από τις επιλογές σας για κολύμπι είναι η αμμουδιά του λιμανιού, το Βαθύ Λιμενάρι, το Λιβάδι, ο Κέδρος και η Καλοταρίτισσα με τις τρεις παραλίες: το Βλυχό, το Σαπουνόχωμα και τη Μέσα Άμμο.

Αξίζει να περπατήσει κανείς τη Δονούσα, να επισκεφθεί τα μικρά κατάλευκα εκκλησάκια της και να απολαύσει ρομαντικές βόλτες ανάμεσα στα σπίτια με τα πολύχρωμα παραθυρόφυλλα και τα περιβόλια με τους φοίνικες.

2.11.5 Ηράκλεια

Η Ηράκλεια είναι το δυτικότερο νησάκι του συμπλέγματος και βρίσκεται ανάμεσα στην Ίο και την Νάξο.

Έχει ελάχιστους(περίπου 100)κατοίκους, ορεινό έδαφος με πολλά νερά, αρκετή

βλάστηση και ανεπτυγμένη κτηνοτροφία. Χωρίζεται σε δύο οικισμούς: τον Άγιο Γεώργιο, που είναι και το λιμάνι του νησιού και την Ηράκλεια ή Χώρα.

Αξιοθέατα- Μουσεία:

☐ Η σπηλιά του Άι-Γιάννη, προς τη μεριά της Ύψου. Μια μικρή λίμνη και όμορφοι σταλακτίτες στολίζουν το αναξιοποίητο σπήλαιο.

☐ Τα ερείπια του ενετικού κάστρου στο γειτονικό νησάκι Βενετικό.

☐ Ο Ιερός Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου, στο χωριό Παναγία.

☐ Ο Ιερός Ναός του Άι-Γιώργη στο ομώνυμο χωριό, κτίσμα του 1834 και ανακατασκευής 1887.

☐ Ο ιδιωτικός Ιερός Ναός Ταξιάρχης. Χτίστηκε στο τέλος του 19ου αι. και το τέμπλο του είναι αριστούργημα τέχνης.

Ψυχαγωγία:

Για τη διασκέδασή σας υπάρχουν καφενεία που προσφέρουν νόστιμους μεζέδες και ψαροταβέρνες με φρεσκότατο ψάρι, όπου πολλές φορές ανάβει το γλέντι με λαϊκά όργανα και παραδοσιακούς χορούς.

Πανηγύρια γίνονται τον Δεκαπενταύγουστο, στον περίβολο της Παναγίας στο ομώνυμο χωριό, στις 23 Απριλίου, στις 8 Νοεμβρίου ημέρα της εορτής των Ταξιαρχών Μιχαήλ-Γαβριήλ και στις 9 Νοεμβρίου ημέρα της γιορτής του Αγίου Νεκταρίου γίνεται πανήγυρη στον αυλόγυρο του ομώνυμου Ιερού Ναού.

Στις 28 Αυγούστου παραμονή της εορτής της Απότομης της κεφαλής του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου γίνεται εσπερινός μέσα στην πρώτη μεγάλη αίθουσα του ομώνυμου σπηλαίου.

Συρρέει πλήθος κόσμου και από τα γύρω νησιά και το θέαμα είναι φαντασμαγορικό.

Τοπικά προϊόντα- Αγορές:

Μην ξεχάσετε στο πέρασμά σας από την Ηράκλεια να αγοράσετε μυζήθρα και μέλι.

Εξορμήσεις-Σπορ:

Στην Ηράκλεια θα κολυπήσετε στις πεντακάθαρές αμμώδεις παραλίες Άγιος Γεώργιος, Λιβάδι, Βορινή Σπηλιά, στις βοτσαλώδεις Τουρκοπήγαδο, Αμμούδι του Μέρικα, Καρβουνόλακος, στις χαμηλές βραχώδεις όπως Ξυλομπάτης, Τρίμπουνας, στις απότομες και απόκρημνες όπως Μέρικας, Βάλα κλπ.

Με βάρκα ή καΐκι μπορείτε να εξερευνήσετε την ακτογραμμή του νησιού.

Ο όρμος Μέρικας περιβάλλεται από κατακόρυφους βράχους με ύψος περισσότερο από 100 μ., όπου φωλιάζουν αγριοπερίστερα και γύπες. Ιδανικό μέρος για παρατηρητές πουλιών.

2.11.6 Κουφονήσια

Πρόκειται για δυο μικρά νησιά, το Πάνω και το Κάτω Κουφονήσι. Το Κάτω Κουφονήσι είναι ακατοίκητο ενώ το Πάνω κατοικείται και μάλιστα τα τελευταία χρόνια έχει γνωρίσει τουριστική άνθιση.

Λίγοι είναι οι μόνιμοι κάτοικοι, ψαράδες στο επάγγελμα, ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες αρκετοί ασχολούνται με τον τουρισμό.

Υπέροχες αμμουδερές παραλίες και πρασινογάλαζα νερά, ταβέρνες με φρέσκους

ψαρομεζέδες, φιλόξενοι και χαμογελαστοί άνθρωποι θα μας υποδεχτούν και θα μας κάνουν να επισκεφθούμε ξανά και ξανά τα μικρά αυτά νησιά που στολίζουν το Ανατολικό Αιγαίο.

Ψυχαγωγία:

Στο Πάνω Κουφονήσι λειτουργεί μια ντισκοτέκ και ένα μπαρ με μουσική, στον Φοίνικα.

Εντυπωσιακός είναι και ο εορτασμός του Αγίου Γεωργίου με την περιφορά της εικόνας ενώ τα ψαράδικα καΐκια τη συνοδεύουν κάνοντας το γύρο του νησιού.

Με ιδιαίτερο τρόπο γιορτάζεται και η Μεγάλη Εβδομάδα οπότε το λιμάνι φωταγωγείται από τη μία άκρη έως την άλλη με δάδες και την Ανάσταση φωτίζει ο τόπος από βεγγαλικά.

Αν βρεθείτε το τελευταίο Σάββατο του Ιουνίου στα Κουφονήσια, στη Γιορτή του Ψαρά, θα απολαύσετε ολόφρεσκα ψάρια, μεζέδες και ποτά ενώ τα όργανα παίζουν νησιώτικους ρυθμούς. Τα μαγαζιά είναι κλειστά και το γλέντι γίνεται στην πλατεία και στους δρόμους.

Το Δεκαπενταύγουστο όλο το νησί μπαίνει στις βάρκες και πηγαίνει μέχρι το Κάτω Κουφονήσι όπου γίνεται λειτουργία στην εκκλησία της Παναγίας. Ακολουθεί γεύμα και κατά την επιστροφή «αγώνας ταχύτητας» μεταξύ των καϊκιών.

Τέλος, αν βρεθείτε μια βραδιά με πανσέληνο στα Κουφονήσια παρατηρήστε την κορυφογραμμή της Κέρου. Θα δείτε ένα θέαμα μοναδικό στον ορίζοντα, ένα ζευγάρι ξαπλωμένο στα νερά του Αιγαίου.

Εξορμήσεις-Σπορ:

Ξεκινώντας από την αμμουδιά του λιμανιού στο Κάτω Κουφονήσι συναντάμε απάνεμες παραλίες, η μια ωραιότερη από την άλλη μέχρι να φτάσουμε στο Πορί, έναν κυκλικό όρμο με την καλύτερη αμμουδιά του νησιού.

Η παραλία Χαροκόπου, όχι μακριά από το λιμάνι, και η Πλατιά Πούντα είναι οι πιο πολυσύχναστες. Στου Χαροκόπου θα βρείτε και ένα μικρό κάμπινγκ με τις απαραίτητες ανέσεις.

Στο Κάτω Κουφονήσι και το Γλαρονήσι θα φτάσετε με καΐκι και θα απολαύσετε το μπάνιο σας στις ερημικές παραλίες.

Αυτές τις παραλίες προτιμούν και οι γυμνιστές.

2.11.7 Κέρος

Ένα βραχώδες νησί 1,5 ν.μ. Ν.Α των Κουφονησίων, υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του Κυκλαδικού πολιτισμού (3000-2000 π.Χ).

Ανασκαφές έχουν φέρει στο φως μοναδικής αξίας αρχαιολογικά ευρήματα και περισσότερα από 100 μαρμάρινα ειδώλια ανάμεσά τους τις πασίγνωστες μαρμάρινες φιγούρες του Αυλιστή και του Αρπιστή που εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας καθώς και το μοναδικό ειδώλιο της Μεγάλης Μητέρας ύψους 1,4 μ.

Το νησί είναι ακατοίκητο και για κολύμπι προσφέρεται το λιμανάκι του «Παριανού».

2.11.8 Σχοινούσα

Η Σχοινούσα βρίσκεται στο κέντρο του συμπλέγματος των Μικρών Ανατολικών

Κυκλάδων και έχει ως πλεονέκτημα το απάνεμο λιμάνι της.

Οι κάτοικοί της ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία. Έχει έκταση 8,5 τετραγωνικά μίλια και πληθυσμό 120 κατοίκους σε δύο οικισμούς. Στο νησί υπάρχουν αρχαία ερείπια και μεσαιωνικό κάστρο. Οι σημερινοί κάτοικοι προέρχονται από την Αμοργό και εγκαταστάθηκαν στο νησί το 1840.

Το λιμάνι του νησιού είναι το Μερσίι, το οποίο φημίζεται σαν ένα από τα καλύτερα καταφύγια μικρών σκαφών στο Αιγαίο και απέχει 1,2 χλμ. από τα Χώρα, το χωριό Παναγία.

Αξιοθέατα-Μουσεία:

□ Την εκκλησία της Παναγίας της Ακαθής, που είναι αφιερωμένη στα Εισόδια της Θεοτόκου.

Ψυχαγωγία:

Στο λιμάνι και στη Χώρα θα βρείτε γραφικές ταβέρνες με φρέσκο ψάρι και παραδοσιακά καφενεία.

Στις 15 Αυγούστου και λόγω της εκκλησίας της Παναγίας γίνεται τριήμερο νησιώτικο πανηγύρι, με φαγητό, κρασί και βιολιά και συγκεντρώνονται οι κάτοικοι απ' όλα τα γύρω νησιά.

Εξορμήσεις-Σπορ:

Το νησάκι περιστοιχίζεται από 15 παραλίες με γαλάζια νερά, η μια τόσο διαφορετική από την άλλη που ικανοποιούν και τον πιο απαιτητικό ταξιδιώτη. Ξεκινώντας από το λιμάνι συναντάμε τη Μερσίι, την Τσιγκούρα και το Λιβάδι. Λίγο πιο μακριά θα βρείτε τις παραλίες Αλμυρό, Λιόλιο και Ψιλή Άμμο. Οι φυσικές ομορφιές κάνουν τη Σχοινούσα να διαφέρει από όλες τις Μικρές Κυκλάδες.

Για όσους λατρεύουν το υποβρύχιο ψάρεμα και γενικά τα θαλάσσια σπορ, τα νερά της Σχοινούσας είναι ιδανικά.

2.11.9 Νησιά- Νησίδες

Μεγάλος & Μικρός Αβδελάς: νοτιοδυτικά της Ηρακλειάς, Βενέτικο: βορειοανατολικά της Ηρακλειάς, Άργιλος, Φειδούσα: νότια της Σχοινούσας, Ασπρονήσι: νοτιοανατολικά της Σχοινούσας, Κλειδούρα: βορειοανατολικά της Σχοινούσας, Γλαρονήσι: βορειοανατολικά του Κάτω Κουφονησιού, Πρασούρα: βορειοανατολικά του Κουφονησιού, Μεγάλη & Μικρή Πλάκα, Τσουλούφι, Λάζαρος, Άγιος Ανδρέας, Πλάκη, Άνω & Κάτω Αντικέρι: νότια της Κέρου, Βούλγαρης: ανατολικά της Κέρου, Μάκαρες: δυτικά της Δονούσας, Σκυλονήσι: βορειοανατολικά της Δονούσας.

2.12 Μύκονος

2.12.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία του νησιού προήλθε από τον Μύκονο, γιο του Ανίου που ήταν με τη σειρά του γιος του Απόλλωνα και της νύμφης Ροιούς, κόρης του Στάφυλου. Σύμφωνα με το μύθο, οι βράχοι του νησιού προέκυψαν από τα απολιθωμένα κορμιά των γιγάντων που σκότωσε ο Ηρακλής και ύστερα πέταξε στο συγκεκριμένο νησί ως αιώνιους μάρτυρες

του άθλου του.

2.12.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η κοσμοπολίτισσα του Αιγαίου, η διάσημη Μύκονος, είναι ένα από τα νησιά σύμβολα του διεθνούς jet set. Έχει έκταση 85 τ.χλμ., και μήκος ακτών περίπου 80 χιλιόμετρα. Βρίσκεται κοντά στη Δήλο, τη Ρήνεια, την Τήνο και τη Νάξο. Το έδαφός της είναι βραχώδες με ψηλότερα σημεία την κορυφή του Προφήτη Ηλία του Βορنيώτη, του Προφήτη Ηλία του Ανωμερίτη και του Κούνουρα.

2.12.3 Ιστορική αναδρομή

Στα Ιστορικά χρόνια αναδείχτηκαν οι δύο πόλεις του νησιού, η Μύκονος και η Πάνορμος ενώ οι ανασκαφές έφεραν στο φως σημαντικό νεολιθικό οικισμό στην περιοχή της Φτελιάς.

Ακολουθώντας την πορεία των υπόλοιπων νησιών η Μύκονος γνώρισε την κυριαρχία των Ενετών και των Τούρκων αργότερα.

Η Μύκονος έλαβε ενεργό μέρος στον μεγάλο αγώνα του 1821 όπου διακρίθηκε ο μυκονιάτικος στόλος και η ηρωίδα Μαντώ Μαυρογένους.

2.12.4 Συνοπτική παρουσίαση

Κυβικά ασπροβαμμένα σπίτια, σκάλες με χρωματιστά ξύλινα κάγκελα, λουλουδιασμένα παράθυρα και πλακόστρωτα ασβεστωμένα σοκάκια, εκτυφλωτικά λευκές εκκλησίες απόλυτα ενσωματωμένες στο τοπίο και οι ανεμόμυλοι που μας παρατηρούν από το ύψωμα του Κάστρου συνθέτουν την εικόνα της Χώρας.

Το Ματογιάννι είναι ο πιο εμπορικός δρόμος της Χώρας με επώνυμα καταστήματα ρούχων και χρυσαφικών και στα παράλληλα σοκάκια καφετέριες και γνωστά μπαρ περιμένουν τους τουρίστες για διασκέδαση και χορό μέχρι το πρωί.

Ο παραλιακός δρόμος, ο Γιαλός, με τα αραγμένα ψαροκάικα και τα καφεενεία διατηρεί τη γραφικότητά του ακόμη και στη μέση του καλοκαιριού. Κι αν οι μυκονιάτικες νύχτες ανήκουν στους τουρίστες, τα πρωινά η Μύκονος απολαμβάνει μια γαλήνια ηρεμία κι ο ήλιος λάμπει αντανακλώντας εκτυφλωτικά στα λευκοβαμμένα σπίτια και τα καταγάλανα νερά του Αιγαίου.

2.12.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Η εκκλησία της Παναγίας της Παραπορτιανής, στο Κάστρο, ίσως το ωραιότερο δείγμα κυκλαδίτικης αρχιτεκτονικής, μαγνητίζει το βλέμμα με τις καμπύλες και την πλαστικότητα της μορφής της.

□ Η “μικρή Βενετία” της Μυκόνου, η συνοικία Αλευκάντρα, με τα σπίτια των καπετάνιων. Οι ξύλινες προσόψεις τους, τα μεγάλα παράθυρα και οι πόρτες προς τη μεριά της θάλασσας βγαίνουν σχεδόν μέσα στο κύμα. Τα περισσότερα από τα σπίτια αυτά έχουν

διαμορφωθεί σε ατμοσφαιρικά μπαρ και σαγηνεύουν τον επισκέπτη που πίνει το ποτό του απολαμβάνοντας το μοναδικό θέαμα.

- ❑ Οι ανεμόμυλοι σήμα κατατεθέν της Μυκόνου στα νότια της συνοικίας του Κάστρου, όπου βρισκόταν η αρχαία ακρόπολη της πόλης της Μυκόνου.
- ❑ Το κτίριο του Δημαρχείου που ξεχωρίζει ανάμεσα στα κυκλαδίτικα κτίρια με το νεοκλασικό του ρυθμό και την κεραμοσκεπέαστη στέγη του.
- ❑ Το Αρχαιολογικό μουσείο με εκθέματα από τη Μύκονο και το νησάκι Ρήνεια.
- ❑ Το Ναυτικό μουσείο Αιγαίου με εκθέματα σχετικά με τη ναυτική παράδοση του νησιού.
- ❑ Το Λαογραφικό μουσείο και το Σπίτι της Λένας και τα δυο με εκθέματα που απεικονίζουν την παράδοση και τα έθιμα της Μυκόνου.
- ❑ Το Αγροτομουσείο “Μύλος του Μπόνη” στους Απάνω Μύλους που λειτουργεί ως υπαίθριο λαογραφικό μουσείο.

2.12.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Η Μύκονος μοιάζει να ζει σε δύο κόσμους, καθένας με τις δικές του, τις εντελώς δικές του, συνήθειες. Από τη μία η τουριστική Μύκονος προσφέρει ρυθμούς διασκέδασης έντονους έως εξοντωτικούς, εκκεντρικότητα, πλήρη απουσία ελέγχου και κλίμα που πραγματικά διακόπτει από ό,τι θυμίζει καθημερινότητα και ρουτίνα. Από την άλλη, ένας δεύτερος κόσμος, ήρεμος, νωχελικός, αποκαλύπτεται στους ντόπιους και σε όσους δεν την επισκέπτονται τους μήνες τουριστικής αιχμής. Κι ίσως αυτή η Μύκονος να' ναι ακόμη πιο όμορφη.

Από τα σημαντικότερα πανηγύρια του νησιού είναι αυτά προς τιμήν των Αγίων Αναργύρων, της Αγίας Μαρίνας, της Αγίας Παρασκευής, του Αγίου Παντελεήμονος, του Σωτήρος, και το Δεκαπενταύγουστο το μεγάλο πανηγύρι προς τιμή της Παναγίας Τουρλιανής. Το Σεπτέμβριο εξάλλου, όταν το μεγαλύτερο τουριστικό κύμα υποχωρεί, οι Μυκονιάτες ανασυντάσσουν τις δυνάμεις τους για να υποδεχτούν το χειμώνα κι ετοιμάζουν τη γιορτή του τρύγου, από την οποία θα προκύψει το λιαστό κρασί που θα συντροφεύει τους χειμερινούς μήνες, ενώ ένα μήνα αργότερα θα γιορταστούν τα Χοιροσφάγια, από τα οποία θα προκύψουν εκλεκτοί μεζέδες επίσης για το χειμώνα. Στη Μύκονο όλοι οι συνδυασμοί είναι ανέλπιστα εφικτοί, κι όλοι μαζί καταφέρνουν να συνυπάρχουν αρμονικά και αβίαστα.

Γι' αυτό κι έχει τόσους θαυμαστές!

2.12.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε τα παραδοσιακά μυκονιάτικα γλυκά, γλυκάνετε το απόγευμά σας με ένα ποτήρι σουμάδα και συνοδέψτε το ουζάκι σας με πικάντικη κοπανιστή και ντόπια λουκάνικα.

Από τα είδη λαϊκής τέχνης ξεχωρίζουν τα παραδοσιακά υφαντά, τα ξύλινα караβάκια και οι ανεμόμυλοι- μινιατούρες.

2.12.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Με κέντρο τη Χώρα ή κάποια από τις παραλίες του νησιού μπορείτε εύκολα να γνωρίσετε το μεγαλύτερο κομμάτι της Μυκόνου. Από το Γιαλό στη Χώρα ξεκινούν εκ-

δρομικά καΐκια που θα σας μεταφέρουν στις εντυπωσιακές παραλίες και στη Δήλο. Κοντά στη Χώρα θα κολυμπήσετε στον Τούρλα και τον Άγιο Στέφανο, προς τις εγκαταστάσεις του καινούριου λιμανιού, ή από την αντίθετη πλευρά τον Κόρφο και τον Άι- Γιάννη. Οι περισσότερες παραλίες είναι οργανωμένες και προσφέρονται για θαλάσσια σπορ.

2.12.9 Νησιά- Νησίδες

Μπάου: μικρό ακατοίκητο νησάκι βόρεια από το Πάνω Διακόφτι, Κάβουρας ή Μονόπτερο: βραχονησίδα βόρεια του Μπάου, Καβουρονήσι: μακρόστενο ακατοίκητο νησάκι βορειοδυτικά του Μπάου, Μαρμαρονήσι: μικρό ακατοίκητο νησάκι στον όρμο Πανόρμου, Λαζαρονήσι: μικρό ακατοίκητο νησάκι που βρίσκεται κοντά στον κάβο του Λαζάρου και προσφέρεται για ψάρεμα, Μόλες, Σκαφίδια: βραχονησίδες στον όρμο Πανόρμου, Τραγονήσι: μικρό ακατοίκητο νησάκι, κατάφυτο από κάππαρη, ανατολικά της Μυκόνου, Ερίφι, Κατσίκι, Βατούλι: βορειοανατολικά από το Τραγονήσι, Κλεφτονήσι: βραχονησίδα κάτω από το βράχο του Αρμενιστή, Κταπόδια ή Χταπόδια: μικρό ακατοίκητο νησάκι ανατολικά της Μυκόνου.

2.13 Νάξος

2.13.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία του νησιού οφείλεται, σύμφωνα με την παράδοση, στους Κάρες από τη Μ. Ασία που το κατόικησαν και με επικεφαλής το Νάξο επικράτησαν σε αυτό δίνοντάς του στη συνέχεια το όνομα του αρχηγού τους. Ο μύθος θεωρεί τη Νάξο πατρίδα του θεού Διόνυσου και της Αριάδνης. Η Αριάδνη ήταν η βασιλοπούλα, κόρη του βασιλιά Μίνωα, η οποία βοήθησε το Θησέα, γιο του Αιγαία, να σκοτώσει το Μινώταυρο.

Στη συνέχεια, έφυγε με το Θησέα στη Νάξο όπου όμως εκείνος την εγκατέλειψε. Τότε η Αριάδνη βρήκε παρηγοριά στην αγκαλιά του Διόνυσου, ο οποίος και την έκανε γυναίκα του.

2.13.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Πλούσια φύση με πολλές εναλλαγές κάτασπρα και γραφικά χωριά σκορπισμένα στη γη της, βυζαντινές εκκλησίες και παλιά μοναστήρια, σημαντικές μνήμες από τα χρόνια τα αρχαία, υπέροχες παραλίες με διάφανα νερά και η Χώρα της Νάξου με τις πέτρινες καμάρες, το κάστρο και την «Πορτάρα» την μνημειώδη είσοδο του ναού του Απόλλωνα, όλα αυτά είναι η Νάξος. Το μεγαλύτερο νησί των Κυκλάδων, με έκταση 428 τ.χλμ., μήκος ακτών 148 χιλιομέτρα και πληθυσμό που ξεπερνά τους 14000 κατοίκους, υποδέχεται κάθε χρόνο χιλιάδες τουρίστες που μαζί με τη γεωργία και την κτηνοτροφία στηρίζουν την οικονομία του τόπου.

2.13.3 Ιστορική αναδρομή

Η Νάξος, ένα από τα πιο σημαντικά κέντρα του κυκλαδικού πολιτισμού, πρωτοκα-

τοικήθηκε από Θράκες που έφεραν μαζί τους τη λατρεία του Διόνυσου. Η μεγαλύτερη ανάπτυξη του νησιού τοποθετείται γύρω στον 8ο και 7ο π.Χ αι. οπότε γνώρισε οικονομική, εμπορική και πνευματική ακμή. Τη Βυζαντινή περίοδο οι πειρατικές επιδρομές ανάγκασαν τους κατοίκους της να εγκαταλείψουν τα παράλια. Σε αυτή την περίοδο ανήκουν και οι περισσότεροι πύργοι που συναντάμε κυρίως στο εσωτερικό του νησιού.

2.13.4 Συνοπτική παρουσίαση

Εντυπωσιακά λευκή με το καλοδιατηρημένο ενετικό κάστρο να στεφανώνει την κορυφή της, η Χώρα της Νάξου μας κερδίζει με την απλότητά της. Στο λιμάνι της μας υποδέχεται η «Πορτάρα» η πύλη του αρχαίου ναού του Απόλλωνα, σήμα κατατεθέν της Νάξου.

2.13.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Η “Πορτάρα” η είσοδος του μισοτελειωμένου ναού του Απόλλωνα, πάνω στη νησίδα Παλάτια στην είσοδο του λιμανιού της Νάξου.
- Τα ερείπια της αρχαίας πόλης στην τοποθεσία Γρόττα, στα βόρεια παράλια της πόλης. Ένα τμήμα της είναι βυθισμένο στη θάλασσα.
- Τα φράγκικο κάστρο με τα καλοδιατηρημένα κτίρια, πολλά από τα οποία χρονολογούνται στο 14ο και 15ο αι.
- Οι αξιόλογες εκκλησίες της Χώρας καθολικές και ορθόδοξες, με παλαιότερη την Παναγία τη Βλαχερνιώτισσα. Αξίζει να επισκεφθείτε και τη Μητρόπολη αφιερωμένη στη Ζωοδόχο Πηγή όπου θα θαυμάσετε τις σημαντικές φορητές εικόνες και το σκαλιστό μαρμάρينو τέμπλο της.
- Το Αρχαιολογικό μουσείο όπου θα δείτε αξιόλογα εκθέματα από την αρχαία πόλη και εντυπωσιακά αντικείμενα μνημεία του κυκλαδικού πολιτισμού.
- Ένας εντυπωσιακός βενετσιάνικος πύργος, ο «πύργος του Μπελόνια» μας περιμένει στο δρόμο προς το Γαλανάδο. Στην επικράτειά του βρίσκεται το διπλό εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη του οποίου το ένα κλίτος είναι καθολικός ναός και το άλλο ορθόδοξος.

2.13.6 Ψυχαγωγία

Η Χώρα της Νάξου διαθέτει όλα τα απαραίτητα συστατικά για το φαγητό και η διασκέδασή σας. Ποιοτικά εστιατόρια με διεθνή κουζίνα, γραφικές ταβέρνες με παραδοσιακές γεύσεις, ουζερί, καφετέριες, μπαρ και μεγάλα κλαμπ θα σας ενθουσιάσουν με την ποικιλία τους.

2.13.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Η εκτεταμένη απασχόληση των ντόπιων με τη γεωργία μας χαρίζει ποικιλία στα τοπικά προϊόντα της Νάξου που όχι μόνο αξίζει να γευτείτε αλλά και να πάρετε μαζί σας στην επιστροφή στον τόπο σας. Ιδιαίτερα νόστιμες είναι οι πατάτες, τα τυριά και ιδιαίτερα το ξυνότυρο, το μανούρι και το κεφαλοτύρι και βέβαια η ονομαστή γραβιέρα. Όλα αυτά συνοδεύουν ιδανικά το ντόπιο κρασί.

Για να κλείσετε το γεύμα σας προτιμήστε παραδοσιακό γλυκό του κουταλιού και λικέρ κίτρο.

Στα καταστήματα με είδη λαϊκής τέχνης και στα διάφορα χωριά που θα συναντήσετε θα βρείτε κεντήματα, πλεχτά και υφαντά στον αργαλειό, καλάθια και σκαλιστά αντικείμενα που αξίζει να πάρετε μαζί σας ως ενθύμιο από το όμορφο νησί.

2.13.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Όλη η νότια πλευρά της Νάξου είναι ουσιαστικά μια απέραντη παραλία με χρυσή άμμο και ψιλό βότσαλο που σχηματίζει μαγευτικούς κολπίσκους ξεκινώντας από τη Χώρα και καταλήγοντας στον Αλυκό και το Πυργάκι. Επίσης στις περισσότερες από αυτές τις παραλίες θα βρείτε υποδομή για θαλάσσια σπορ, ταβέρνες και καντίνες.

2.13.9 Νησιά- Νησίδες

Ασπρονήσι: δυτικά της Νάξου, Παρθένος: δυτικά της παραλίας Ορκού.

2.14 Πάρος

2.14.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η σημερινή ονομασία του νησιού προήλθε από τον Πάρο, τον αρχηγό της κυνηγημένης από τους Δωριείς ομάδας Αρκάδων που κατέφυγαν στο νησί την περίοδο που το κατοικούσαν οι Ίωνες. Άλλες γνωστές ονομασίες είναι Μινωίς, Υρή, Καβαρνίς.

2.14.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Πάρος βρίσκεται στο κέντρο των Κυκλάδων και παρουσιάζει μεγάλη τουριστική κίνηση.

Έχει έκταση 186,5 τ.χλμ., και το μήκος των ακτών της είναι 120 χλμ. Οι δύο μεγάλοι φυσικοί όρμοι που σχηματίζονται στο νησί είναι της Παροικιάς και της Νάουσας, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των ακτών είναι απότομες και βραχώδεις.

Η άρτια τουριστική οργάνωση που έχει αναπτυχθεί, χωρίς να αλλοιωθούν τα παραδοσιακά κυκλαδίτικα γνωρίσματα και η γραφικότητα της Πάρου, προδιαθέτουν για ξεκούραστες και άνετες διακοπές.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του νησιού είναι το βουνό που προβάλλει στο κέντρο του με τις πεδιάδες να απλώνονται γύρω του.

Λευκά σπίτια, μικρές εκκλησίες και ζωηρά χρώματα από τις τριανταφυλλίες, τις βουκαμβίλιες και τα γεράνια συνθέτουν την εικόνα της Πάρου.

Το υπέδαφος του νησιού αποτελείται κυρίως από γρανίτες με ασβεστολιθικές νησίδες (μάρμαρο).

Αξιοσημείωτο γνώρισμα του νησιού είναι η παραγωγή του φημισμένου λευκού μαρμάρου, από το οποίο λαξεύτηκαν τα περίφημα αγάλματα της Αφροδίτης της Μήλου και του Ερμή του Πραξιτέλη.

2.14.3 Ιστορική αναδρομή

Πρώτοι, κατά την Μινωική εποχή, είχαν εγκατασταθεί και αναπτύξει τον πολιτισμό τους οι Κρήτες.

Η Πάρος γνώρισε μεγάλη οικονομική και καλλιτεχνική ανάπτυξη τον 8ο αι. π.Χ, που χάρη στην εξαγωγή του φημισμένου παριανού μαρμάρου γνώρισε τον πλούτο και έγινε μεγάλη ναυτική δύναμη στο Αιγαίο.

Από το νησί κατάγονταν μερικοί σπουδαίοι γλύπτες, ζωγράφοι και ποιητές της αρχαιότητας.

2.14.4 Συνοπτική παρουσίαση

Πρωτεύουσα και λιμάνι του νησιού, η Παροικιά παρουσιάζει την μεγαλύτερη τουριστική κίνηση κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η σημερινή πόλη έχει κτιστεί στη θέση της αρχαίας διατηρώντας την παράδοση της συνέχειας της ζωής στον ίδιο τόπο, όπως τη συναντάμε σε πολλές ελληνικές πόλεις.

Στο κέντρο της θα συναντήσουμε τα ερείπια του κάστρου γύρω από το οποίο απλώνονται κατάλευκα σπιτάκια του οικισμού με τις αυλές με βασιλικό, γιασεμιά και αγιόκλημα. Στενά πλακόστρωτα δρομάκια, αψιδωτές καμάρες και εκκλησιάκια ολοκληρώνουν την όμορφη εικόνα.

Φτάνοντας με το πλοίο στο λιμάνι, το πρώτο που τραβάει την προσοχή μας είναι ο αναπαλαιωμένος ανεμόμυλος με την αχυρένια σκεπή, που λειτουργεί σήμερα σαν γραφείο πληροφοριών του Δήμου.

2.14.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

❑ Η εκκλησία της Παναγίας της Εκατονταφυλιανής ή Καταπολιανής. Πρόκειται για ένα από τα σπουδαιότερα παλαιοχριστιανικά μνημεία της Ελλάδας.

❑ Το Βυζαντινό μουσείο, με αξιόλογα θρησκευτικά κειμήλια, που στεγάζεται στο χώρο της Εκατονταφυλιανής.

❑ Το Κάστρο στο κέντρο της Παροικιάς όπου σώζονται πολλά λείψανα από τα τείχη.

❑ Το Αρχαιολογικό μουσείο με σπουδαία εκθέματα, ανάμεσά τους η Άπτερος Νίκη της σχολής του Σκόπα, το Πάριο Χρονικό που αναφέρει όλη την ιστορία του νησιού από τον 16ο έως τον 3ο αι. π.Χ και άλλα εντυπωσιακά αγάλματα Ελληνιστικής περιόδου.

❑ Μια από τις παλιότερες εκκλησίες της Παροικιάς είναι η Παναγία η Σεπτεμβριανή, με ανάγλυφη προτομή της Παναγίας που χρονολογείται από το 1592.

❑ Τα αρχαία μνημεία της Παροικιάς περιλαμβάνουν το Ασκληπιείο, λίγο έξω από την πόλη και στην ίδια περιοχή τα ερείπια του ιερού του Απόλλωνα το Πύθιο.

Στην είσοδο της πόλης καθώς φτάνουμε από τη Νάουσα θα δείτε πάνω σ' έναν χαμηλό λόφο το Δήλιο, ένα ιερό αφιερωμένο στον Απόλλωνα, την Άρτεμη και τη μητέρα τους Λητώ.

❑ Το μοναστήρι της Λογγοβάρδας του 17ου αι. αφιερωμένο στη Ζωοδόχο Πηγή. Διαθέτει αξιόλογη βιβλιοθήκη.

Η είσοδος στις γυναίκες δεν επιτρέπεται.

❑ Το μοναστήρι του Χριστού που είναι αφιερωμένο στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος,

στην περιοχή Ψυχοπιανά.

2.14.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Στα περισσότερα μέρη, πολλά από τα ήθη και έθιμα που χαρακτηρίζαν μια άλλη εποχή, έχουν εκλείψει.

Ειδικότερα όταν πρόκειται για περιοχές που έχουν σημειώσει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη, οι πιθανότητες διατήρησης εθιμικών στοιχείων περιορίζονται στο ελάχιστο. Στην Πάρο συγκεκριμένα διατηρούνται ακόμη αρκετά ήθη και έθιμα τα οποία σχετίζονται με τη θρησκευτική λατρεία και τις αγροτικές εργασίες. Οι μεγάλες στιγμές της ζωής, η γέννηση, ο γάμος, ο θάνατος, τιμώνται από τους κατοίκους του νησιού με διαφορετικό κάθε φορά τρόπο και πάντα με σεβασμό προς την ίδια τη ζωή.

Στα γράμματα και τις τέχνες, η Πάρος από την αρχαιότητα και μέχρι σήμερα έχει να επιδείξει πάρα πολλούς ανθρώπους που διατήρησαν το πνευματικό επίπεδο του τόπου υψηλό. Στην ποίηση, ξεχωριστό είναι το έργο του περίφημου ποιητή-ιαμβογράφου Αρχίλοχου που έζησε στην Πάρο τον 7ο αι. π.Χ., στη ζωγραφική το έργο των Αρκεσίλαου και Νικάνορα. Στη γλυπτική ξεχώρισαν ο Αγοράκριτος, μαθητής το Φειδία, κι ο Σκόπας που το όνομά του τοποθετούσαν οι αρχαίοι πλάι στα ονόματα του Λύσιππου και του Πραξιτέλη. Και σήμερα όμως η Πάρος εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλη πνευματική δραστηριότητα και λόγιοι, καλλιτέχνες, επιστήμονες που κατάγονται από το νησί, καταφέρνουν να διατηρούν τις πολιτιστικές αξίες του τόπου σταθερές και αναλλοίωτες.

Ψυχαγωγία:

Στην Παροικιά έχετε να επιλέξετε ανάμεσα σε ταβέρνες, εστιατόρια, ψησταριές, πιτσαρίες και δεκάδες καφετέριες.

Για τις βραδινές σας εξόδους υπάρχουν κέντρα με ζωντανή μουσική, πολλά μπαρ και μεγάλα κλαμπ.

Επίσης, λειτουργεί θερινός κινηματογράφος.

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού στο νησί γίνονται καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η έκθεση παριανής τέχνης με ζωγραφιές, γλυπτά και χειροτεχνήματα που γίνονται τον Ιούλιο ή τον Αύγουστο.

Μεγάλο πανηγύρι γίνεται στη γιορτή της Παναγίας της Εκατονταπυλιανής, τον Δεκαπενταύγουστο όπου γίνεται λιτανεία με την περιφορά της εικόνας.

2.14.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Η Πάρος είναι γνωστή για τα περίφημα κρασιά και τα τυριά της.

Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε το ψάρι «γούνα», λιαστός πικάντικος μεζές που συνοδεύει ιδανικά το κρασί ή το ούζο σας.

Σπεσιαλιτέ της Πάρου η ρεβιθόσουπα στον Πρόδρομο.

Στην επίσκεψή σας στις Λεύκες μην παραλείψετε να αγοράσετε χειροποίητα κεραμικά είδη και παραδοσιακά κεντήματα.

2.14.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Η παραλία Λιβάδια που απλώνεται δεξιά από το λιμάνι είναι κατάλληλη για κολύ-

μπι και διαθέτει φυσική σκιά από τα αρμυρικά.

Λίγο έξω από την Παροικιά μπορείτε να κολυμπήσετε στις περιοχές Καμίνια, Κριός και τον Άγιο Φωκά, ενώ για τους γυμνιστές και όσους προτιμούν πιο ήσυχες παραλίες προσφέρονται οι δυο μικροί κλειστοί κόλποι στον Παράσπορο και την Αγία Ειρήνη.

Σε όλο το νησί μπορείτε να απολαύσετε διάφορα σπορ: wind surfing, ιστιοπλοΐα, υποβρύχιο ψάρεμα, καταδύσεις τένις, ποδόσφαιρο, μπάσκετ, ιππασία και go kart.

2.14.9 Νησιά- Νησίδες

Πόρτες: βορειοδυτικά της Παροικιάς, Άγιος Σπυρίδων: δυτικά της Παροικιάς, Σαλαγκονήσι, Ρευματονήσι: νησάκια δυτικά της Πάρου, Τούρλος, Πρέζα, Γλαροπούντα, Τηγάνι, Παντιερωνήσι: νοτιοδυτικά της Πάρου, Δρυονήσι: νοτιοανατολικά του Δρυού, Κρυψίδα, Πρασονήσι: ανατολικά του Δρυού, Φίλιζι: βορειοανατολικά του Αμπελά, Βριόκαστρο, Φόνισσες, Τουρλίτες, Γαΐδορονήσι: βορειοανατολικά της Πάρου, Οικονόμου: στον όρμο Νάουσας.

2.15 Σαντορίνη

2.15.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Μερικές από τις κατά καιρούς ονομασίες του νησιού είναι Στρογγύλη, Καλλίστη, Μικρός Μύλος, Θήρα. Η σύγχρονη ονομασία Σαντορίνη απαντά ήδη κατά τη μεσαιωνική περίοδο της Φραγκικής κατοχής, από τον ομώνυμο ναό της Αγίας Ειρήνης (“Santa Irene”).

2.15.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η ιστορία της Σαντορίνης είναι αλληλένδετη με αυτή του ηφαιστείου. Πριν από τη μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου το νησί ονομαζόταν Στρογγύλη, λόγω του σχήματός του.

Η Σαντορίνη είναι μαζί με την Ανάφη το νοτιότερο νησί των Κυκλάδων. Έχει έκταση 96 τ.χλμ., μήκος ακτών που φτάνει τα 69 χλμ. και πλάτος που ποικίλλει από 2 έως 6 χλμ. Γενικά το έδαφος του νησιού είναι άνυδρο και η ύδρευση καλύπτεται πλέον με ειδικά υδροφόρα αυτοκίνητα. Ο πληθυσμός του ξεπερνά τους 11000 κατοίκους.

Η ονομασία «Σαντορίνη» οφείλεται στην εκκλησία της Αγίας Ειρήνης (Santa Irene-Ενετοκρατία) που βρίσκεται στη Θηρασία. Το όνομα της πρωτεύουσας (Φηρά) είναι παραφθορά του ονόματος του νησιού, Θήρα. Πριν ακόμη από την αποβίβαση από το καράβι, σου κόβεται η ανάσα. Μπροστά στους απόκρημνους κατακόρυφους βράχους, εκεί που το βαθυκόκκινο χρώμα εναλλάσσεται με το μαύρο και το σταχτί και τα κάτω σπίατα προβάλλουν σαν αφρισμένο κύμα στο φρύδι του γκρεμού.

Όσες φωτογραφίες κι αν τραβήξει κανείς στη Σαντορίνη, μόνο οι εικόνες που χαρακτήκαν στο μυαλό μας μπορούν να αποδώσουν απόλυτα την εικόνα της Σαντορίνης: άγρια και ειρηνική, ζεστή και απόμακρη με το ηφαίστειο να παίζει τον πρώτο ρόλο στις αναμνήσεις μας.

2.15.3 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορία της Σαντορίνης ξεκινάει πριν από έξι εκατομμύρια χρόνια όταν το σημερινό Αιγαίο ήταν ξηρά που ονομαζόταν Αιγηίδα και ένωνε την Ηπειρωτική Ελλάδα με τη Μικρά Ασία και την Κρήτη. Τότε συνέβη μια μεγάλη καταστροφή κατά την οποία η Αιγηίδα γη χάθηκε στα βάθη της θάλασσας και στη θέση της έμειναν μόνο κάποιες μικρές προεξοχές γης, τα σημερινά νησιά του Αιγαίου...

Το 1450 π.Χ. σημειώνεται τρομακτική έκρηξη του ηφαιστείου. Ολόκληρο το νησί τότε εξαφανίστηκε και παρέμεινε μόνο το τμήμα της καλντέρας στη σημερινή Σαντορίνη, τη Θηρασία και το Ασπρονήσι. Το Αιγαίο σκοτεινίασε και σηκώθηκε ένα τεράστιο κύμα που έφτασε στα παράλια της Κρήτης και κατέπνιξε τον Μινωικό Πολιτισμό.

Η Σαντορίνη γεννήθηκε όμως πάλι από την ιστορία, στα καινούρια χώματά της γεννήθηκαν άλλοι άνθρωποι που δημιούργησαν κι αυτοί το δικό τους πολιτισμό.

Ο καταστροφικός σεισμός, ωστόσο, του 1956 συγκλόνισε το νησί για μια ακόμη φορά και σήμανε μια νέα περίοδο παρακμής που διήρκεσε μέχρι και τη δεκαετία του 1970. Από τη δεκαετία του '70 όμως και ύστερα η Σαντορίνη γίνεται το επίκεντρο του ενδιαφέροντος πλήθους επιστημόνων ενώ παράλληλα αρχίζει η ανοικοδόμηση και η τουριστική προβολή του νησιού με τρόπο που το άλλοτε εγκαταλειμμένο νησί θυμίζει σήμερα, και κατά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες, πολύβουη κυψέλη.

2.15.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η πρωτεύουσα του νησιού είναι χτισμένη με τον πιο ιδιόρρυθμο και μοναδικό σ' όλο τον κόσμο τρόπο πάνω στην κορυφή των απότομων βράχων.

Μοναδική απόλαυση η θέα προς το μαγευτικό ηφαίστειο μέσα στη θάλασσα την ώρα που ο ήλιος δύει.

Η έντονη τουριστική κίνηση ώθησε στην επέκταση του οικισμού αφαιρώντας ένα κομμάτι από τον παραδοσιακό του χαρακτήρα.

Λιμάνι της Σαντορίνης είναι ο Αθηνιός κάτω από τα Φηρά.

Παλιότερα η ανάβαση γινόταν με γαϊδουράκια ή με τα πόδια από τα σκαλοπάτια. Σήμερα υπάρχει ασφαλτός που οδηγεί στα Φηρά και το εντυπωσιακό τελεφερίκ που κάνει τη διαδρομή Αθηνιός- Φηρά.

2.15.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το Πνευματικό Κέντρο στο βενετσιάνικο Μέγαρο Γκύζη, στο κέντρο της καθολικής συνοικίας. Εδώ πραγματοποιούνται πολιτιστικά δρώμενα όπως εκθέσεις ζωγραφικής, θεατρικές παραστάσεις, μουσικές βραδιές κλπ

□ Η Ορθόδοξη και η Καθολική Μητρόπολη.

□ Στο χωριό Κοντοχώρι, στο δρόμο προς την παραλία του Έξω Γιαλού, βρίσκεται το Λαογραφικό μουσείο Εμμ. Λυγνού με αξιόλογα εκθέματα και αναπαράσταση παραδοσιακού σαντορινιού σπιτιού.

□ Το Μπελλώνειο Πνευματικό Κέντρο με σημαντικά συγγράμματα και ιστορικά βιβλία.

□ Το Αρχαιολογικό μουσείο στα Φηρά με ευρήματα Προϊστορικής εποχής.

□ Μην παραλείψετε να επισκεφτείτε το βυθό της Σαντορίνης για να απολαύσετε το παλιό

ναυάγιο και την Καλντέρα με το τουριστικό υποβρύχιο «ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ 1». Μέσα από τα μεγάλα φινιστρίνια του υποβρυχίου θα δείτε το υπερθέαμα της υποβρύχιας πανίδας και χλωρίδας του νησιού.

2.15.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Μια λαϊκή θυμοσοφία στη Σαντορίνη λέει: «σεισμός, σωσμός». Έτσι αντιμετωπίζουν οι Σαντορινιοί τη ζωή τους. Με την ελπίδα για το καλύτερο που, πολλές φορές, μόνο από συντρίμια της καταστροφής μπορεί να γεννηθεί.

Ψυχαγωγία:

Υπάρχουν αρκετά εστιατόρια για φρέσκο ψάρι με την υπέροχη πάντα θέα προς το Αιγαίο και το επιβλητικό ηφαίστειο.

Αξίζει να παρακολουθήσετε το φεστιβάλ κλασσικής μουσικής που γίνεται τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο. Λειτουργεί και κινηματογράφος. Μια φαντασμαγορική εκδήλωση είναι τα «Ηφαίστεια» που γίνονται κάθε χρόνο στα μέσα του Αυγούστου με εικονική έκρηξη του ηφαιστείου και μουσικές εκδηλώσεις.

Επίσης, στην ψηλότερη κορυφή του νησιού βρίσκεται το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία, όπου στις 20 Ιουλίου γίνεται το μεγαλύτερο πανηγύρι, με παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια.

2.15.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Το ηφαιστειακό έδαφος της Σαντορίνης και το ήπιο κλίμα ευνοεί την καλλιέργεια των αμπελιών.

Τα σαντορινιά κρασιά είναι φημισμένα και σας συνιστούμε να τα δοκιμάσετε εμφιαλωμένα ή χύμα. Εξαιρετικής ποιότητας είναι η φάβα που καλλιεργείται στο νησί και οι λευκές μελιτζάνες, που δεν θα τις βρούμε αλλού. Δοκιμάστε επίσης κάπαρη και ντοματοκεφτέδες, γεύσεις που θα σας μείνουν αξέχαστες.

2.15.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Τα Φηρά βρίσκονται στη δυτική πλευρά του νησιού, με τους απόκρημνους βράχους. Έτσι, από αυτή την πλευρά δεν θα βρείτε παραλίες για μπάνιο.

Από τα Φηρά, θα κατεβείτε στο Παλιό λιμάνι, την Σκάλα από τις εκατοντάδες σκαλιών με τα πόδια, με γαϊδουράκι ή με το τελεφερίκ. Μια εκδρομή στη γειτονική Θηρασιά και στο ηφαίστειο είναι «επιβεβλημένη». Θα πάτε με τα καΐκια που κάνουν καθημερινά το δρομολόγιο από την Σκάλα.

2.15.9 Νησιά- Νησίδες

Θηρασιά: δυτικά της Σαντορίνης βρίσκεται η Θηρασιά. Πρόκειται για ένα μικρό νησί στο οποίο κατοικούν περίπου 245 άτομα, Νέα Καμένη: ακατοίκητο νησί δυτικά της Σαντορίνης. Εδώ βρίσκεται ο κρατήρας του ηφαιστείου, γι' αυτό και η περιοχή είναι γνωστή ως Ηφαίστειο, Παλαιά Καμένη: ακατοίκητο νησί δυτικά της Σαντορίνης. Εδώ υπάρχουν θερμές πηγές με κιτρινογάλαζα νερά, εξαιτίας της παρουσίας θειαφιού, Ασπρονήσι: δυτικά της Σαντορίνης, Χριστιάνα, Εσχάτη: νοτιοδυτικά της Σαντορίνης.

2.16 Σέριφος

2.16.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία Σέριφος προήλθε πιθανόν από την αρχαία ελληνική λέξη «στέρφος» που παραπέμπει στο άγονο και σκληρό έδαφος του νησιού. Άλλες γνωστές ονομασίες είναι: Σερφίνη και Στέρφω.

2.16.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Το μικρό αυτό κυκλαδονήσι βρίσκεται ανάμεσα στην Κύθνο και τη Σίφνο και απέχει από τον Πειραιά 73 ναυτικά μίλια.

Η Σέριφος είναι νησί του Κεντρικού Αιγαίου. Έχει έκταση 75 τ.χλμ. και μήκος ακτών 70 χλμ. Ο πληθυσμός της είναι περίπου 1200 κάτοικοι.

Γυμνοί χαμηλοί λόφοι που διακόπτονται από εύφορες κοιλάδες αποτελούν το γραφικό αυτό νησί.

Το υπέδαφος είναι πλούσιο σε σιδηρομετάλλευμα, η εκμετάλλευση του οποίου γινόταν ήδη από την αρχαιότητα.

Έχει πανέμορφες παραλίες που προσφέρονται για τα καλοκαιρινά σας μπάνια ενώ μικροί και ήσυχοι κόλποι είναι ιδανικοί για ψάρεμα.

Χαρακτηριστικό στοιχείο της τοπικής πανίδας ο σερίφιος- άφωνος- βάτραχος, στον οποίο έχουν αναφερθεί πολλοί αρχαίοι συγγραφείς.

2.16.3 Ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με τη μυθολογία εδώ μεγάλωσε ο Περσέας, που σκότωσε την φοβερή Μέδουσα αφού έφθασε μέσα σε ένα κιβώτιο που ήταν πεταμένο στη θάλασσα. Κατά τους Ιστορικούς χρόνους, κατοικήθηκε από τους Ίωνες. Αργότερα, η Σέριφος έγινε σύμμαχος της πόλης της Αθήνας και πολέμησε κατά των Περσών. Οι Ενετοί κατέλαβαν το νησί το 1207 και τους διαδέχτηκαν οι Τούρκοι το 1537. Η απελευθέρωση ήρθε το 1821, με την Ελληνική Επανάσταση.

2.16.4 Συνοπτική παρουσίαση

Φωλιασμένη πάνω σ' έναν απότομο λόφο, η Χώρα της Σερίφου παραμένει σχεδόν αλώβητη από τον τουρισμό.

Κυβικά κατάλευκα σπίτια, εκκλησίες σε μικροσκοπικές πλατείες, οι παλιοί ανεμόμυλοι, το Κάστρο που στεφανώνει την κορυφή του λόφου και τα λιγοστά καφενεία και οι ταβέρνες συμπληρώνουν τον κυκλαδίτικο χαρακτήρα της.

Αποτελείται από δύο γειτονιές, την Επάνω και την Κάτω Χώρα και απέχει 5 χλμ. φιδουγριστού δρόμου από το λιμάνι.

2.16.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Η εκκλησία του Αγίου Αθανασίου, που χτίστηκε τον 19ο αι. στη θέση παλαιότερης εκκλησίας και διαθέτει αξιόλογες εικόνες.

- Τα ερείπια του κάστρου που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου και προσφέρει εκπληκτική θέα.
- Το Λαογραφικό μουσείο στην Κάτω Χώρα με εκθέματα από την παραδοσιακή ζωή του νησιού.
- Η Αρχαιολογική Συλλογή στην Άνω Χώρα.

2.16.6 Ψυχαγωγία

Πανηγύρια γίνονται κατά τη διάρκεια του χειμώνα, στις 4 Δεκεμβρίου, της Αγίας Βαρβάρας, τα Χριστούγεννα και στις 18 Ιανουαρίου στην εκκλησία του Αγίου Αθανασίου Χώρας ενώ στις 21 Ιουλίου γιορτάζει ο Άγιος Παντελεήμονας στα Πέντε Πηγάδια.

Λίγες ταβέρνες και καφεενεία βρίσκονται στη Χώρα.

2.16.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Απολαύστε το ντόπιο κρασί που οφείλει την ξεχωριστή του γεύση στο ότι το σκάψιμο των αμπελιών και η παραγωγή του γίνεται ακόμα με παραδοσιακό τρόπο. Συνδυέψτε το με μαραθοτηγανίτες, σαλάτα με κάπαρη, ξυνομυζήθρα, κακαβιά, κόκορα με μακαρονάδα και γλυκαθείτε με μελόπιτα, μέλι και γλυκά σύκα.

Φεύγοντας μπορείτε να αγοράσετε κεραμικά και υφαντά.

2.16.8 Νησιά- Νησίδες

Σερφοπούλα: βορειοανατολικά της Σερίφου, Βους: ανατολικά της Σερίφου, Μικρονήσι: νότια της Σερίφου.

2.17 Σίκινος

2.17.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ονομασία Σίκινος προήλθε από τον Σίκινο, τον γιο του βασιλιά της Λήμνου Θόαντα από την ένωση του με μια ναϊάδα. Σύμφωνα με τις μυθολογικές εκδοχές, όταν οι γυναίκες της Λήμνου επαναστάτησαν εναντίων των αντρών η κόρη του βασιλιά Θόαντα, Υψιπύλη έβαλε τον πατέρα της σ' ένα πιθάρι και το έριξε στη θάλασσα για να τον σώσει. Το πιθάρι αυτό έφτασε στην Οιόνη(αρχαία ονομασία της Σίκινου που προήλθε από τους πλούσιους αμπελώνες της)όπου το περισυνέλεξαν οι ψαράδες. Ο βασιλιάς εγκαταστάθηκε από τότε στο νησί στο οποίο έδωσε το όνομα του γιου του.

2.17.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Μικρό νησί στις νότιες Κυκλάδες, ανάμεσα στην Ίο και τη Φολέγανδρο. Ήσυχρο και ιδανικό για ήρεμες διακοπές, αντιστέκεται ακόμη στην εισβολή του τουρισμού.

Έχει έκταση 41τ.χλμ. και πληθυσμό 300 κατοίκους. Το σχήμα του νησιού είναι μακρό-

στενο. Η νοτιοανατολική πλευρά του είναι ομαλή ενώ στο βορειοδυτικό τμήμα του υπάρχει ένας απότομος γκρεμός 300 μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Είναι γοητευτική και προσφέρει απλόχερα ανεμελιά και ξεκούραση.

2.17.3 Ιστορική αναδρομή

Πρώτοι άποικοι της Σίκινου ήταν οι Ίωνες, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στο νησί περίπου τον 10ο αι. π.Χ. Το νησί εντάχθηκε στην Αθηναϊκή Συμμαχία το 478 π.Χ. όμως μετά την ήττα των Αθηναίων στη μάχη της Χαιρώνειας το 338 π.Χ.

Στους ρωμαϊκούς και αργότερα στους βυζαντινούς χρόνους, η Σίκινος περιέπεσε σε αφάνεια ενώ οι συνεχείς επιδρομές των πειρατών στην περιοχή, την αποδυνάμωναν όλο και περισσότερο.

Το 1262, ο Ιταλός ναύαρχος Λικάριος, με εντολή του βυζαντινού αυτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου, καταλαμβάνει το νησί διακόπτοντας προσωρινά όμως μόνο την κυριαρχία των Σανούδων.

Από το 1467 μέχρι το 1617 το νησί κυβερνούν οι Γοζαδίνοι, οικογένεια Φράγκων ευγενών από την Ιταλία κι αμέσως μετά οι Τούρκοι.

Κατά την επανάσταση του 1821 το νησί διοικούσαν οι δημογέροντες της γειτονικής Ίου, στην οποία διοικητικά υπαγόταν το νησί. Η ένωση της Σίκινου με την Ελλάδα ήρθε το 1829.

2.17.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Χώρα της Σίκινου είναι μία από τις ωραιότερες των Κυκλάδων, λευκοβαμμένη με τα σπίτια να ενώνονται το ένα με το άλλο για να προστατεύσουν τους κατοίκους τους από τους επιδρομείς του παρελθόντος. Η Χώρα είναι κτισμένη στην άκρη του γκρεμού, πάνω από τα λαμπερά νερά του Αιγαίου και απέχει 3,5 χλμ. από το λιμάνι.

2.17.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Η ολόλευκη εκκλησία της Παντάνασσας, που ιδρύθηκε το 1787. Την εκκλησία κοσμούν μερικές υπέροχες μεταβυζαντινές εικόνες της Κρητικής σχολής. Η εικόνα της Παντάνασσας θεωρείται θαυματουργή. Σύμφωνα με το θρύλο έφυγε από την Κρήτη και ταξίδεψε στο Αιγαίο με αναμμένο το καντήλι της ώσπου έφτασε στη Σίκينو.

□ Στην άκρη του βράχου θα δούμε το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής, που χρησίμευε σαν καταφύγιο των κατοίκων από τους πειρατές.

□ Στο ψηλότερο σημείο της Χώρας θα δείτε τους γραφικούς ανεμόμυλους, ενώ αξίζει μια περιήγηση στα αρχοντικά σπίτια της Χώρας, κτισμένα με την μοναδική παραδοσιακή κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική.

□ Το λαογραφικό μουσείο στεγάζεται σ' ένα παλιό ελαιοτριβείο στη Χώρα.

□ Ένα χιλιόμετρο έξω από τη Χώρα επισκεφθείτε την Επισκοπή. Εδώ βρισκόταν η αρχαία Σίκινος κτισμένη από Ίωνες αποίκους. Σήμερα απομένει ο ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου του 5ου αι. που κτίστηκε πάνω στα λείψανα ενός μνημείου αφιερωμένο στον Πύθιο Απόλλωνα του 3ου αι. π.Χ.

□ Οι αρχαίοι οικισμοί έξω από την επισκοπή στην περιοχή της Αγίας Μαρίας όπου θα δείτε τα ερείπια του αρχαίου οικισμού. Σε άλλο σημείο του νησιού κοντά στο ακρωτήριο Μάλτα θα δείτε τα ερείπια που έχουν πάρει την ονομασία Παλιόκαστρο.

2.17.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Ένα δείγμα πολιτισμού και παράδοσης στο νησί της Σίκινου μπορεί κανείς να έχει στα τοπικά πανηγύρια, σπουδαιότερα από τα οποία είναι της Ζωοδόχου Πηγής στο ομώνυμο μοναστήρι στις 15 Αυγούστου και στις 21 Νοεμβρίου στη γιορτή της Παναγίας, όταν γιορτάζει η εκκλησία του Χωριού.

Ψυχαγωγία:

Η κοινωνική ζωή επικεντρώνεται στην πλατεία, όπου σας περιμένουν ζεστοί άνθρωποι με χαμόγελο και πολλές ιστορίες στα καφενεία, ενώ το βραδάκι λειτουργούν μπαρ. Αν είστε τυχεροί και βρεθείτε σ' ένα από τα τέσσερα μεγάλα πανηγύρια της θα ζήσετε τη μοναδική φιλοξενία και γιορτινή ατμόσφαιρα. Πανηγύρια γίνονται το 15 Αύγουστο της Ζωοδόχου Πηγής, στα Εισόδια της Θεοτόκου στις 21 Νοεμβρίου και στις 27 Μαρτίου στη γιορτή της Παναγίας της Παντάνασσας.

2.17.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε σαλάτα με αμπελοφάσουλα και κάπαρη, ξινόγαλα και παστέλι. Συνοδέψτε το φαγητό σας με γλυκόπιστο σικινιώτικο κρασί. Τις γιορτινές μέρες θα δοκιμάσετε κατσίκι γεμιστό με κουκουνάρι. Αγοράστε μέλι, ελιές και λάδι.

2.18 Σίφνος

2.18.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Γνωστές ονομασίες του νησιού είναι οι Ακίς, Μερόπη, Σίφανο, Σίφανα ή Σίφαντο. Η σημερινή πάντως ονομασία του νησιού οφείλεται, σύμφωνα με τις μυθολογικές εκδοχές, στον Σίφνο, τον γιο του Αττικού ήρωα Σουνίου. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, προήλθε από το επίθετο «σιφνός», που σημαίνει κενός, επίθετο που παρέπεμπε ενδεχομένως στο πλήθος των υπόγειων στοών που διέθεταν τα ορυχεία του νησιού.

2.18.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Γνωστή για τους ταλαντούχους τεχνίτες της αγγειοπλαστικής αλλά και ως γενέτειρα του «εθνικού μας μάγικρα» Νικόλαου Τσελεμεντέ, η Σίφνος είναι ένα γραφικό κυκλαδίτικο νησί που κατάφερε να συνδυάσει αρμονικά την ανάπτυξη με την παράδοση.

Ανήκει στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Δυτικών Κυκλάδων του Αιγαίου Πελάγους και βρίσκεται στο κέντρο του τριγώνου που ορίζεται από τα νησιά Σέριφο, Κίμωλο και Αντίπαρο. Η έκτασή της είναι 74 τ.χλμ. και οι ακτές της, διαμελισμένες σε γραφικότετους όρμους και κολπίσκους, έχουν μήκος περίπου 70 χλμ.

Φημίζεται ότι έχει 365 εκκλησίες μία για κάθε μέρα του χρόνου 55 αρχαίους και μεταγενέστερους πύργους.

Ο επισκέπτης της θα βρεθεί μπροστά στα παραδοσιακά λευκά χωριά που ξεφυτρώνουν

μέσα από τη γκρίζα πέτρα του βουνού και τα καταγάλανα νερά των αμμουδερών παραλίων της. Η Σίφνος υπήρξε ένα από τα πλουσιότερα νησιά της αρχαιότητας χάρη στα αποθέματα χρυσού και σιδήρου που έκρυβε η γη της.

Οι Σίφνιοι έκτιζαν τα δημόσια κτίρια της πόλης τους με παριανό μάρμαρο και έκαναν τις πλουσιότερες προσφορές στο μαντείο των Δελφών. Κάποια στιγμή όμως μια ανεξακρίβωτη σε μας γεωλογική καταστροφή, κατέστρεψε τα μεταλλεία και οι κάτοικοι του νησιού έχασαν τα πλούτη τους. Όπως και οι υπόλοιπες Κυκλάδες γνώρισε την Ενετοκρατία και το 1537 κυριεύθηκε από τους Τούρκους.

Πήρε μέρος στον αγώνα του 1821 και με την απελευθέρωση ενώθηκε με την Ελλάδα.

Στα νεώτερα χρόνια η Σίφνος έγινε γνωστή για τα καλής ποιότητας και καλλιτεχνικά κεραμικά της που έφτιαχναν οι ντόπιοι «τσουκαλάδες».

2.18.3 Ιστορική αναδρομή

Η παλιότερη οικιστική εγκατάσταση στο νησί της Σίφνου υπολογίζεται στα τέλη της 5ης χιλιετίας π.Χ., στα τέλη δηλαδή της μέσης νεολιθικής περιόδου και στις αρχές της νεότερης νεολιθικής (4000-2800 π.Χ.).

Κατά την 3η χιλιετία π.Χ. αναπτύσσεται ο πρωτοκυκλαδικός πολιτισμός δείγματα του οποίου στη Σίφνο έφεραν στο φως οι αρχαιολογικές ανασκαφές του αρχαιολόγου Χρ. Τσουντα (από το 1898-1899) στις τοποθεσίες Ακρωτηράκι στον Πλατύ Γιαλό, στο Βαθύ και στο Φρούδι Καλαμιτσίου. Οι ανασκαφές αυτής της περιόδου αποκάλυψαν ότι η Σίφνος την περίοδο αυτή αποτελούσε σημαντικό μεταλλευτικό κέντρο και από τη σιφνέικη γη εξορύσσονταν άργυρος και μόλυβδος.

Κατά τη διάρκεια του λεγόμενου μεσοκυκλαδικού οικισμού (2000-1550 π.Χ.), που σε όλο το Αιγαίο κυριαρχούν οι Μίνωες και ο ρόλος των υπόλοιπων νησιών είναι «διαμετακομιστικός» μιας και εξυπηρετεί τις εμπορικές σχέσεις των Κρητών με την ηπειρωτική Ελλάδα, ο ιστορικός μελετητής Στέφανος ο Βυζάντιος αναφέρει ότι στη Σίφνο υπήρχε πόλη- αποικία των Κρητών με την ονομασία Μίνωα, η οποία όμως δεν αποκαλύφθηκε μέχρι σήμερα.

2.18.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Απολλωνία, γνωστή και με το όνομα Σταυρί, είναι η πρωτεύουσα του νησιού και είναι κτισμένη αμφιθεατρικά πάνω σε τρεις λόφους. Πολλοί οικισμοί έχουν ουσιαστικά ενωθεί τα τελευταία χρόνια και περικυκλώνουν τη Χώρα: το Κάτω Πετάλι, ο Αρτεμόνας, ο Άγιος Λουκάς, το Πάνω Πετάλι και η Κατεβατή. Τα πλακόστρωτα σοκάκια της, περνούν ανάμεσα από πανέμορφα άσπρα κυκλαδίτικα σπίτια και εκκλησίες. Το όνομά της οφείλεται στον Θεό Απόλλωνα, που λατρευόταν εκεί στα χρόνια της αρχαιότητας.

2.18.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Οι εκκλησίες με απλή αρχιτεκτονική, γραφικά καμπαναριά και παλιές εικόνες των οικισμών της Απολλωνίας.

Ανάμεσά τους ξεχωρίζει η Παναγία η Ουρανοφόρα ή Γερανοφόρα, ο Άγιος Σώστης, η Παναγία η Μπαρού και ο Άγιος Σπυρίδωνας.

□ Τις προτομές των ντόπιων ποιητών Ραμπαγά και Αριστομένη Προβελέγγιου, έργο του Τήνι-

ου γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά.

- Στον οικισμό Πάνω Πετάλι θα συναντήσουμε το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου του Μουγγού.
- Το Λαογραφικό μουσείο με εκθέματα από την παραδοσιακή ζωή του νησιού.

2.18.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Η Σίφνος είναι ένα νησί που έχει να επιδείξει σημαντική πνευματική ανάπτυξη. Οι κάτοικοί της σέβονται τις παραδόσεις και πολλοί από αυτούς έχουν διακριθεί στους τομείς των γραμμάτων και των τεχνών.

Όσον αφορά, τα σιφνέικα ήθη και έθιμα, στη Σίφνο, όπως και στα περισσότερα νησιά, τα εθιμικά στοιχεία σχετίζονται με τη θρησκευτική ζωή των κατοίκων και τις λατρευτικές τους συνήθειες. Τα πανηγύρια αποτελούν ίσως το χαρακτηριστικότερο δείγμα εθιμικού στοιχείου και γιορτάζονται με ευλάβεια και κατάνυξη από τους Σίφνιους.

Στις παραδοσιακές ασχολίες των Σίφνιων ωστόσο, συγκαταλέγεται η ψαθοπλεκτική, η υφαντουργία, αλλά και η αγγειοπλαστική στην ανάπτυξη της οποίας συνέβαλαν τα πλούσια κοιτάσματα αργίλου που διέθετε το νησί. Βέβαια οι Σίφνιοι δεν έπαψαν ποτέ να ασχολούνται με τη γη και τη θάλασσα και φυσικά τα τελευταία χρόνια και με τον τουρισμό.

Ψυχαγωγία:

Στην Απολλωνία θα βρείτε ταβέρνες, εστιατόρια και ουζερί. Σας συστήνουμε να δοκιμάσετε την παραδοσιακή σιφνέικη κουζίνα. Η νυχτερινή ζωή είναι έντονη στα μπαρ, τις ντισκοτέκ και τα κέντρα με ζωντανή ελληνική μουσική.

2.18.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Η Σίφνος έχει παράδοση στη μαγειρική. Ας μην ξεχνάμε ότι ο πιο διάσημος Έλληνας μάγειρας, ο Νικόλαος Τσελεμεντές, κατάγεται από τη Σίφνο. Αξίζει και πρέπει απαραίτητως να δοκιμάσετε τις υπέροχες παραδοσιακές λιχουδιές της, όπως ρεβυθοκεφτέδες, ρεβυθάδα, αμπελοφάσουλα με σκορδαλιά, φρέσκο ψάρι, τα τυριά μανούρα και μυζήθρα, καπαροσαλάτα και γλυκά αμυγδαλωτά, μπουρέκια, μέλι, κουραμπιέδες, παστέλι, μελόπιτα, κουλούρες και λουκούμα καθώς και το τοπικό κρασί. Στους περιπάτους σας, στην τοπική αγορά θα βρείτε υφαντά, ντουρβάδες και μοναδικής τέχνης χρηστικά και διακοσμητικά κεραμικά.

2.18.8 Νησιά- Νησίδες

Κιτριανή: ακατοίκητο νησάκι νότια της Σίφνου.

2.19 Σύρος

2.19.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Η ομηρική Συρία ή σημερινή Σύρα ή Σύρος οφείλει, την ονομασία της, στις φοινικικές γλωσσικές ρίζες Ουσύρα ή Ουσούρα (= ευτυχία), μιας και οι Φοίνικες θεωρούνται οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού.

2.19.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η πρωτεύουσα και διοικητικό κέντρο του νομού Κυκλάδων, η Σύρος, γνώρισε μεγάλη άνθηση, οικονομική και πολιτιστική, κυρίως στα τέλη του 18ου αι., και στην αρχή του 19ου.

Υπήρξε μέχρι το πρώτο μισό του 20ου αι., ένα από τα σημαντικότερα βιομηχανικά, εμπορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά κέντρα της χώρας μας και το μεγαλύτερο λιμάνι πριν την ανάπτυξη του Πειραιά.

Η Σύρος βρίσκεται περίπου στο κέντρο των Κυκλάδων και είναι το ενδέκατο σε έκταση νησί τους. Αποτελεί την πρωτεύουσα των Κυκλάδων. Η έκτασή της είναι 86τ.χλμ. και ο μήκος της φτάνει τα 22,5 χλμ. Είναι γενικά λοφώδης με εξαίρεση τις λίγες κοιλάδες.

Η «αρχόντισσα των Κυκλάδων», γοητεύει τον επισκέπτη της με τα νεοκλασικά και τα παραδοσιακά κτίρια, τα καλοδιατηρημένα κατοικήσιμα αρχοντικά, τους πλακόστρωτους και μαρμαροσκέπαστους δρόμους, με ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία, γραφικά χωριά και όμορφες αμμουδιές.

2.19.3 Ιστορική αναδρομή

Η Σύρος κατοικήθηκε από τα Νεολιθικά Χρόνια και υπήρξε σημαντικό κέντρο του κυκλαδικού πολιτισμού. Τον 6ο αι. π.Χ. το νησί παρουσίασε ακμή. Το 1207 εμφανίστηκαν στο ιστορικό προσκήνιο των Κυκλάδων οι Ενετοί. Τα τελευταία χρόνια πολλοί καθολικοί ήρθαν στο νησί με κύρια ασχολία τους το εμπόριο και γύρω στο 1700 ήταν περισσότεροι από τους ορθόδοξους. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας η Σύρος διοικήθηκε με προνόμια, λόγω της ύπαρξης του καθολικού πληθυσμού και για τον ίδιο λόγο στον αγώνα του 1821 κράτησε ουδέτερη στάση.

Δέχτηκε όμως πολλούς πρόσφυγες από όλη την Ελλάδα οι οποίοι κατέφευγαν στο νησί για να γλιτώσουν από τις τουρκικές σφαγές. Το 1823 ιδρύθηκε στην Ερμούπολη το πρώτο Νοσοκομείο της Ελλάδας. Το 1833 το πρώτο Γυμνάσιο στην Ελλάδα από το Νεόφυτο Βάμβα στο οποίο θα φοιτήσει αργότερα ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης.

Γνώρισε επίσης μεγάλη εμπορική και πολιτιστική ανάπτυξη ως τις αρχές του 20ου αι. και ήταν το μεγαλύτερο λιμάνι της Ελλάδας πριν από τον Πειραιά.

2.19.4 Συνοπτική παρουσίαση

Η Ερμούπολη, πρωτεύουσα και λιμάνι της Σύρου, σκαρφαλωμένη στο λόφο, ατενίζει με τη χάρη της παλιάς πρωτεύουσας το Αιγαίο. Η μεγαλόπρεπη εικόνα της με αρχοντικά, νεοκλασικά κτίρια σε αρμονική συνύπαρξη με τα λευκά νησιώτικα θυμίζει ευρωπαϊκή πόλη του 19ου αι. Το λιμάνι της Ερμούπολης τον περασμένο αιώνα ήταν το πρώτο εμπορικό λιμάνι της Ελλάδας.

2.19.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το Δημοτικό Θέατρο Απόλλων είναι η μικρογραφία του Θεάτρου Σκάλα του Μιλάνου και

κατασκευάστηκε το 1861 σε σχέδια του Γάλλου αρχιτέκτονα Chabeau.

- Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου του Πλούσιου με τα δύο εντυπωσιακά καμπαναριά.
- Στο λόφο της Χαλανδριανής οι ανασκαφές έφεραν στο φως νεκρόπολη με σημαντικά ευρήματα από τον Πρωτοκυκλαδίτικο πολιτισμό.
- Το Αρχαιολογικό μουσείο που φιλοξενεί τα ευρήματα της Σύρου αλλά και άλλων κυκλαδονησιών.
- Το Βιομηχανικό μουσείο.
- Το Καρνάγιο και τον Ταρσανά, χώρους όπου κατασκευάζονται ξύλινα σκάφη δίπλα στο μεγάλο ναυπηγείο του Νεωρίου.
- Το Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο δίπλα στο Δημαρχείο Ερμούπολης.
- Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης βρίσκεται στο Πνευματικό Κέντρο Ερμούπολης.
- Το Ιστορικό Αρχείο Κυκλάδων που στεγάζεται στο μέγαρο Λαδόπουλου, δίπλα από το Δημαρχείο Ερμούπολης.
- Το Πρώτο Γυμνάσιο της Ελλάδας. Λειτουργεί μέχρι σήμερα και βρίσκεται πίσω από το Δημαρχείο Ερμούπολης.
- Το Καζίνο της Σύρου που βρίσκεται στον παραλιακό δρόμο της Ερμούπολης.
- Τον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου που είναι και ο πολιούχος του νησιού.
- Το Αρχαιολογικό Μουσείο που βρίσκεται στη Βορειοδυτική πλευρά του Δημαρχείου Ερμούπολης.
- Η Σχολή των εμποροπλοιάρχων που βρίσκεται στην προκουμαία της Ερμούπολης.
- Πίσω από το δρόμο του λιμανιού, η περίφημη πλατεία Μιαούλη της Ερμούπολης, γοητεύει τον επισκέπτη.

2.19.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης (Ψυχαγωγία)

Από τα βασικότερα χαρακτηριστικά της πολιτισμικής εξέλιξης στο νησί της Σύρου είναι η κατ' αρχήν δύσκολη και στη συνέχεια γόνιμη και αρμονική συνύπαρξη δύο κοινωνιών με σαφείς διαφορές, που προέκυπταν τόσο από τη διαφορά δόγματος όσο και από την προέλευση των μελών τους. Συγκεκριμένα, στην Ερμούπολη εγκαταστάθηκε από το 19ο αι. πλήθος προσφύγων που κατέφθαναν από διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας ενώ στην απομονωμένη περιοχή της Άνω Σύρου ζούσε η καθολική κοινότητα, αρκετά κλειστή σε σχέση με την υπόλοιπη «πολυπολιτισμική» κοινωνία του λιμανιού.

Με την πάροδο των χρόνων η αγάπη και των δύο αυτών κοινωνιών για την πρόοδο και τον πολιτισμό, τα γράμματα και τις τέχνες, εξομάλυνε τις διαφορές που υπήρχαν μεταξύ τους. Χαρακτηριστικό είναι επί παραδείγματι ότι ο εορτασμός του Πάσχα στη Σύρο γίνεται σήμερα την ίδια ημερομηνία από καθολικούς και ορθόδοξους τηρώντας και οι μεν και οι δε τα έθιμα που η παράδοσή τους επιβάλλει.

Η πρόοδος των γραμμάτων ήταν μία ακόμη προτεραιότητα των Ερμούπολιτών που, για το λόγο αυτό, προχώρησαν στην ίδρυση σχολών διαφορετικών κατευθύνσεων που κάλυπταν από τη χαμηλότερη έως την ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα αλλά και φρόντιζαν εξίσου για την μόρφωση και των γυναικών της Ερμούπολης.

Την ίδρυση των πρώτων σχολείων στη Σύρο είχε αναλάβει ο Γεώργιος Κλεόβουλος στον οποίο ανήκει άλλωστε και η πρωτοβουλία ίδρυσης του πρώτου αλληλοδιδασκτικού, σχολείου

δηλαδή στο οποίο οι μεγαλύτεροι μαθητές δίδασκαν τους μικρότερους.

Αξιόλογη υπήρξε ακόμη η ανάπτυξη του θεάτρου, σημαντικό ρόλο στην προώθηση του οποίου έπαιξε, ο Σύλλογος Νέων Αγ. Λοϊσίου με την καθοδήγηση του προεστού της Μονής Ιησουϊτών και η ένωση Καθολικών Νεολαίων Ελλάδας.

Ψυχαγωγία:

Η Ερμούπολη, ως πρωτεύουσα, διαθέτει πολλές ταβέρνες, εστιατόρια, ψησταριές, ουζερί και καφετέριες. Η νυχτερινή κίνηση είναι ιδιαίτερα έντονη. Λειτουργούν πολλά μπαρ, κέντρα με ζωντανή μουσική και μπουζούκια. Η κοινωνική ζωή στην Ερμούπολη διαρκεί όλο το χρόνο.

Θεατρικές και κινηματογραφικές παραστάσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, αθλητικές συ-ναντήσεις, εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας, γλυπτικής είναι μερικά από τα στοιχεία που μας δείχνουν τον πολιτιστικό πλούτο της Σύρου.

Το καινούριο απόκτημα της Σύρου, το κοσμοπολίτικο καζίνο, είναι ακόμη ένας πόλος έλξης των επισκεπτών.

2.19.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε τα περίφημα συριανά λουκούμια και χαλβαδόπιτες.

Με το κρασί σας δοκιμάστε την πρόβεια πικάντικη γραβιέρα Σαν Μιχάλη και σύγκλινο, χοιρινό κρέας πιπεράτο. Από τα ψαρικά θα απολαύσετε τη «γούνα», ψητό και λιαστό ψάρι και συνοδεύει ιδανικά το ούζο.

2.19.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Μεταξύ του λιμανιού και του Αγίου Νικολάου βρίσκεται η μικρή παραλία Κύματα.

Από το λιμάνι ξεκινούν και καΐκια που θα σας μεταφέρουν σε δυσπρόσιτες και όμορφες παραλίες της Σύρου. Επίσης μπορείτε να κολυμπήσετε στις παραλίες Αστέρια, Άγιο Νικόλαο και Τάλληρο και Βαγγελίδη στα Βαπόρια. Τέλος στην παραλία Απολίμνου, την πιο κοντινή αμμουδιά στην Ερμούπολη.

Αν αγαπάτε το περπάτημα θα απολαύσετε την ανάβαση μέσα από τα στενά της Ερμούπολης προς την Άνω Σύρο. Με τα πόδια μπορείτε επίσης να πάτε στην τοποθεσία Καστρί όπου θα δείτε τα λείψανα από την οχύρωση της προϊστορικής ακρόπολης. Μπορεί τα αρχαία να μην έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αλλά σίγουρα θα απολαύσετε τη θέα.

2.19.9 Νησιά- Νησίδες

Γυάρος: ακατοίκητο νησί βορειοδυτικά της Σύρου, Γλαρονήσι: νοτιοανατολικά της Γυάρου, Διδύμη, Στρογγυλό: ανατολικά της Σύρου, Άσπρο: ανατολικά της Βάρης, Άμπελος: νότια της Βάρης, Σχινονήσι: νοτιοδυτικά της Ποσειδωνίας, Βαρβαρούσα: βόρεια του Κίνιου, Κομμένο: βόρεια της Ερμούπολης, Νάτα: νοτιοανατολικά της Σύρου.

2.20 Τήνος

2.20.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Γνωστές ονομασίες του νησιού του νησιού είναι Οφιούσα (από τα πολλά φίδια) και Υδρούσα (αφθονία νερού). Η σημερινή ονομασία Τήνος οφείλεται, σύμφωνα με μία εκδοχή,

στον Τήνο, τον πρώτο οικιστή του νησιού.

2.20.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Το νησί της Μεγαλόχαρης, η Τήνος, πατριδα των νεοελλήνων καλλιτεχνών της σμίλης και του χρωστήρα, κρύβει πολλές εκπλήξεις εκτός από τα γνωστά σε όλους μας θαύματα.

Η Τήνος είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί μετά την Άνδρο και την Νάξο. Βρίσκεται ανάμεσα στη Σύρο, την Άνδρο και τη Μύκονο και απέχει από τον Πειραιά 86 ν.μ. και από τη Ραφήνα 62 ν.μ. Έχει εμβαδόν 197 τ.χλμ. και ο πληθυσμός της δεν ξεπερνά τους 8000 κατοίκους. Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής της υπολογίζεται σε 114 χλμ. και ο περίπλους των παραλίων της σε μικρή απόσταση από την ακτή απαιτεί πλου 38 ν.μ.

Η ανεξερεύνητη και άγνωστη μέχρι σήμερα Τήνος μπορεί να αποτελεί τον αγαπημένο τόπο των προσκυνητών, αλλά διαθέτει κι ένα εκπληκτικό τουριστικό και πολιτιστικό προφίλ.

Η Τηνιακή τέχνη «αντικατοπτρίζεται» παντού, στην αρχιτεκτονική των σπιτιών και στους φεγγίτες, στα πανύψηλα καμπαναριά των εκκλησιών, στις μαρμάρινες βρύσες, στους εντυπωσιακούς περιστερώνες, στα εκατοντάδες ξωκλήσια, στα μαρμάρινα γλυπτά που κοσμούν τους δρόμους, στα χειροποίητα καλάθια και τα αριστουργηματικά υφαντά των Τηνιακών γυναικών.

2.20.3 Ιστορική αναδρομή

Στο ψηλότερο βουνό της Τήνου, τον Τσικνιά, τοποθετούσαν οι αρχαίοι Έλληνες την κατοικία του θεού των ανέμων του Αιόλου. Η ιστορία της Τήνου είναι, λίγο πολύ, ταυτόσημη με αυτή των υπόλοιπων Κυκλάδων με πολλές επιθέσεις και λεηλασίες από πειρατές. Από το 1207 μέχρι το 1715 οι Ενετοί είχαν την κυριαρχία της Τήνου, εξηγώντας έτσι την ύπαρξη πολλών καθολικών οικογενειών στο νησί. Το 1715 την κατέλαβαν οι Τούρκοι, για να απελευθερωθεί το 1821 με τον εθνικό αγώνα.

Το 1822 είναι η χρονιά ορόσημο για την Τήνο αφού τότε βρέθηκε η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Τέλος, στη νεώτερη ιστορία είναι γνωστός ο τορπιλισμός του ελληνικού καταδρομικού «Ελλη», μέσα στο λιμάνι της, από ιταλικό υποβρύχιο στις 15 Αυγούστου του 1940, ανήμερα της γιορτής της Παναγίας.

2.20.4 Συνοπτική παρουσίαση

Το λιμάνι και πρωτεύουσα του νησιού είναι μια σχετικά σύγχρονη μικρή πολιτεία πάνω από την οποία δεσπόζει ο ναός της Παναγίας.

Πίσω από τα εστιατόρια και τις καφετέριες του παραλιακού δρόμου ο επισκέπτης θα ανακαλύψει γραφικά στενά και λουλουδιασμένες αυλές.

2.20.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Η επιβλητική μαρμάρινη εκκλησία της Παναγίας της Ευαγγελίστριας κτίστηκε το 1923 στο σημείο όπου βρέθηκε η εικόνα της Παναγίας, η οποία θεωρείται έργο του Ευαγγελιστή Λουκά.

Στα βοηθητικά κτίρια της εκκλησίας στεγάζονται η Πινακοθήκη και Γλυπτοθήκη Τηνίων Καλλιτεχνών με πολύ σημαντικά έργα και το μουσωλείο των θυμάτων από τη βύθιση της «Ελλης» από τους Ιταλούς το 1940. αξιόλογη είναι επίσης η θεομητορική Έκθεση με εικόνες και αντίγραφα με θέμα την Παναγία, προερχόμενα από ορθόδοξα κράτη.

❑ Το Αρχαιολογικό μουσείο με αξιόλογα ευρήματα από διάφορες περιοχές του νησιού που καλύπτουν από τη Γεωμετρική μέχρι τη Ρωμαϊκή περίοδο.

❑ Στη γραφική συνοικία Παλλάδα βρίσκεται το καθολικό μοναστήρι του San Antonio (1743). Ένα άλλο γνωστό μοναστήρι είναι αυτό της Αγίας Τριάδας που στα χρόνια της Τουρκοκρατίας λειτουργούσε σαν κρυφό σχολείο.

❑ Οι περίτεχνοι περιστεριώνες, μοναδικά έργα λαϊκής αρχιτεκτονικής, παγκόσμιας πρωτοτυπίας θα τους βρούμε στα χωριά της Τήνου, σε χαμηλό υψόμετρο, κατασκευασμένους για να φιλοξενούν τα περιστέρια.

Σε πολλά σημεία ακόμη θα δείτε τα ηλιακά ρολόγια που ακόμα και σήμερα καθοδηγούν τους αγρότες στις εργασίες τους.

❑ Η βιβλιοθήκη του Π.Ι.Ι.Ε.Τ που βρίσκεται πίσω από το Αρχαιολογικό Μουσείο. Το Δημοτικό ίδρυμα με το Λαογραφικό Μουσείο.

❑ Το υπαίθριο θέατρο.

❑ Ο ανεμόμυλος του Βαρβάνη, ο ένας από τους δύο ανεμόμυλους που λειτουργούν στο νησί.

2.20.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης(Ψυχαγωγία)

Η εύρεση της εικόνας της Παναγίας στις 30 Ιανουαρίου του 1823 που συνδέθηκε με τον απελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων, και η ανέγερση ναού προς τιμή Της, αποδείχτηκε καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη του νησιού σε σημαντικό θρησκευτικό κέντρο. Η ορθόδοξη, όπως και η καθολική όμως παράδοση αποτέλεσαν βασικούς παράγοντες διαμόρφωσης του πολιτιστικού και λαογραφικού πλούτου του νησιού. Κοινό γνώρισμα των Τήνιων, ορθόδοξων και καθολικών, είναι η βαθιά θρησκευτικότητα και η μεγάλη αγάπη για τις τέχνες.

Η δεύτερη αγάπη για την τέχνη των Τήνιων, η αγάπη για τις τέχνες, εκδηλώνετε άλλωστε μέσα από τις απλές στιγμές της καθημερινότητας μέχρι τα έργα μεγάλων καλλιτεχνών που κατάγονται από το νησί όπως των ζωγράφων Ν. Λύτρα και Ν. Γύζη, και των γλυπτών Δ. Φιλιππότη, Γ. Χαλεπά, Γ. Μάρκου, Λ. και Ι. Φυτόλη, Γ., Λ., και Α. Σώχου.

Οι λαϊκοί τεχνίτες εξάλλου επέδειξαν σημαντικές ικανότητες στην επεξεργασία τόσο του ξύλου όσο και της πέτρας, κι ακόμα στην καλαθοπλεκτική. Μοναδικά δείγματα μαρμαρογλυπτικής, οι χαρακτηριστικοί φεγγίτες, τα οικόσημα, οι βρύσες.

Στην ξυλογλυπτική, σημαντικό είναι το έργο του Χατζηνικολού Πρίντζη, που φιλοτέχνησε το ξυλόγλυπτο κουβούκλιο του ναού Αναστάσεως στην Ιερουσαλήμ στις αρχές του περασμένου αιώνα.

Φιλότεχνοι αλλά και κοινωνικοί, οι Τηνιακοί λατρεύουν επίσης τις «βεγγέρες», όπως αποκαλούνται οι συγκεντρώσεις φίλων ή οικογενειών, τους τοπικούς χορούς, το μπάλο και το συρτό, τους ήχους του βιολιού και το ακορντεόν, τη φύση. Άλλωστε το πανέμορφο φυσικό περιβάλλον του νησιού ενέπνευσε, πρώτο αυτό, την καλαισθησία των ντόπιων.

Ψυχαγωγία:

Η Τήνος προσφέρει πρώτης τάξεως κουζίνα με τοπικά φαγητά, σε καλές τιμές.

Υπάρχουν επίσης καφετέριες, μπαρ και κέντρα διασκέδασης με ζωντανή μουσική.

Μη χάσετε το μεγάλο προσκύνημα που γίνεται στις 15 Αυγούστου προς τιμήν της Παναγίας, ενώ παράλληλα γιορτάζεται και ο τορπιλισμός του υποβρυχίου «Ελλη» από τους Ιταλούς στην αρχή του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Μεγάλη γιορτή γίνεται και στις 25 Μαρτίου, του Ευαγγελισμού, που το νησί μετατρέπεται σε επίκεντρο θρησκευτικών εκδηλώσεων. Το καλοκαίρι διοργανώνονται πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις.

Κοσμαγάπητα είναι και τα ρακιζιά, γιορτές για την καινούρια «σοδειά» ρακί.

Στη διάρκεια τους, φυσικά, ρέει άφθονο ρακί, ακόμη ζεστό από την απόσταξη.

Χορός, φαγητό, ποτό και γλέντι κρατάνε τον κόσμο στο πόδι μέχρι το πρωί.

2.20.7 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Μην παραλείψετε να δοκιμάσετε κάπαρη σκορδαλιά, αγκινάρες λαδιού, λουκάνικα σκορδάτα από ντόπιο χοιρινό, λιαστή ντομάτα τηγανιτή, πιτσούνια κοκκινιστά, μαραθοκεφτέδες και φυσικά τα τυροκομικά προϊόντα. Θα τα συνοδέψετε με ντόπιο ρακί, ούζο ή κρασί.

Από το βράδυ της Ανάστασης μέχρι και 50 μέρες μετά σερβίρονται οι γλυκές τυρόπιτες τσιμπητές σκεπαστές (είδος γλυκού).

Στα πανηγύρια των ξωκλησιών σερβίρεται στους πανηγυριστές ψάρι σαβόρο με άρωμα δεντρολίβανο, ενώ στους γάμους, στις βαπτίσεις και στις εκδηλώσεις των Τηνιακών συλλόγων σερβίρονται τα ξεροτήγανα και το παστέλι σε φύλλα λεμονιάς.

2.20.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Η πολυποίκιλη φύση της Τήνου προσφέρεται για περιπάτους και εξερευνήσεις. Στα χωριά θα βρείτε ταβέρνες ενώ οι παραλίες είναι πολλές με κρυστάλλινα, καθαρά νερά. Για μπάνιο θα πρέπει να βγείτε έξω από τη Χώρα προς τις υπέροχες αμμουδιές στον Σταυρό, τον Άγιο Μάρκο, τον Άγιο Φωκά, την Παχιά Άμμο και τον Άη- Σώστη. Στον Άγιο Φωκά η παραλία προσφέρεται για γούντ-σέρφ και θαλάσσιο σκι. Μια από τις ωραιότερες παραλίες του νησιού και ταχύτητα αναπτυσσόμενη βρίσκεται στον όρμο του Αγίου Ιωάννη Πόρτο με εστιατόρια, ταβέρνες και ξενοδοχεία. Αποτελεί ιδανικό μέρος για γούντ-σέρφινγκ και θαλάσσια σπορ.

Στα ξενοδοχειακά συγκροτήματα εκεί θα βρείτε γήπεδα τένις και μίνι γκολφ.

2.21 Φολέγανδρος

2.21.1 Προέλευση της ονομασίας του νησιού

Μια ιδιαίτερα γνωστή ονομασία του νησιού είναι Πολύκαντρος και προήλθε από μία μυθολογική εκδοχή σύμφωνα με την οποία οι πρώτοι κάτοικοι του νησιού ήταν άρρενες βοσκοί από τη Δυτική Ελλάδα. Ήταν μάλιστα τόσο πολλοί που το νησί γέμισε... άντρες.

Η ονομασία Πολύκαντρος, που χρησιμοποιείται κυρίως από τους ναυτικούς, πρέπει να είναι συναφής. Άλλη επίσης γνωστή ονομασία που προήλθε από τον ιστορικό Άρατο είναι Σιδηρά και παραπέμπει στο βραχώδες υπέδαφος

του νησιού. Η σημερινή τέλος ονομασία προήλθε από τον Φολέγανδρο, τον γιο του Μίνωα, τον βασιλιά των Κρητών, που σύμφωνα με άλλη εκδοχή ήταν ο πρώτος που αποίκησε το νησί.

2.21.2 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Φολέγανδρος είναι το νοτιότερο νησί των δυτικών Κυκλάδων και χαρακτηρίζεται από τη συνεχή εναλλαγή εικόνων στο τοπίο, πελώριων βράχων και ειδυλλιακών αμμουδιών που της προσδίδουν μια άγρια, μοναδική ομορφιά.

Το μέγιστο μήκος της είναι 13χλμ. και το μέγιστο πλάτος 3,7χλμ. Στη μέση του νησιού, το πλάτος του μικραίνει και περιορίζεται μόλις στο 1χλμ. Ο πληθυσμός φτάνει τους 600 κατοίκους. Ανηφορίζοντας από το φιλόξενο λιμάνι, φθάνεις στη γραφική Χώρα, με την απίστευτη πολεοδομική συγκρότηση η οποία αποτελείται από τον παλιό οικισμό το μεσαιωνικό Κάστρο και την προέκτασή του, χτισμένη στο χείλος του γκρεμού σε υψόμετρο 200μ. πάνω από τη θάλασσα.

Ακριβώς πάνω από τη Χώρα η εκκλησία της Παναγίας, και τα λείψανα της αρχαίας πόλης του Παλαιόκαστρου. Προς τα βόρεια του νησιού βρίσκεται ο αγροτικός τουρισμός της Άνω Μεριάς με τις διάσπαρτες αγροτικές κατοικίες. Εδώ αξίζει να επισκεφθείτε και το υπαίθριο Λαογραφικό Μουσείο.

2.21.3 Ιστορική αναδρομή

Ως πρώτοι κάτοικοι της Φολέγανδρου φέρονται οι Κάρες και οι Φοίνικες.

Στη συνέχεια το νησί αποίκησαν οι Κρήτες από τον αρχηγό των οποίων φαίνεται ότι πήρε και το όνομά του το νησί και ακολούθησαν οι Δωριείς. Τον 13ο αι. την κατέλαβαν οι Ενετοί, υπό την κυριαρχία του Μάρκου Σανούδου. Η Φολέγανδρος γνώρισε την καταστροφική μανία των Σαρακηνών πειρατών τον 16ο αι. Αργότερα κατοικήθηκε ξανά και το 17ο αι. την κατέλαβαν οι Τούρκοι μέχρι την απελευθέρωσή της μαζί με τα υπόλοιπα κυκλαδίτικα νησιά.

2.21.4 Συνοπτική παρουσίαση

Τα μικρά κάτασπρα σπίτια, οι πολύχρωμες ξύλινες κάσες στα πορτοπαράθυρα, οι τρεις πλατείες και η συνοικία του Μεσαιωνικού Κάστρου δίνουν αμέσως στον επισκέπτη την εικόνα του νησιού. Από τη μια μεριά απεριόριστη θέα και κοφτά, απόκρημνα βράχια κι από την άλλη ο λόφος με το μοναστήρι της Παναγίας δίνουν το στίγμα της Χώρας.

2.21.5 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Ο οικισμός του Κάστρου που χτίστηκε το 1212 από το Μάρκο Σανούδο στα ριζά του γκρεμού.
- Το μοναστήρι της Παναγίας του 19ου αι., χτισμένο στη θέση αρχαίου ναού.
- Στο ύψωμα του Παλαιόκαστρου σώζονται λείψανα από αρχαίο ναό, αφιερωμένο στον Απόλλωνα.
- Ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης, η μητρόπολη του Αγίου Νικολάου, ο Ταξιάρχης και οι δίδυμες εκκλησίες της Αγίας Αικατερίνης και του Αγίου Αντωνίου.

2.21.6 Στοιχεία πολιτισμού & παράδοσης(Ψυχαγωγία)

Η Φολέγανδρος, μικρό νησί, είχε παλαιότερα να αντιμετωπίσει εκτός από το άγονο κυ-

κλαδίτικο έδαφος και έναν ακόμη δυσμενή για την εξέλιξη της παράγοντα... την απομόνωση. Πριν από την ανάπτυξη του τουρισμού, οι περισσότεροι από τους κατοίκους του νησιού επέλεξαν τη μετανάστευση για την αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής, ενώ όσοι έμεναν έπρεπε να καταβάλλουν πραγματικά ηρωικές προσπάθειες για να καταστήσουν το νησί αυτόταρκες. Και δεν τα πήγαν άσχημα.

Η καλλιέργεια της γης κατέστη δυνατή με την επινόηση της ξερολιθιάς και η κτηνοτροφία αναπτύχθηκε σε βαθμό τέτοιο που τα κρέατα της Φολεγάνδρου αποτέλεσαν ακόμη και εξαγωγίμο είδος. Ύστερα ήρθε ο τουρισμός.

Και οι νέοι άρχισαν να μένουν στο νησί, και οι μεγαλύτεροι να εγκαταλείπουν εργασίες που συχνά απαιτούσαν μεγάλο κόπο για συχνά αμφίβολο αποτέλεσμα. Μοναδική εξαίρεση οι κάτοικοι της Άνω Μεριάς που, σαν να μην τους άγγιξε ο χρόνος, επιμένουν ευλαβικά στις παλιές τους συνήθειες. Όλο το υπόλοιπο νησί όμως έχει κερδίσει σήμερα ο τουρισμός που έφερε αλλαγές στον τρόπο ζωής και την καθημερινότητα των ντόπιων στην οποία προσέθεσε, πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία. Άλλωστε κανένα από τα αγαπημένα έθιμα του νησιού δεν έχει εγκαταλειφθεί, όπως αυτό της περιφοράς της εικόνας της Παναγίας για τρεις ολόκληρες μέρες κατά τον εορτασμό του Πάσχα.

Ψυχαγωγία:

Ταβέρνες και ουζερί με νόστιμα τοπικά προϊόντα καλύπτουν τις γευστικές σας αναζητήσεις. Για την νυχτερινή σας διασκέδαση μπορείτε να επιλέξετε ανάμεσα σε μπαρ και wine bar που καλύπτουν όλες τις μουσικές προτιμήσεις.

2.21.7. Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Ιδιαίτερα γευστικά είναι το ντόπιο χλωρό τυρί και η κάπαρη που θα δοκιμάσετε στις σαλάτες που θα σας φέρουν και το μαγειρευτό φαγητό «ματσάτα» που θα απολαύσετε κατόπιν παραγγελίας στα εστιατόρια της Άνω Μέρας.

2.21.8 Εξορμήσεις- Σπορ

Από την Χώρα ξεκινούν λεωφορεία με προορισμό τον Καραβοστάση και την Άνω Μέρα.

Αν αγαπάτε την πεζοπορία θα έχετε την ευκαιρία να κάνετε πολλές διαδρομές προς τις παραλίες του νησιού αλλά και το απόκρημνο σπήλαιο της Χρυσοσπηλιάς μέσα σ' ένα χαρακτηριστικό κυκλαδίτικο τοπίο. Επίσης με το λεωφορείο ή με δικό σας μέσο θα πάτε στις παραλίες Αγκάλη και Άγιο Νικόλαο.

Τα Βορεινά, το Κάτεργο, το Αμπέλι και η Βάρδια είναι εντυπωσιακές και σχετικά ερημικές παραλίες στις οποίες θα φτάσετε με καΐκι από την Αγκάλη ή τον Καραβοστάση.

Μπορείτε να πάτε και με τα πόδια, με κάποια δυσκολία τόσο στην επιστροφή στην άβαση όσο και στο να μην χάσετε το μονοπάτι.

**“Και αλήθεια, πού θα μπορούσε να βρεθεί για τον
θεό του Ήλιου ένας τόπος που να έχει περισσότερο
φως; Τα Δωδεκάνησα, όλα μαζί, μοιάζουν με μουσικές
παραλλαγές πάνω στο ίδιο θέμα, δίνοντας μια αίσθηση
αρμονίας, ηρεμίας, χαλάρωσης!**

{.....}

**Γραμμές, χρώματα, ήχοι, ρυθμοί, όλα είναι
απαλά...δημιουργώντας μια υπέροχη αντίθε-
ση με το βαθύ γαλάζιο χρώμα της θάλασσας!”**

3. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Σταυροδρόμι τριών ηπείρων τα ηλιόλουστα Δωδεκάνησα, με τη μακραίωνη ιστορία τους και τα σημάδια των κατακτητών, ορίζουν τα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας.

Το σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων αποτελείται από μεγάλα και μικρότερα νησιά, νησίδες και βράχους στη μέση του πελάγους των οποίων ο αριθμός ξεπερνά τα 1000.

Από όλα αυτά τα νησιά κατοικούνται μόνο τα 26, ανάμεσά τους η Αστυπάλαια, η Κάλυμνος, η Κάρπαθος, η Κάσος, το Καστελόριζο, η Κως, οι Λειψοί, η Λέρος, η Νίσυρος, η Πάτμος, η Ρόδος, η Σύμη, η Τήλος και η Χάλκη.

Πολλά και σημαντικά μνημεία χαράζουν την ιστορική πορεία των Δωδεκανήσων: αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινές εκκλησίες, βενετσιάνικα κάστρα και τούρκοι μιναρέδες βρίσκονται μπροστά μας, στενά δεμένοι με τη μορφή και την εξέλιξη του τόπου.

Με έντονη τουριστική κίνηση και καλά οργανωμένη εξυπηρέτηση, τα Δωδεκάνησα προσφέρουν στον κάθε επισκέπτη αυτό που επιθυμεί.

Όμορφες καθαρές παραλίες, γραφικά σοκάκια, ψηλά βουνά, ήρεμα τοπία, αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία και πλούσια ιστορία σας περιμένουν για να σας μαγέψουν και να σας προσφέρουν αξέχαστες διακοπές.

3.1 Αστυπάλαια

3.1.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η γέφυρα ανάμεσα στα Δωδεκάνησα και τις Κυκλάδες έχει σχήμα πεταλούδας και ονομάζεται Αστυπάλαια. Είναι το δυτικότερο νησί των Δωδεκανήσων και βρίσκεται ανάμεσα στην Ανάφη, την Αμοργό και την Κω.

Απέχει 27 ν.μλ. από την Ανάφη και 27 ν.μλ. από την Κω. Έχει έκταση 96,85 τ.χλμ., μήκος ακτών 110 χλμ. και πληθυσμό 1246 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Το νησί είναι ορεινό, με ψηλότερη κορυφή τη Βάρδια (482 μ.).

3.1.2 Ιστορική αναδρομή

Η Αστυπάλαια κατοικήθηκε από τα προϊστορικά χρόνια και ήκμασε κυρίως στην Μυκηναϊκή εποχή. Ακολούθησε την τύχη των υπόλοιπων Δωδεκανήσων.

Οι Ρωμαίοι την χρησιμοποίησαν ως ορμητήριο κατά των πειρατών. Το 1207 την κατέλαβαν οι Ενετοί και το 1540 οι Τούρκοι. Το 1912 ήταν υπό την κυριαρχία των Ιταλών. Η ένωση της Αστυπάλαιας με την Ελλάδα έγινε, μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα, το 1948.

3.1.3 Περιήγηση στο νησί

Η Αστυπάλαια ή Χώρα είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού. Τα σπίτια σκαρφαλώνουν πάνω στο λόφο με το βενετσιάνικο κάστρο στην κορυφή.

Μέσα από τα πέτρινα τείχη ξεπροβάλλουν οι λευκοί τρούλοι των δύο εκκλησιών, της Ευαγγελίστριας και του Αγίου Γεωργίου.

Αριστερά και δεξιά της Χώρας σχηματίζονται δυο απάνεμοι κόλποι: ο Πέρα Γιαλός και το Λιβάδι, ενώ στους πρόποδες του λόφου, ιδιαίτερη εντύπωση κάνουν οι οκτώ ανεμόμυλοι που διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση.

3.1.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το βενετσιάνικο κάστρο της δυναστείας των Γκουερίνι. Μέσα στο κάστρο βρίσκονται οι εκκλησίες της Παναγίας της Ευαγγελίστριας, κτισμένη το 1853 πάνω στην τοξωτή είσοδο του Κάστρου και του Αγίου Γεωργίου, κτισμένη το 1790 με στολίδι τους περίτεχνους τρούλους.

□ Κάτω από το κάστρο συναντάμε την εκκλησία της Παναγίας της Πορταΐτισσας που άρχισε να κτίζεται το 1762 από τον Όσιο Άνθιμο.

□ Το Αρχαιολογικό μουσείο με συλλογή ευρημάτων από την αρχαιότητα μέχρι τον 15ο αι. Επίσης θα δείτε φωτογραφίες των σπηλαιών Νέγρου και Δράκου.

□ Το Εκκλησιαστικό μουσείο της Αστυπάλαιας, με σπάνια εκκλησιαστικά κειμήλια εξαιρετικής τέχνης.

□ Η Ναρκίσσειος Δημοτική Βιβλιοθήκη, χαρακτηριστικό δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.

□ Το μοναστήρι της Αγίας Λιβύης, αφιερωμένο στην Παναγία τη Φλεβαριώτισσα που γιορτάζει με μεγάλο πανηγύρι στις 2 Φεβρουαρίου.

□ Το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη, 12 χλμ. έξω από τη Χώρα, κτισμένο σ' ένα γαλήνιο τοπίο με όμορφη θέα.

3.1.5 Ψυχαγωγία

Στην Χώρα υπάρχουν πολλά εστιατόρια, ταβέρνες και καφετέριες. Για την νυχτερινή σας έξοδο έχετε να επιλέξετε ανάμεσα σε μπαρ και ντισκοτέκ. Επίσης τους καλοκαιρινούς μήνες διοργανώνονται συναυλίες και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Θα είστε τυχεροί αν βρεθείτε στην Αστυπάλαια το 15 Αύγουστο, στο μεγάλο πανηγύρι της Παναγίας του Κάστρου που διαρκεί τρεις μέρες. Την παραμονή, γίνεται παραδοσιακό γλέντι στον περίβολο της εκκλησίας και ανήμερα γλέντι όπου προσφέρονται τοπικές νοστιμιές. Την επόμενη μέρα ο δήμος, σε συνεργασία με τον πολιτιστικό σύλλογο διοργανώνει εκδηλώσεις με τοπικά έθιμα και αθλητικούς αγώνες.

3.1.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Καθαρή θάλασσα στη Χώρα θα βρείτε στον Πέρα Γιαλό και στο Λιβάδι ενώ λίγο μακρύτερα θα κολυπήσετε στον Άγιο Κωνσταντίνο και την Μαλτεζάνα.

Επίσης με καΐκι από το Λιβάδι θα πάτε στις παραλίες Καμινάκια, Βάτσες, Παχιά

Άμμος και Πάνορμος και στο νησάκι Κουτσομούτη. Σχεδόν σε όλες τις παραλίες υπάρχουν ταβέρνες.

3.1.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Δοκιμάστε ξεροτήγανα, κακαβιά, χταποδοκεφτέδες και τον «αραντιστά» ένα τοπικό φαγητό που φτιάχνεται με φακές ζυμαρί και ζύδι. Μην ξεχάσετε φεύγοντας να πάρετε μαζί σας ντόπιο τυρί και μέλι.

3.2 Κάλυμνος

3.2.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κάλυμνος έχει περάσει στην ιστορία ως το νησί των σφουγγαράδων, οι οποίοι φημίζονται ως οι καλύτεροι του κόσμου. Σήμερα, οι Καλύμνιοι, εκτός από την σπογγαλιεία, ασχολούνται κυρίως με την αλιεία και την παραγωγή μελιού, αλλά και με τον τουρισμό, προσπαθώντας να διατηρήσουν την παράδοση και το σφουγγαράδικο χρώμα του νησιού.

Έχει έκταση 110,87 τ.χλμ., μήκος ακτών 96 χλμ. και πληθυσμό 17066 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφος του νησιού είναι ορεινό με ψηλότερη κορυφή τον Προφήτη Ηλία (679 μ.).

3.2.2 Ιστορική αναδρομή

Πρώτοι άποικοι της Καλύμνου φαίνεται πως ήταν οι Κάρες από τις απέναντι μικρασιατικές ακτές κι ακολούθησαν οι Κρήτες κι αργότερα οι Δωριείς από την Πελοπόννησο που έκτισαν στο νησί την αρχαία πόλη με όνομα Άργος.

Στον Όμηρο βρίσκουμε αναφορά στις «Καλύδνες νήσους», το νησιωτικό σύμπλεγμα της Καλύμνου, της Νισύρου, της Καρπάθου, της Κάσου και της Κω. Η Κάλυμνος μετά τους περσικούς πολέμους εξαρτήθηκε από την Κω και τα δύο νησιά ακολούθησαν κοινή πορεία. Στις αρχές του 14ου αι. οι ιππότες του Αγίου Ιωάννη από τη Ρόδο έκτισαν το κάστρο του Χωριού και το Πέρα Κάστρο.

Παρά τις οχυρώσεις των ιπποτών κανένα από τα νησιά δεν μπόρεσε να αντισταθεί στην τουρκική λαίλαπα.

Έτσι και η Κάλυμνος έμεινε στην τουρκική κυριαρχία μέχρι το 1912 όταν οι Ιταλοί κατέκτησαν το νησί, για να ενσωματωθεί τελικά με την Ελλάδα με τη συνθήκη του 1948.

3.2.3 Περιήγηση στο νησί

Φτάνοντας στην Κάλυμνο, λιμάνι και πρωτεύουσα του νησιού, μας υποδέχεται το άγαλμα της γοργόνας και χαριτωμένα σπίτια με πολύχρωμα παράθυρα, δίνοντας μια πολύ ευχάριστη πρώτη εντύπωση στον επισκέπτη.

Τα σφουγγάρια και τα σχετικά με την αλιεία τους κάνουν με την πρώτη ματιά αισθητή την παρουσία τους: γραφικοί μικροπωλητές, σκάφανδρα που επιδεικνύονται και τα εργαστήρια επεξεργασίας σφουγγαριών δίνουν το στίγμα της πόλης.

Το λιμάνι θεωρείται από τα σημαντικότερα της νησιωτικής Ελλάδας και έχει πληθυσμό 1500 περίπου κατοίκους. Ανάμεσα στα νεοκλασικά κτίρια ξεχωρίζουν το επαρχείο και το δημαρχείο, κτίρια που κτίστηκαν μεταξύ 1930-1935 από τους Ιταλούς, σε βενετσιάνικο ρυθμό, ενώ τους περιπάτους μας στην προκουμαία στολίζουν αγάλματα, έργα του Μιχάλη Κόκκινου και της κόρης του Ειρήνης.

3.2.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Ο μητροπολιτικός ναός του Σωτήρος Χριστού, στον παραλιακό δρόμο.
- Το Λαογραφικό Αρχαιολογικό Μουσείο με αρχαιολογικά ευρήματα και λαογραφικές αναφορές.
- Το Ναυτικό Μουσείο με εκθέματα από τη ζωή των σφουγγαράδων και τα έθιμα των Καλύμνιων.
- Το βυζαντινό κάστρο της Χρυσοχεριάς που ενίσχυσαν με οχυρωματικά έργα οι Ιππότες της Ρόδου στο διάστημα 1309-1522 πάνω σε αρχαία και βυζαντινά ερείπια, με την εκκλησία της Χρυσοχέρας στο εσωτερικό του.
- Τα λείψανα της αρχαίας πόλης στη θέση Δάμος, στην ίδια περιοχή ήρθε στο φως αρχαίο νεκροταφείο με λαξευτούς τάφους.
- Με καΐκι από την Κάλυμνο θα επισκεφθείτε το σπήλαιο Κεφάλαια, με αρχαιολογικό και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον. Το σπήλαιο είναι γνωστό ως άντρο των Νυμφών ή σπήλαιο των επτά παρθένων και έχουν βρεθεί στοιχεία που αποδεικνύουν πως υπήρξε λατρευτικό ιερό στην αρχαιότητα.

3.2.5 Ψυχαγωγία

Με εστιατόρια και ψαροταβέρνες με εκλεκτή κουζίνα και μεζέδες, καφετέριες και παραδοσιακά καφενεία μπαρ και κέντρα με ζωντανή μουσική, η Κάλυμνος προσφέρει πλήθος επιλογών για την ψυχαγωγία του επισκέπτη. Λειτουργεί επίσης θερινός κινηματογράφος για τους φίλους του είδους. Μεγάλο γλέντι γίνεται το Πάσχα στην κεντρική πλατεία της πόλης όπου, εκτός από τη μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης, γίνεται η αναπαράσταση της παραδοσιακής σπογγαλιείας ενώ στους παριστάμενους προσφέρεται παραδοσιακό φαγητό και ντόπιο κρασί.

3.2.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε το «μουούρι» αρνί στη στάμνα γεμιστό με ρύζι και μυρωδικά. Φεύγοντας πάρτε μαζί σας σφουγγάρια, θυμαρίσιο μέλι, κρίθινες κουλούρες και αρωματική ρίγανη.

3.2.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Για κολύμπι θα πάτε στις βοτσαλωτές παραλίες Γέφυρα και Θερμά. Οι λάτρεις των θαλάσσιων σπορ θα βρουν γουίντ σέρφινγκ, θαλάσσια ποδήλατα και κανό, ενώ το νησί

προσφέρεται για ιστιοπλοΐα, καταδύσεις, αναρριχήσεις και πεζοπορία.

Μισό χιλιόμετρο νότια της Καλύμνου βρίσκονται οι ιαματικές πηγές του νησιού. Λειτουργεί δημοτικό υδροθεραπευτήριο και ξενοδοχείο για όσους θέλουν να εκμεταλλευτούν τα ευεργετικά τους αποτελέσματα.

3.3 Κάρπαθος

3.3.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κάρπαθος είναι ορεινό νησί. Στο μεγαλύτερο μέρος του, το βόρειο, όπου διατηρούνται και πολλά παραδοσιακά έθιμα, το τοπίο είναι τραχύ, ενώ νότια είναι πιο ήπιο, με εύφορες πεδινές εκτάσεις. Σημείο αναφοράς της Καρπάθου, η Όλυμπος δεσπόζει στη βόρεια πλευρά, η οποία είχε σχετικά αυτόνομη πολιτισμική και οικονομική πορεία. Έχει έκταση 301,17 τ.χλμ., μήκος ακτών 160 χλμ. και πληθυσμό 5835 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

3.3.2 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορία της Καρπάθου ξεκινά από τα Νεολιθικά χρόνια και είναι συνδεδεμένη με αυτή της Κρήτης, αφού αποικίσθηκε από τους Κρήτες Μινωίτες.

Κατά τους Δωρικούς χρόνους αναφέρεται με το όνομα Τετράπολη, από τις τέσσερις περιώνυμες πόλεις της, Ποτίδαια ή Ποσειδείο, Αρκεσία, Βρυκούντα και Νίσυρο στο νησάκι Σαρία. Αργότερα προσχώρησε στην Αθηναϊκή συμμαχία. Ακολούθησε η Ρωμαϊκή κυριαρχία και η Βυζαντινή περίοδος.

Μετά από την κυριαρχία του Λέοντα Γαβαλά, το 1206 πέρασε στην κατοχή των Γενοβέζων, των ιπποτών της Ρόδου και των Ενετών, για να την καταλάβουν οι Τούρκοι το 1538. Έλαβε μέρος στην επανάσταση του 1821 και κατόρθωσε να αποκτήσει την ανεξαρτησία της για επτά χρόνια, μέχρι το 1830, οπότε έπεσε πάλι στα χέρια των Τούρκων με την υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου. Στη συνέχεια επήλθε η κατοχή των Ιταλών το 1912. Η ένωσή της με την υπόλοιπη Ελλάδα έγινε το 1948, μαζί με τα άλλα νησιά της Δωδεκανήσου.

3.3.3 Περιήγηση στο νησί

Πρωτεύουσα και κύριο λιμάνι του νησιού, η Κάρπαθος είναι κτισμένη στους πρόποδες του καταπράσινου βουνού Καλολίμνη, στο ίδιο σημείο που βρισκόταν η ακρόπολη της αρχαίας πόλης, Ποσειδίο.

Η πόλη είναι ευχάριστη και τα περισσότερα σπίτια είναι καινούρια, κτισμένα από τους ομογενείς της Αμερικής, που έρχονται για παραθερισμό στο νησί.

Μια μεγάλη παραλία ξεκινά από το τέλος της πόλης και προσφέρεται για κολύμπι

και θαλάσσια σπορ.

3.3.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Η ακρόπολη του αρχαίου Ποσειδίου βρισκόταν πάνω σε έναν επίπεδο βράχο ύψους 23μ. που πιθανολογείται ότι ήταν οχυρωμένο κάστρο της Μυκηναϊκής εποχής.
- Τα ερείπια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής της Αγίας Φωτεινής, τα συναντάμε κατά μήκος του παραλιακού δρόμου της πόλης, προς τα βόρεια. Με φόντο τα θάλασσα οι κατάλευκες κολώνες της βασιλικής του 5ου – 6ου αι. συνθέτουν μια όμορφη εικόνα.
- Η σπηλιά του Ποσειδώνα στη θέση «Μύλου». Το σπήλαιο χρησιμοποιήθηκε στην αρχαιότητα ως τάφος ή ιερό του θεού της θάλασσας ή της Αφροδίτης, θεάς του έρωτα.

3.3.5 Ψυχαγωγία

Η πόλη της Καρπάθου διαθέτει όλα τα είδη διασκέδασης, εστιατόρια, ταβέρνες, ουζερί, μπαρ, ντισκοτέκ και κέντρα με μουσική.

Αυτό όμως που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Κάρπαθο είναι οι ιδιαίτερες παραδόσεις που διατηρούνται ολοζώντανες μέχρι και στις μέρες μας.

Θα είστε τυχεροί αν μπορέσετε να παρακολουθήσετε έναν καρπαθιώτικο γάμο, μια πραγματική ιεροτελεστία με βυζαντινές καταβολές. Οι γιορτές του γάμου κρατούν 3 μέρες με συνεχές γλέντι στο οποίο παίρνει μέρος όλο το χωριό.

Πανηγύρια γίνονται στις 25 Μαρτίου του Ευαγγελισμού, που είναι και το σημαντικότερο του νησιού, στις 7 Ιουλίου στη γιορτή της Αγίας Κυριακής και στις 7 Σεπτεμβρίου στη Γέννηση της Παναγίας της Λαρνιώτισσας.

3.3.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Μερικά από τα τοπικά καρπάθικα φαγητά είναι οι «χυλοπίτες», τα «πυθκιά», τα «κοφτά» και οι «κουλούρες» όλα παρασκευασμένα με ντόπιο τρουφτόνι, ψιλό ζυμάρι σαν ρύζι και ψημένο σε χωριάτικο φούρνο.

Από τα παραδοσιακά γλυκά πιο ονομαστά είναι το σησάμπελο, ο μπακλαβάς και τα ξεροτήγανα. Δοκιμάστε επίσης μυζηθρόπιτα, λαχανόπιτα, λουκουμάδες και τηγανίτες.

Αξίζει επίσης να ψωνίσετε από το νησί υφαντά, καρπαθιώτικα πιάτα και μπακίρια, λάδι και κουλούρες.

3.3.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Κοντά στο λιμάνι υπάρχουν αμμουδιές με καθαρά νερά και η εκτεταμένη αμμουδερή παραλία της πόλης. Πολλές όμορφες παραλίες προσεγγίζονται με καΐκι όπως οι οργανωμένες παραλίες Κυρά Παναγιά και Άγιος Νικόλαος και η Απέλλα που είναι λίγο πιο ερημική. Η γύρω περιοχή είναι καταπράσινη, ενώ το εκκλησάκι του Αγίου Λουκά ολοκληρώνει τη γραφική εικόνα.

Στη νότια πλευρά του νησιού θα έχετε την ευκαιρία να κολυπήσετε σε κάποια από τις πολλές όμορφες παραλίες. Με καΐκι επίσης μπορείτε να πάτε στο Τρίστομο, ένα κλειστό λιμανάκι στη βόρεια ακτή της Καρπάθου κοντά στον πορθμό με το νησί Σαρία και

τέλος, στον Βρουκούντα που βρίσκεται νοτιοδυτικά του Τριστόμου, μια περιοχή γεμάτη ερείπια από την αρχαία πόλη Βρουκούντα.

Από εδώ μπορείτε να πάτε στο ξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη και να ανεβείτε στο κάστρο στην κορυφή του λόφου.

3.4 Κάσος

3.4.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κάσος μες το πέλαγος/ μόνη της αρμενίζει/ κι όποιονε δει τον χαιρετά/ κι ως μην τον εγνωρίζει. Με τούτο το τετράστιχο περιγράφεται η Κάσος, το νοτιότερο νησί των Δωδεκανήσων, που βρίσκεται βορειοανατολικά από την Κρήτη, κοντά στην Κάρπαθο. Γύρω της τα Κασονήσια, σύμπλεγμα ακατοίκητων νησιών, προσφέρουν καταφύγιο στα άγρια πουλιά.

Έχει έκταση 65,97 τ.χλμ., μήκος ακτών 50 χλμ. και πληθυσμό 1071 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφός της είναι ορεινό και βραχώδες, με ψηλότερη τον Πρίωνα (583μ.).

3.4.2 Ιστορική αναδρομή

Ευρήματα που ήρθαν στο φως στην Ελληνοκαμάρα μαρτυρούν ότι η Κάσος έχει προϊστορικές ρίζες και μάλιστα έλαβε μέρος στον Τρωικό Πόλεμο, ενώ βρισκόταν υπό την κυριαρχία της Κω. Στην Κλασσική εποχή ανήκε στην Αθηναϊκή Συμμαχία και ήταν γνωστή για την εμπορική της δραστηριότητα.

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας δέχτηκε πολλές επιδρομές και καταστροφές, που όμως δεν στάθηκαν εμπόδιο στην εξέλιξη του νησιού και στη διατήρηση των ηθών και εθίμων τους, μέχρι και σήμερα. Η συμμετοχή του στόλου στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα κόστισε στο νησί την μεγάλη σφαγή, τον Μάιο του 1824.

Στη συνέχεια, η Κάσος ακολούθησε την τύχη των υπολοίπων Δωδεκανήσων.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι Κασσιώτες έλαβαν μέρος στη διάνοιξη της διώρυγας του Σουέζ, ενώ οι μετανάστες του νησιού στην Αίγυπτο και την Αμερική βοήθησαν στην ανάπτυξη της Κάσου με την ίδρυση σχολείων και την πραγματοποίηση κοινωφελών έργων.

3.4.3 Περιήγηση στο νησί

Η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού ονομάζονται, Φρυ.

Το καράβι αράζει στην προβλήτα πλάι στο μικρό λιμανάκι της Μπούκας που είναι γεμάτο βάρκες και ψαροκάικα.

Το χωριό κτίστηκε από τους κατοίκους της Αγίας Μαρίνας το 1840, όταν κατέβηκαν προς τα παράλια.

Παρά τη σχετική ερήμωση που ακολούθησε το κύμα μετανάστευσης τα περισσότερα σπίτια είναι διώροφα, καλοδιατηρημένα και διατηρούν την αυθεντική αρχιτεκτονική.

Θα συναντήσετε αξιόλογα αρχοντικά κτισμένα με πέτρα, ενώ μπροστά στο δημαρχείο έχει στηθεί ένα μνημείο αφιερωμένο στο ολοκαύτωμα της 7ης Ιουνίου, έργο του Ανατολή Λαζαρίδη.

3.4.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου της Βρύσης.
- Η εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα (19ος αι.).
- Η αρχαιολογική συλλογή που στεγάζεται στο παλιό δημαρχείο και φιλοξενεί ευρήματα, όπως επιγραφές, νομίσματα, αγγεία και κάποια λαογραφικά στοιχεία.

3.4.5 Ψυχαγωγία

Υπάρχουν εστιατόρια και ταβέρνες που σερβίρουν τους τοπικές σπεσιαλιτέ του νησιού. Μεγάλα γλέντια γίνονται στα πανηγύρια και τους γάμους.

Μην χάσετε τη μεγαλύτερη γιορτή, που γίνεται στις 6 και 7 Ιουνίου, όπου γιορτάζεται η μέρα του Ολοκαυτώματος. Επίσης, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού διοργανώνονται πολλές πολιτιστικές βραδιές.

3.4.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Στην Κάσο θα γευτείτε νόστιμα ντολμαδάκια και την τοπική συνταγή «πασπαρά» κρέας γεμιστό με συκωτάκια, πνευμόνια, ρύζι, σταφίδες και ξηρούς καρπούς.

Στην Κάσο χάρη στην ανεπτυγμένη κτηνοτροφία θα γευτείτε νοστιμότατο κρέας και ντόπια γαλακτοκομικά προϊόντα. Τοπικά παραδοσιακά γλυκά είναι οι ξυλικόπιτες και οι μυζηθρόπιτες. Φεύγοντας πάρτε μαζί σας μυζήθρα, κουλούρες, μέλι και βούτυρο.

3.4.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Στο Φρυ υπάρχει η οργανωμένη παραλία Κοφτερή και ο Εμπορείος. Μπορείτε επίσης να κολυπήσετε στον Άγιο Κωνσταντίνο, 2 χλμ. νοτιοδυτικά της Πρωτεύουσας.

Περίφημες είναι οι παραλίες στα γειτονικά νησάκια Αρμαθιές και Μακρά, όπου μπορείτε να συνδυάσετε το μπάνιο σας με εκδρομή.

3.5 Καστελόριζο

3.5.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Απέναντι από τις ακτές της Τουρκίας, 1 μόλις ν.μλ. από την Κας, βρίσκεται το ακριτικό Καστελόριζο ή Μεγίστη. Η νησίδα αυτή των 9 τ. χλμ., είναι πράγματι Μεγίστη σε γεωγραφική σημασία. Την περιβάλλουν 14 άλλες μικρότερες βραχονησίδες, μεταξύ

των οποίων η Στρογγυλή και η Ρω.

Το Καστελόριζο βρίσκεται 72 ν.μλ. ανατολικά της Ρόδου. Έχει έκταση 9,12 τ. χλμ., μήκος ακτών 19 χλμ., και πληθυσμό 387 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το νησί είναι ορεινό και βραχώδες, με ψηλότερη κορυφή τη Βίγλα (273μ.).

3.5.2 Ιστορική αναδρομή

Ευρήματα που έφεραν στο φως οι ανασκαφές μαρτυρούν ότι η Μεγίστη κατοικήθηκε από την Νεολιθική εποχή. Η ανεύρεση μυκηναϊκών τάφων, μαρτυρά την ύπαρξη Μυκηναϊκού πολιτισμού στο νησί. Ακολούθησαν οι Δωριείς, που έκτισαν την ακρόπολη στη θέση Παλαιόκαστρο.

Το 530 π.Χ. πέρασε στην κυριαρχία των Ροδίων, ενώ ακολούθησε η Ρωμαϊκή περίοδος και στη συνέχεια η Βυζαντινή. Τα 1306 πέρασε στην εξουσία των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννου για να καταληφθεί το 1440 από τον Σουλτάνο της Αιγύπτου.

Η τουρκική κατοχή άρχισε από το 1512 και τερματίστηκε το 1920, για να ακολουθήσουν οι Ιταλοί. Κατά την διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου βομβαρδίστηκε από τα απέναντι παράλια της Μικράς Ασίας. Στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο υπήρξε θέατρο επιχειρήσεων, οπότε βομβαρδίστηκε ξανά και πυρπολήθηκε. Γεγονότα που έχουν αφήσει τα σημάδια τους, χωρίς όμως να ανακόψουν την εξέλιξή της.

3.5.3 Περιήγηση στο νησί

Τα διώροφα σπίτια στο λιμάνι ατενίζουν το πέλαγος σκαρφαλωμένα αμφιθεατρικά στις πλαγιές του βράχου, τα πολύχρωμα παραθυρόφυλλα τους και τα κόκκινα κεραμίδια έρχονται σε αντίθεση με τη γαλάζια θάλασσα του καλοκαιριού συνθέτοντας μια εικόνα που κερδίζει αμέσως τον επισκέπτη.

Ο μοναδικός οικισμός του νησιού βρίσκεται στο λιμάνι, με χαριτωμένα σπίτια και γραφικά εστιατόρια πάνω στην προβλήτα.

Είναι ο μοναδικός οικισμός του νησιού και απλώνεται μέχρι πίσω στον Νίφτη.

Θα συναντήσετε την μοναδική φιλοξενία και ζεστασιά των λίγων κατοίκων της, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της είναι μετανάστες στην Αυστραλία και την Αίγυπτο.

3.5.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

□ Το φρούριο των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννη πάνω από το λιμάνι, κτισμένο το 14ο αι. πάνω από το λόφο με τους κόκκινους βράχους, το Καστέλλο Ρόσσο, δηλαδή κόκκινο κάστρο.

□ Το Παλαιόκαστρο, κτισμένο στην κορυφή του βουνού Βίγλα, αποτελεί το σημαντικότερο μνημείο του νησιού.

□ Οι Αχέρες, δέκα δεξαμενές νερού, κατασκευασμένες στα χρόνια της Τουρκοκρατίας για να συλλέγουν το νερό της βροχής.

□ Η μητρόπολη του νησιού η εκκλησία των Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης.

□ Τα Κυκλώπεια Τείχη θα συναντήσετε σε διάφορα σημεία του νησιού, με πιο εντυπωσιακά αυτά που βρίσκονται κοντά στον Κάμπο, ανάμεσα στο Παλαιόκαστρο και στο λόφο

Μουντά.

□ Στις ακτές του Καστελόριζου υπάρχει μια από τις ωραιότερες σπηλιές της Μεσογείου, η Γαλάζια σπηλιά ή Φωκιαλή.

3.5.5 Ψυχαγωγία

Μεγάλη γιορτή γίνεται στις 20 Ιουλίου, του Προφήτη Ηλία, οπότε εορτάζεται η επέτειος της επιστροφής των κατοίκων μετά από το τέλος της Ελληνικής Επανάστασης.

Άλλη εορταστική επέτειος είναι στις 13 Σεπτεμβρίου, την ημέρα της απελευθέρωσης του νησιού, ενώ το Πάσχα το γλέντι διαρκεί τρεις ημέρες.

3.5.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Θα φάτε φρέσκο ψάρι και θα δοκιμάσετε τα ντόπια πιάτα, όπως ρεβυθόπιτα, χαλβά του κουταλιού και γλυκά κατουμάρια και στραβά (είδος μπακλαβά).

3.5.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Θα κολυμπήσετε στα πεντακάθαρα, αλλά βαθιά νερά μπροστά στο Λιμεναρχείο και στο μικρό λιμάνι, το Μανδράκι, με την ωραία αμμουδιά.

Με ναυλωμένο καΐκι θα πάτε στα νησάκια Ρω και Στρογγύλη, με τις όμορφες ακτές, κατάλληλες για μπάνιο. Η νησίδα Ρω είναι γνωστή από την Κυρά της Ρω, η προτομή της οποίας βρίσκεται στη θέση «χωράφια» του Καστελόριζου.

Η Κυρά της Ρω ήταν η Δέσποινα Αχλαδιώτη, η μοναδική κάτοικος, που φύλαγε το νησί και ύψωνε κάθε πρωί την ελληνική σημαία. Πέθανε το 1982 στα 92 της χρόνια.

Η Στρογγύλη, είναι ένα μικρό νησάκι με μοναδικούς κατοίκους τους φαροφύλακες.

3.6 Κως

3.6.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Κως, πατρίδα του Ιπποκράτη, είναι ένα νησί που υπόσχεται εμπειρίες μοναδικές, καθώς εδώ θα συναντήσετε σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα, εξαιρετικά δείγματα παλικής και οθωμανικής αρχιτεκτονικής, φυσικές ομορφιές, παραδοσιακά χωριά με λαϊκά πανηγύρια, αλλά και απέραντες παραλίες με αμμουδιές και καταγάλανα νερά.

Έχει έκταση 290,27 τ.χλμ., μήκος ακτών 112 χλμ., και πληθυσμό 30091 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφος της είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος πεδινό, με ψηλότερη κορυφή τον Δίκαιο Χριστό (894μ.).

3.6.2 Ιστορική αναδρομή

Η Κως κατοικείται συνεχώς από τα Προϊστορικά χρόνια και οι κάτοικοί της από

νωρίς στράφηκαν στην ναυτιλία και το εμπόριο.

Στην Κω, το 460π.Χ γεννήθηκε ο πατέρας της ιατρικής, ο Ιπποκράτης, που ίδρυσε την πρώτη ιατρική σχολή. Μετά από το θάνατο του οι ντόπιοι έχτισαν το περίφημο Ασκληπιείο (357π.Χ.) αφιερωμένο στον θεό της ιατρικής Ασκληπιό.

Το λιμάνι του νησιού τοποθετημένο σε στρατηγικό σημείο ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση έζησε μεγάλη περίοδο ακμής μέχρι περίπου τον 6ο αι. οπότε καταστράφηκε από μεγάλο σεισμό.

Η Κως καταλήφθηκε από το Μέγα Αλέξανδρο το 336 π.Χ και γνώρισε νέα ακμή κατά τη Βυζαντινή περίοδο την οποία ακολούθησε η κυριαρχία των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννη της Ρόδου.

Εκείνη την περίοδο κτίστηκε το δυνατό φρούριο στην είσοδο του λιμανιού της. Η μετέπειτα πορεία της ήταν ταυτόσημη με αυτή των γειτονικών νησιών. Το 1933 καταστράφηκε από μεγάλο σεισμό και ανοικοδομήθηκε από τους Ιταλούς κατακτητές.

3.6.3 Περιήγηση στο νησί

Η πόλη της Κω είναι η πρωτεύουσα και το κύριο λιμάνι του νησιού.

Έχει πολύ πράσινο, λεωφόρους με φοινικόδεντρα, ενώ οι αυλές και τα μπαλκόνια των σπιτιών είναι στολισμένα με κάθε είδους λουλούδια.

Στους δρόμους της πόλης αλλά και σε ολόκληρο το νησί κυκλοφορούν δεκάδες ποδήλατα με αναβάτες που χαίρονται το θαυμάσιο τοπίο.

Εκτεταμένες αμμουδερές παραλίες απλώνονται δεξιά και αριστερά από το λιμάνι, ενώ μέσα στην πόλη εντύπωση προκαλούν οι διάσπαρτοι αρχαιολογικοί χώροι, το καλοδιατηρημένο κάστρο και τα μνημεία τους τουρκοκρατίας.

3.6.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το Ενετικό κάστρο των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννη, τραβάει το βλέμμα των επισκεπτών από τη στιγμή που το καράβι πλησιάζει στο λιμάνι.
- Τα ερείπια της αρχαίας πόλης που συναντάμε διάσπαρτα στο κέντρο και στα όρια της πρωτεύουσας.
- Ο πλάτανος του Ιπποκράτη.
- Το τζαμί του Γαζή Χασάν ή της Λότζιας, απέναντι από τον πλάτανο, με τον κομψό μινιάρ.
- Το τζαμί Ντεφτεντάρ βρίσκεται στην πλατεία Ελευθερίας, την κεντρική πλατεία της πόλης και λειτουργεί κάθε Παρασκευή για τους μουσουλμάνους που ζουν στην Κω.
- Το Ασκληπιείο είναι ο πιο αξιόλογος αρχαιολογικός χώρος του νησιού.
- Το μουσείο της Ιατρικής με ενδιαφέροντα εκθέματα, προτομές, βιβλία, νομίσματα, γραμματόσημα κ.α. που αναφέρονται στον Ιπποκράτη.

3.6.5 Ψυχαγωγία

Θα βρείτε πλήθος από εστιατόρια, ψαροταβέρνες, μεζεδοπωλεία, πιτσαρίες και ζαχαροπλαστεία.

Στις νυχτερινές σας εξόδους θα συναντήσετε έντονη ζωή στα μπαρ και τις ντίσκο,

ενώ δεν λείπουν τα κέντρα με ζωντανή μουσική.

Αν βρεθείτε στην Κω Αύγουστο, μην χάσετε τα «ιπποκράτεια» μια σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων με θεατρικές παραστάσεις και διάφορες εκδηλώσεις, ενώ σχεδόν κάθε Κυριακή στο Ασκληπιείο γίνεται αναπαράσταση του όρκου του Ιπποκράτη.

3.6.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Στην Κω θα απολαύσετε εξαιρετικά γλυκά ταψιού και το τοπικό γλυκό του κουταλιού ντοματάκι. Επίσης δοκιμάστε το πικάντικο κρασοτύρι και ντόπιο κρασί.

Αξίζει να επισκεφθείτε τη γραφική Δημοτική Αγορά στο κέντρο της πόλης, όχι μόνο για την ποικιλία των τοπικών προϊόντων που θα βρείτε, αλλά και για να θαυμάσετε το κτίριο με στυλ ιταλικών αποικιακών κτιρίων της Βορείου Αφρικής.

3.6.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Η Κως είναι ένας μικρός παράδεισος για τους τουρίστες.

Θα κολυπήσετε στις παραλίες Μεροπίδα, Ψαλίδι, Άγιο Φωκά, Ατλάντες, Λάμπη και Φάρο. Οι λάτρεις των θαλάσσιων σπορ θα χαρούν το σκι, γουίντ σέρφινγκ, την ιστιοπλοΐα και το τζετ σκι.

Η Κως προσφέρεται για μεγάλες και άνετες βόλτες με ποδήλατα, τόσο στην πόλη όσο και στις γύρω περιοχές ενώ στις μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες μπορείτε να εξασκηθείτε στο τένις και το γκολφ.

3.7 Λειψοί

(Αρκοί- Ψέριμος- Μαράθι- Αγαθονήσι- Φαρμακονήσι- Ίμια- Τέλενδος)

3.7.1 Περιήγηση στους Λειψούς

Σε απόσταση 11ν.μλ. βορειοανατολικά της Πάτμου και με τακτική καθημερινή σύνδεση το καλοκαίρι, βρίσκονται οι Λειψοί, συστάδα νησιών μ' έναν και μοναδικό οικισμό στο μεγαλύτερο νησάκι.

Τους Λειψούς «αγκαλιάζουν» 24 βραχονησίδες.

Βαθιά στο μυχό του υπήνεμου κόλπου με τα λευκά σπιτάκια και τα χρωματιστά πορτοπαράθυρα ζουν σήμερα 600 περίπου κάτοικοι. Το νησί φημίζεται για τη φιλοξενία του, τους ορμίσκους του, τα παραδοσιακά καφενεία της προκουμαίας, το σκουρόχρωμο κρασί του, τα υφαντά, την εκκλησία της Παναγίας του Χάρου με το μεγάλο πανηγύρι στις 23 Αυγούστου.

Διαθέτει όμορφες παραλίες, ξενοδοχεία, αστυνομικό τμήμα, σχολεία, ταχυδρομείο και πρακτορείο τύπου.

Τον Αύγουστο οργανώνεται Γιορτή Κρασιού, πριν από το πανηγύρι της Παναγίας του Χάρου. Κύρια απασχόληση των κατοίκων είναι η κτηνοτροφία και η αλιεία. Τα διάσπαρτα ξωκλήσια και τα παλαιοχριστιανικά μνημεία δείχνουν την ιστορική εξάρτηση του νησιού από την Πάτμο και τη μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου.

Επισκεφθείτε το αρχαιολογικό μουσείο, την εκκλησία της Κάτω Παναγίας και την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στο κέντρο του οικισμού.

Καλύτερες παραλίες του νησιού είναι η Λεντιού, η Κατσαδιά, η Παπανδιά και ο Πλατύς Γιαλός.

Δοκιμάστε ντόπιο ψωμί, φαβοκεφτέδες και τουλουμοτύρι στα ουζερί της προκουμαίας. Λειτουργούν μπαρ και αρκετές ταβέρνες.

3.7.2 Περιήγηση στους Αρκιούς

«Αγκαλιασμένο» από βραχονησίδες, το σύμπλεγμα των Αρκών βρίσκεται 11 ν.μλ. νοτιοανατολικά της Πάτμου, στην οποία ανήκει διοικητικά. Δεν υπάρχει εδώ οικισμός, αλλά μόνο 40 περίπου κάτοικοι, κυρίως ψαράδες, που ζουν χωρίς υποδομές ηλεκτροδότησης και υδροδότησης.

Λειτουργούν τρεις ταβέρνες και υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια. Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το αρχαίο κάστρο της Αυγούστας, από το οποίο ονομάστηκε και το λιμάνι των Αρκών.

Η παραλία Τηγανάκια, που την προτιμούν όσοι έρχονται στο νησί, βρίσκεται 1 ώρα περίπου με τα πόδια νοτιοανατολικά.

Εδώ βρέθηκαν κεραμικά Νεολιθικής εποχής.

Στους Αρκούς, όπως και στα άλλα ακριτικά ξερονήσια, ξεχωρίζει ο συνδυασμός λευκού και γαλάζιου χρώματος σε εκκλησίες όπως οι Άγιοι Ανάργυροι και η παλαιότερη Παναγία Παντανούσα.

3.7.3 Περιήγηση στην Ψέριμο

Στην καρδιά της άγονης γραμμής και της άγριας ομορφιάς του ελληνικού Αρχιπελάγους, ξεφυτρώνει μια συστάδα από 11 βραχονησίδες, από τις οποίες ξεχωρίζει η Ψέριμος. Απέχει μόλις 4 ν.μλ. από την Κω, 6 ν.μλ. από την Κάλυμνο και 1 ώρα από τις ακτές της Τουρκίας. Το νησί καλύπτεται από χιλιάδες ελαιόδεντρα και έχει πεντακάθαρα καταγάλανα νερά. Οι περίπου 45 κάτοικοί του, ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία.

Η Παναγία η Γραφιώτισσα, η οποία δεσπόζει σε μια θαυμάσια παραλία στα βόρεια, βρίσκεται 1 ώρα περίπου δρόμο από το χωριό και πανηγυρίζει στις 14 και 15 Αυγούστου.

3.7.4 Περιήγηση στο Μαράθι

Το Μαράθι θα το επισκεφθείτε από την Πάτμο με μονοήμερη εκδρομή, όταν έρχεται εδώ το караβάκι. Το «λιμάνι» προσφέρεται για μπάνιο, ενώ πολύ καλό είναι το φαγητό και στις δύο ταβέρνες του νησιού, οι οποίες μπορούν να σας νοικιάσουν και δωμάτια για διαμονή.

3.7.5 Περιήγηση στο Αγαθονήσι

Ονομαζόταν και Υετούσα κατά την αρχαιότητα, ενώ ο Θουκυδίδης και ο Πλούταρχος το αναφέρουν ως Τραγαία. Γνωστό και ως Γαιδουρονήσι (λόγω του σχήματός του),

έχει καθημερινή ακτοπλοϊκή σύνδεση με τη Λέρο, την Πάτμο, τους Λειψούς, τη Σάμο και τη Χίο. Στον υπήνεμο κόλπο του Αγίου Γεωργίου φιλοξενούνται ιστιοφόρα σκάφη, ενώ υπάρχει επίσης ελικοδρόμιο. Αν και άνυδρο, το Αγαθονήσι είναι πράσινο και εύφορο.

Οι 150 περίπου κάτοικοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Επίσης υπάρχουν όμορφες παραλίες όπως είναι: η Σπηλιάδα, οι Θόλοι και οι Πάλιοι.

3.7.6 Περιήγηση στο Φαρμακονήσι

Νοτιοανατολικά από το Αγαθονήσι βρίσκεται το απροσπέλαστο αυτό νησί, όπου κατοικούν αγριοκάτσικα και σταθμεύουν τα αποδημητικά πουλιά. Υπάρχουν εδώ αρχαία ευρήματα, όπως πέτρινοι θόλοι και μεταγενέστερα ερείπια από πηγάδια. Μοναδικό σύγχρονο κτίσμα η εκκλησία του Άι- Γιώργη δεσπόζει στο τοπίο από το 1921.

3.7.7 Περιήγηση στα Ίμια

Τα Ίμια, πολύ κοντά στην Κάλυμνο, είναι μια από τις 132 – αυθαιρέτως – αμφισβητούμενες ως προς την κυριαρχία τους βραχονησίδες του Αιγαίου.

3.7.8 Περιήγηση στην Τέλενδο

Απέναντι ακριβώς από το πολυσύχναστο τουριστικό θέρετρο Μυρτιές της Κάλυμνου, η Τέλενδος απέχει μόλις 10' με το καΐκι. Αιώνες πριν, η Κάλυμνος και η Τέλενδος ήταν ενωμένες, ως το 554 π.Χ., οπότε καταστροφικός σεισμός καταπόντισε στη θάλασσα μεγάλο μέρος του αρχαίου δήμου Ποθαιών.

Στο νησί υπάρχουν πολλά διάσπαρτα μνημεία των Βυζαντινών και Ρωμαϊκών χρόνων, όπως θολωτοί πέτρινοι τάφοι.

Το δυσπρόσιτο βυζαντινό οχυρωματικό κτίσμα με την εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου αποτελεί σήμερα προσκύνημα, που πανηγυρίζει στις 21 Μαΐου, με μεζέδες, κρασί και χορό.

Στο νησί λειτουργούν ταβέρνες και ενοικιαζόμενα δωμάτια, σε καλές τιμές.

Δυο τουλάχιστον ήρεμες παραλίες προσφέρονται για μπάνιο.

3.8 Λέρος

3.8.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Το νησί που ανέδειξε μερικά από τα ωραιότερα τραγούδια της μουσικής μας παράδοσης, όπως το «Τζιβαέρι» και το «Μες του Αιγαίου τα νησιά», είναι για ορισμένους ταυτισμένο με την οδύνη και την εξορία. Πάντως η μουσική άντεξε στο χρόνο περισσότερο από τα ιταλικά κτίσματα, που ερειπωμένα περικυκλώνουν σήμερα το φυσικό λιμάνι του Λακκιού.

Έχει έκταση 52,95 τ.χλμ., μήκος ακτών 71 χλμ. και πληθυσμό 7983 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφός της είναι λοφώδες, με ψηλότερες κορυ-

φές το Κλειδί (320μ.) και Σκουμπάρδα (328μ.).

3.8.2 Ιστορική αναδρομή

Ίχνη από τις ελάχιστες ανασκαφές στο Παρθένι δείχνουν ότι η Λέρος πρωτοκατοικήθηκε κατά τη Νεολιθική εποχή.

Πρόκειται για ολόκληρο οικισμό που χρονολογείται από το 8000 έως το 3000 π.Χ. Πρώτοι κάτοικοι φαίνεται να ήταν οι Προέλληνες- Πελασγοί, Κάρες, Λέλεγες και Φοίνικες. Ακολουθούν οι Κρήτες, που αντικατεστάθησαν από τους Δωριείς.

Τον 8ο αι. π.Χ. φτάνουν οι Ίωνες και στη συνέχεια η Λέρος ακολουθεί την την ιστορική διαδρομή των υπολοίπων Δωδεκανήσων.

Το 1314 κυρίαρχοι του νησιού γίνονται οι Ιππότες του τάγματος του Αγίου Ιωάννη και το 1523 οι Τούρκοι, για να παραμείνουν μέχρι το 1912, οπότε ήρθαν οι Ιταλοί.

Τότε, το λιμάνι της Λέρου, το Λακκί, μετετρέπη σε ναυτική βάση. Αργότερα η Λέρος χρησιμοποιήθηκε ως τόπος εξορίας των αριστερών την περίοδο της δικτατορίας.

Το Μάρτιο του 1948 η Λέρος ενσωματώνεται μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα.

3.8.3 Περιήγηση στο νησί

Η πρωτεύουσα του νησιού, αμφιθεατρικά κτισμένη κάτω από το επιβλητικό κάστρο που φαντάζει παραμυθένιο την νύχτα όταν φωτίζεται, με τα παραδοσιακά της σπίτια, τα γραφικά σοκάκια και η πλατεία με τον γέρικο πλάτανο είναι η καρδιά της Λέρου και η παλιότερη συνοικία. Στον Πλάτανο διατηρούνται πολλά παραδοσιακά δίπατα σπίτια και ανάμεσα τους πολλά αρχοντικά, που πυκνοδομημένα σχηματίζουν στενά σοκάκια. Γύρω από τον Πλάτανο βρίσκονται οι οικισμοί Αγία Μαρίνα και Παντέλι που ουσιαστικά έχουν ενωθεί μεταξύ τους δημιουργώντας έναν ενιαίο οικισμό.

Η Αγία Μαρίνα είναι το δεύτερο λιμάνι του νησιού και το Παντέλι, ο οικισμός νότια του Πλατάνου, ένα ψαροχώρι με γνήσιο νησιωτικό χαρακτήρα.

3.8.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το κάστρο της Παναγιάς.
- Το Μπούρτζι, το ρωμαϊκό φρούριο στην είσοδο του λιμανιού της Αγίας Μαρίνας.
- Η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής στον Πλάτανο, παλιά Μητρόπολη του νησιού, της Ευαγγελίστριας, του Σωτήρα Χριστού με πρωτότυπο σχήμα και του Τίμιου Σταυρού.
- Τα ερείπια του αλευρόμυλου στην Αγία Μαρίνα, που αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής των αρχών του αιώνα.
- Η βιβλιοθήκη και το ιστορικό αρχείο στον Πλάτανο.
- Το αρχοντικό του Κανδιόγλου, στον Πλάτανο, που συνιστά αληθινό μουσείο με πολύτιμα αντικείμενα του περασμένου αιώνα.
- Η βρύση Αυλάκι, κάτω από την πλατεία και η πηγή του Παλαιού Ασκληπιού.
- Το Αρχαιολογικό μουσείο με συλλογή από ευρήματα των ανασκαφών στο νησί.

3.8.5 Ψυχαγωγία

Και στους δύο οικισμούς υπάρχουν ταβέρνες, εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ και ντισκοτέκ. Στον Πλάτανο θα βρείτε ταβέρνα με ζωντανή μουσική. Πανηγύρια γίνονται στις 17 Ιουλίου στην γιορτή της Αγίας Μαρίας και στις 15 Αυγούστου που γιορτάζει η Παναγία, πολιούχος του νησιού. Στη Λέρο κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών γίνονται πολλές εκδηλώσεις και πανηγύρια.

Οργανώνονται θεατρικές παραστάσεις και χοροί, από τα τοπικά συγκροτήματα, μη χάσετε δε τη γιορτή του Κλύδωνα στις 24 Ιουλίου και τα «Μπαλαφέντια» το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου, που γίνονται προς τιμήν του ντόπιου καρδιοχειρουργού, Μπαλαφέντη. Η γιορτή κρασιού γίνεται το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου.

3.8.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε τις υπέροχες συνταγές, χταπόδι στη θράκα, τοπικούς ψαρομεζέδες, παστούς κολιούς, πιτάκια με φάβα και τις «φούσκες» είδος θαλασσινών. Ζητήστε το «διασόγαλο» ποτό σαν σουμάδα και τα ντόπια γλυκά «πουγγάκια», «σβίγκους», και τα «ξεροτήγανα».

3.8.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Θα κολυπήσετε στις όμορφες αμμουδιές και των δύο οικισμών, όπου μπορείτε να επιδοθείτε στα αγαπημένα σας θαλάσσια σπορ: σκι, γουίντ σέρφινγκ, καταδύσεις και τζετ σκι. Για μπάνιο θα πάτε στις παραλίες Πλάκες, Βρωμόλιθο, και Κριθώνι. Στις δυο τελευταίες θα μπορέσετε να απολαύσετε τα αγαπημένα σας θαλάσσια σπορ.

3.9 Νίσυρος

3.9.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Νίσυρος μοιάζει με γλυπτό από τη λάβα του Αιγαίου. Έχει ένα ηφαιστείο, και μάλιστα το νεότερο ενεργό στην Ελλάδα, που αναδύθηκε από τη θάλασσα πριν από 160000 χρόνια. Σμιλεύτηκε με μαύρη λάβα, άσπρη ελαφρόπετρα και κόκκινη σκουριά- υλικά που χρησιμοποίησαν και οι κάτοικοι για να χτίσουν τα σπίτια τους.

Η Νίσυρος βρίσκεται μόλις 12 ν.μλ. νότια της Κω. Έχει έκταση 41,4 τ.χλμ., μήκος ακτών 28 χλμ. και πληθυσμό 938 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Είναι ηφαιστειογενές νησί, με ψηλότερη τον Προφήτη Ηλία ή Κρατήρα (698 μ.).

3.9.2 Ιστορική αναδρομή

Η Νίσυρος οφείλει την ύπαρξή της στις εκρήξεις του ηφαιστείου που την ακολούθησαν και σε ολόκληρη την ιστορική της περίοδο. Πρώτοι κάτοικοι ήταν οι Κάρες.

Η Νίσυρος έγινε μέλος της Αθηναϊκής Συμμαχίας το 479 π.Χ. και στη συνέχεια ακολούθησε την τύχη των υπολοίπων Δωδεκανήσων. Το 1315 έφτασαν οι Ιππότες του τάγματος του αγίου Ιωάννη που έκτισαν το ενετικό κάστρο, δίπλα στο οποίο το 1600 χτίστηκε το μοναστήρι της Παναγίας της Σπηλιανής.

Οι Τούρκοι έφτασαν το 1522 και παρέμειναν μέχρι το 1912, οπότε το νησί πέρασε στην Ιταλική κατοχή. Η ένωση της με την υπόλοιπη Ελλάδα έγινε το 1948.

3.9.3 Περιήγηση στο νησί

Η πρωτεύουσα και λιμάνι του νησιού, με γραφικά σοκάκια, λευκά σπίτια και λουλουδιασμένες αυλές, μας κατακτά με την απλότητα της.

Τα σπίτια του οικισμού είναι κτισμένα στη σκιά του κάστρου και του μοναστηριού της Παναγίας της Σπηλιανής που δεσπόζει στο τοπίο. Το χωριό απλώνεται ανηφορικά προς το λόφο του κάστρου, ενώ οι αναβαθμίδες που έφτιαξαν οι χωρικοί για να εκμεταλλευθούν το λιγοστό εύφορο έδαφος εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη.

3.9.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Τα ερείπια της αρχαίας ακρόπολης στη θέση Παλαιόκαστρο.
- Το κάστρο και το μοναστήρι της Παναγίας της Σπηλιανής.
- Το Λαογραφικό μουσείο με εκθέματα του καθημερινού νοικοκυριού.

3.9.5 Ψυχαγωγία

Για την διασκέδασή σας υπάρχουν μπαρ, εστιατόρια και καφενεία, ενώ αν παραβρεθείτε σε γάμο ή σε πανηγύρι θα απολαύσετε το παραδοσιακό γλέντι.

Πανηγύρια γίνονται στις 21 Ιουνίου στη γιορτή του Αγίου Νικήτα, πολιούχου του νησιού. Το 15Αύγουστο, στη γιορτή της Παναγίας, το γλέντι διαρκεί δύο μέρες και μαζεύεται εδώ όλο το νησί.

Προσφέρεται παραδοσιακό φαγητό και το γλέντι με χορούς και τραγούδια κρατάει όλη τη νύχτα.

3.9.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε τα τυροκομικά προϊόντα για τα οποία φημίζεται η Νίσυρος, σουμάδα από πικραμύδαλο, μέλι, τα παραδοσιακά πιτιά και νοστιμότατο ντόπιο κρέας.

3.9.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Στο Μανδράκι και κάτω από τον επιβλητικό βράχο της Παναγίας της Σπηλιανής υπάρχει η πανέμορφη παραλία Χοχλάκι με λεία ηφαιστειογενή μαύρα βότσαλα μεγέθους αυγού. Αξίζει να την επισκεφθείτε και να κολυμπήσετε στα κρυστάλλινα νερά της.

Μέσα στην πόλη υπάρχει η μικρή παραλία του Αγίου Σάββα με άμμο και πεντακάθαρα νερά, καθώς και η παραλία στο Μιραμάρε δίπλα ακριβώς από το λιμάνι.

Ακριβώς απέναντι από το Μανδράκι, σε απόσταση 4 ν.μ. βρίσκονται τα νησάκια Γυαλί και Άγιος Αντώνης που διαθέτουν εκπληκτικές παραλίες με χρυσή άμμο και γαλα-

νά νερά.

Τα τελευταία χρόνια διοργανώνεται στο Μανδράκι ο Λιμναραθώνιος αγώνας δρόμου Νισύρου με συμμετοχή αθλητών απ' όλη την Ελλάδα.

3.10 Πάτμος

3.10.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Η Πάτμος, όπου κατά τη μυθολογία αυτοεξορίστηκε κυνηγημένος από τις Ερινύες ο μητροκτόνος Ορέστης, δικαίως έχει αποκληθεί Σινά του Αιγαίου. Σήμερα, το νησί της Αποκάλυψης θεωρείται κιβωτός πολιτισμού για ολόκληρη την οικουμένη και προσφέρει κοσμοπολίτικη φιλοξενία, που όμως, σέβεται την ιερότητα του τόπου και αξιοποιεί τις ομορφιές του τοπίου.

Η Πάτμος βρίσκεται βορειοδυτικά της Λέρου και νότια της Καλύμνου. Έχει έκταση 34,05 τ.χλμ., μήκος ακτών 63 χλμ. και πληθυσμό 2993 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφος της είναι ημιορεινό και άγονο, με ψηλότερη κορυφή τον Προφήτη Ηλία (269 μ.).

3.10.2 Ιστορική αναδρομή

Στην Πάτμο έχουν βρεθεί ίχνη κατοίκησης από την Προϊστορική περίοδο. Την περίοδο της Ρωμαϊκής κυριαρχίας η Πάτμος ήταν τόπος εξορίας. Εδώ έστειλε ο αυτοκράτορας Δομιτιανός το 95 μ.Χ. τον Άγιο Ιωάννη τον Ευαγγελιστή από την Έφεσο όπου δίδασκε το χριστιανισμό. Στην Πάτμο ο Άγιος Ιωάννης έγραψε την «Αποκάλυψη» ασκητεύοντας στο ομώνυμο σπήλαιο.

Αρκετά χρόνια μετά, το 1088, ο Όσιος Χριστόδουλος ίδρυσε το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη στη θέση ενός αρχαίου ναού της Αρτέμιδος. Το νησί κατακτήθηκε από τους Ενετούς το 1207 αλλά απολάμβανε ειδικών προνομίων κι εδώ βρήκαν καταφύγιο πολλοί χριστιανοί μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης. Μεγάλη ακμή γνώρισε χάρη στο εμπόριο με τη Βενετοκρατούμενη Κρήτη τον 16ο και 17ο αι. κτίστηκαν τα πρώτα επιβλητικά αρχοντικά γύρω από το μοναστήρι.

Μέσα στη σκοτεινή περίοδο της Τουρκοκρατίας ιδρύθηκε το 1713 η Πατμιάδα Σχολή από το μοναχό και λόγιο Μακάριο Καλόγερο. Η τουρκική κατοχή κράτησε μέχρι το 1912, που ήρθαν οι Ιταλοί. Η ενσωμάτωσή της με την υπόλοιπη Ελλάδα έγινε το 1948.

3.10.3 Περιήγηση στο νησί

Η Χώρα είναι το πρώτο μέρος του νησιού που θα σας τραβήξει την προσοχή. Από τις πιο γραφικές πρωτεύουσες των Δωδεκανήσων, η Χώρα της Πάτμου έχει διατηρήσει ανόθευτη τη φυσιογνωμία της. Χαρακτηριστικά είναι τα άσπρα σπίτια, τα πέτρινα αρχοντικά με τις στρωμένες με βοτσαλωτά αυλές και τα στενά δρομάκια, όλα σύμφωνα με την ιδιαίτερη τοπική αρχιτεκτονική που διαδόθηκε από τους ντόπιους από γενιά σε γενιά. Τα σπίτια με τους ψηλούς αυλότοιχους ενώνονται σχηματίζοντας ένα δεύτερο τείχος που

τριγυρίζει τη Χώρα. Στην κορυφή του λόφου και φύλακας των ιδεών και των παραδόσεων ξεπροβάλλει το κάστρο από φυσική καφέ πέτρα που στεγάζει το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου.

Αξιόλογες επίσης είναι οι πολλές μικρές εκκλησίες του 15ου – 16ου και 17ου αι. που συναντάμε στους περιπάτους μας στη Χώρα.

3.10.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Στα μισά του δρόμου από τη Σκάλα προς τη Χώρα συναντάμε το σπήλαιο της Αποκάλυψης.
- Το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής στο χώρο γύρω από το σπήλαιο της Αποκάλυψης.
- Πάνω από το μοναστήρι θα δείτε τα κτίρια της Πατριάδας Σχολής, η οποία κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας υπήρξε κέντρο των υπόδουλων Ελλήνων.
- Το μοναστήρι ιδρύθηκε το 1088 από τον Όσιο Χριστόδουλο Λετρινό με δωρεά του βυζαντινού αυτοκράτορα Αλέξιου Α΄ Κομνηνού και υπάγεται στο Πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης.
- Το Εκκλησιαστικό μουσείο που στεγάζεται στο μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου και περιλαμβάνει πλούσια έκθεση από άμφια, εικόνες, σπάνια βιβλία κ.α.
- Το Λαογραφικό μουσείο στεγάζεται σε αρχοντικό των αρχών του 17ου αι. και φιλοξενεί σημαντικά κομμάτια επίπλωσης και εργαλείων καθώς και μια σειρά κειμηλίων μεγάλης αξίας.
- Η εκκλησία του Προφήτη Ηλία, βρίσκεται στο πιο ψηλό σημείο του λόφου, προσφέροντας καταπληκτική θέα.
- Η Παναγία η Διασώζουσα, πίσω από τη μονή Θεολόγου, με αξιόλογο τέμπλο και εικονογράφηση.
- Η μονή Ευαγγελισμού, στη γραφική τοποθεσία των Κήπων, κτισμένη σε μια βαθιά χαράδρα.
- Το σπίτι του Εμμανουήλ Ξάνθου, του ενός εκ των τριών ιδρυτών της Φιλικής Εταιρείας που υπήρξε μαθητής της Πατριάδας Σχολής.

3.10.5 Ψυχαγωγία

Η Πάτμος τουριστικά έχει αρχίσει να αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια. Στη Χώρα θα βρείτε παραδοσιακές ταβέρνες και ακριβά εστιατόρια, ενώ λειτουργεί και κέντρο για παραδοσιακά τραγούδια και χορούς.

Εκτός όμως από την δυνατότητα για υπέροχες διακοπές που προσφέρει το καλοκαίρι, αξίζει κανείς να ζήσει την θρησκευτική κατάνυξη του Πάσχα.

Κατανυκτικός εκκλησιασμός γίνεται στη γιορτή του Οσίου Χριστόδουλου στις 15 Μαρτίου και του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στις 8 Μαΐου, ενώ μεγάλο πανηγύρι γίνεται το 15 Αύγουστο και του Σωτήρα στις 6 Αυγούστου με τοπικά φαγητά και γλέντι με παραδοσιακά όργανα και τραγούδια.

3.10.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε παραδοσιακή τυρόπιτα και γλυκό «πουγκί» που θα βρείτε στους φούρνους. Φρέσκο ψάρι και φαγητά μαγειρεμένα με τοπικά προϊόντα θα βρείτε στα γραφικά ταβερνάκια και εστιατόρια του νησιού.

3.11 Ρόδος

3.11.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Δεν είναι τυχαίο ότι για τόσους αιώνες λατρευόταν εδώ ο θεός Ήλιος, ή ότι αυτή η λατρεία γέννησε ένα από τα Επτά Θαύματα του αρχαίου κόσμου: τον Κολοσσό της Ρόδου.

Η Ρόδος είναι το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων και βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της ελληνικής επικράτειας. Έχει έκταση 1398 τ.χλμ., μήκος ακτών 220 χλμ. και πληθυσμό 112477 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το νησί είναι ημιορεινό, με ψηλότερη κορυφή τον Ατάβυρο (1215 μ.).

3.11.2 Ιστορική αναδρομή

Το εύφορο νησί της Ρόδου έπαιξε από την αρχαιότητα σημαντικό ρόλο στην περιοχή της Μεσογείου, κυρίως χάρη στη θέση του στο σταυροδρόμι των τριών ηπείρων: την Ασία, την Ευρώπη και την Αφρική.

Η Ρόδος κατοικήθηκε από την προϊστορική εποχή και κυρίως τη Μυκηναϊκή, όπως αποδεικνύεται από τα ευρήματα στην περιοχή της Καμείρου. Η ακμή της ξεκίνησε με τον ερχομό των Δωριέων γύρω στον 11ο αι. π.Χ. οι οποίοι με αρχηγό τον Τληπόλεμο αποίκησαν το νησί ιδρύοντας τρεις ισχυρές πόλεις- κράτη: τη Λίνδο, την Ίαλυσό και την Κάμειρο που συμμετείχαν στην περίφημη Δωρική Εξάπολη.

Από τα σημαντικότερα γεγονότα στην ιστορία του νησιού ήταν η ίδρυση της πόλης Ρόδου το 408 π.Χ. στη θέση της σημερινής πόλης. Η νέα αυτή πόλη υπήρξε από τις ωραιότερες της αρχαιότητας με σημαντική ακμή τους επόμενους αιώνες.

Ονομαστές ήταν οι σχολές της φιλοσοφίας, της φιλολογίας και της ρητορικής στο νησί που γέννησε τον 6ο αι. π.Χ. το Λίνδιο Κλεόβουλο, έναν από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας. Την περίοδο της μεγάλης ακμής στήθηκε στην είσοδο του λιμανιού ο περίφημος Κολοσσός της Ρόδου, γιγάντιο χάλκινο άγαλμα ύψους 32 μέτρων αφιερωμένο στο θεό Ήλιο. Το άγαλμα, το οποίο συγκαταλέγεται ανάμεσα στα επτά θαύματα του κόσμου δέσποζε στο λιμάνι εκεί που σήμερα βρίσκονται ο Έλαφος και η Ελαφίνα και κάτω από τα ανοιχτά του πόδια περνούσαν τα πλοία.

Εξήντα χρόνια αφού στήθηκε στη θέση του καταστράφηκε από ένα δυνατό σεισμό και τα κομμάτια του, λέγεται πως πουλήθηκαν...Η Ρόδος υπήρξε σ' όλα τα ιστορικά χρόνια σημαντικό κέντρο και πολύτιμη λεία για τους κατακτητές: Ρωμαίους, Πέρσες, Αραβες και Σαρακηνούς.

Το 1246 Γενουάτες καταλαμβάνουν τη Ρόδο και την πουλούν μαζί με την Κω και

τη Λέρο το 1309 στο Τάγμα των Ιωαννιτών. Οι Ιππότες του τάγματος με αρχηγό το μεγάλο Μάγιστρο έκτισαν τη μεσαιωνική πόλη της Ρόδου. Οι Τούρκοι κατέλαβαν τη Ρόδο το 1522 και έμεινε στα χέρια τους ως το 1912 οπότε την πήραν οι Ιταλοί.

Η ένωση των Δωδεκανήσων με την Ελλάδα έγινε το 1948.

3.11.3 Περιήγηση στο νησί

Η Ρόδος είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού, με 42000 κατοίκους. Η αρμονική συνύπαρξη της σύγχρονης πόλης με το κάστρο, των μνημείων της αρχαιότητας με τα μεσαιωνικά κτίσματα και η νέα πόλη με τα σύγχρονα καταστήματα, τα μοντέρνα οικοδομήματα και τα μεγάλα ξενοδοχεία, ικανοποιούν κάθε επισκέπτη.

Η πόλη της Ρόδου χωρίζεται σε δύο μεγάλα τμήματα: τη νέα πόλη, εκτός των τειχών και την παλιά, εντός των τειχών. Η νέα πόλη βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά, μέχρι το λόφο του Αγίου Στεφάνου όπου είδαν το φως σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα.

Η σύγχρονη πόλη έχει άριστη ρυμοτομία και υποδομή, πάρκα, δύο λιμάνια, υπέροχα νεοκλασικά και παλιότερα κτίρια με τη σφραγίδα της Τουρκοκρατίας και της Ενετοκρατίας.

Η κίνηση στους δρόμους είναι μεγάλη αλλά ο θόρυβος της πόλης σταματάει στο πέρασμα της μεγάλης πύλης του κάστρου.

Εδώ, στα περισσότερα σημεία απαγορεύεται η κυκλοφορία αυτοκινήτων και η περιήγηση σας στα πλακόστρωτα στενά δρομάκια, ανάμεσα στα μεσαιωνικά κτίρια, τα μοναδικά στον κόσμο που κατοικούνται μέχρι σήμερα, στο κάστρο των Ιπποτών και στις πλακόστρωτες πλατείες θα σας μαγέψει.

3.11.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Η μεσαιωνική πόλη της Ρόδου.
- Στην παλιά πόλη, μπαίνοντας από την πύλη της Ελευθερίας, συναντάμε τα ερείπια του ναού της Αφροδίτης.
- Το κατάλυμα της Ωβέρνης.
- Στο Κολλακίό κυριαρχεί το οχυρωμένο ανάκτορο του Μεγάλου Μάγιστρου, το Καστέλο, επιβλητικό κτίριο του 14ου αι., σαν κάστρο μέσα σε κάστρο.
- Ο πύργος του Ωρολογίου με θαυμάσια θέα στην πόλη και το τζαμί του Σουλεϊμάν.
- Μέσα στη μεσαιωνική πόλη θα επισκεφθείτε την εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονος και την ερειπωμένη εκκλησία της Παναγίας της Νίκης, που κτίστηκε μέσα από τη λύση της τουρκικής πολιορκίας, το 1480.
- Το τζαμί του Μουράτ Ρέις κοντά στο Διοικητήριο και το τουρκικό νεκροταφείο όπου έχουν θαφτεί εξόριστοι Τούρκοι.
- Το αρχαίο λιμάνι, το σημερινό Μανδράκι, στην είσοδο του οποίου θα δείτε τα αγάλματα του έλαφου και της ελαφίνας.
- Στη μέση του μακρύ λιμενοβραχίονα δείτε τους τρεις καλοδιατηρημένους ανεμόμυλους.
- Το φρούριο του Αγίου Νικολάου με το φάρο στο βόρειο άκρο του Μανδρακίου.
- Η εκκλησία του Ευαγγελισμού, που είναι κτισμένη στην είσοδο του Μανδρακίου.
- Ο λόφος του Αγίου Στεφάνου, γνωστός και ως Μόντε Σμιθ, όπου βρισκόταν η αρχαία

ακρόπολη.

- Το Ροδίσι, μια καταπράσινη ρεματιά με τρεχούμενα νερά και λιμνούλες με νούφαρα, μέσα στην οποία ζουν ελεύθερα και πολλαπλασιάζονται παγώνια που δίνουν ένα ξεχωριστό και εξωτικό χρώμα στην περιοχή.
- Τη Δημοτική Πινακοθήκη με έργα νεότερων Ελλήνων καλλιτεχνών που βρίσκεται στη μεσαιωνική πόλη.
- Το Ενυδρείο, στο βορειότερο άκρο της πόλης, είναι ένα από τα μεγαλύτερα του κόσμου με 24 δεξαμενές.
- Το Αρχαιολογικό μουσείο, στεγάζεται στο νοσοκομείο των Ιπποτών, ένα κτίριο που άρχισε να κτίζεται το 1440.
- Το Βυζαντινό μουσείο στεγάζεται στην εκκλησία της Παναγίας της Νίκης, ενός ναού που κτίστηκε από τον μεγάλο Μάγιστρο το 1480.
- Το Λαογραφικό μουσείο στεγάζεται σε κτίριο της πλατείας Αργυροκάστρου, με εκθέματα λαϊκής τέχνης και παραδοσιακών ενδυμασιών.
- Η Μουσουλμανική βιβλιοθήκη με σημαντικά χειρόγραφα.

3.11.5 Ψυχαγωγία

Η ζωντάνια και οι έντονοι ρυθμοί χαρακτηρίζουν την κοσμοπολίτικη ζωή της Ρόδου, που συνδυάζει επιτυχώς το καλό φαγητό, τη νυχτερινή διασκέδαση αλλά και την ήρεμη φυσική ζωή.

Θα βρείτε όμως και πολλές ταβέρνες, ουζερί, πιτσαρίες ψησταριές και καφετέριες κατά μήκος της παραλίας στο Μανδράκι, καθώς και μέσα στα δρομάκια της πόλης.

Λειτουργεί κινηματογράφος και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ενώ όσοι επιθυμούν πιο έντονες συγκινήσεις μπορούν να επισκεφθούν το σύγχρονο καζίνο.

Στη Ρόδο πραγματοποιούνται πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις, με κυριότερη το «Ήχος και Φως» μέσα στον κήπο του παλατιού των Ιπποτών κάθε μέρα από τον Απρίλιο ως τον Οκτώβριο. Στην παλιά πόλη και Εθνικό θέατρο της νέας πόλης καθημερινά παρουσιάζονται συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, ρεσιτάλ πιάνου και κιθάρας, παραδοσιακοί χοροί κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Κάθε Σεπτέμβριο οργανώνεται γιορτή με Δωδεκανησιακούς χορούς.

3.11.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Η ροδιακή κουζίνα είναι ένας συνδυασμός παραδοσιακής ελληνικής κουζίνας με ευρωπαϊκές και ανατολίτικες επιρροές. Θα απολαύσετε φρέσκα ψάρια και θαλασσινά, αλλά θα ικανοποιησετε και κάθε είδους γαστρονομική σας επιθυμία.

Το ροδίτικο κρασί ήταν φημισμένο από την αρχαιότητα και η καλή του παράδοση συνεχίζεται μέχρι και σήμερα.

3.11.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Η Ρόδος είναι γνωστή ανάμεσα στους φίλους των θαλάσσιων σπορ για τις πολλές και συναρπαστικές επιλογές που προσφέρει.

Οι παραλίες της είναι εντυπωσιακές και τραβούν σαν μαγνήτης κάθε καλοκαίρι

τους χιλιάδες τουρίστες που καταφθάνουν στο νησί. Οι πιο γνωστές παραλίες βρίσκονται στην βορειοανατολική πλευρά της Ρόδου.

Η αμμώδης ακτή στο Ναυτικό όμιλο ξεκινάει από το Ενυδρείο, είναι οργανωμένη αλλά με ελεύθερη είσοδο. Μπορείτε να κάνετε γουίντ σέρφινγκ, σκι, κανό, ποδήλατο.

Μέσα στην πόλη υπάρχουν διαθέσιμα δωρεάν δύο γήπεδα για όσους επιθυμούν να παίξουν μπάσκετ, βόλεϊ και τένις.

Για κλασσικό αθλητισμό και ιπασία απευθυνθείτε στο Στάδιο.

Από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο, οι καιρικές συνθήκες ευνοούν την ιστιοπλοΐα.

3.12 Σύμη

3.12.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Ένας βράχος με πλούσια ναυτική παράδοση. Ένα νησί που ήταν πρωτεύουσα των Δωδεκανήσων από τον 17ο ως τις αρχές του 20ου αι. και στο οποίο συνυπάρχουν η μυθολογία, τα αρχαιολογικά ευρήματα, η πολιτισμική παράδοση και τα χριστιανικά προσκυνήματα.

Η Σύμη βρίσκεται 23 ν.μλ. βορειοδυτικά της Ρόδου. Έχει έκταση 58 τ.χλμ. και πληθυσμό 2560 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφός της είναι ορεινό και βραχώδες, με ψηλότερη κορυφή τη Βίγλα (616 μ.).

3.12.2 Ιστορική αναδρομή

Η Σύμη πρωτοκατοικήθηκε κατά την Προϊστορική περίοδο και παρά το μικρό της μέγεθος, έχει πλούσια μυθική παράδοση.

Ο βασιλιάς Νηρέας, που έλαβε μέρος στον Τρωικό πόλεμο, έγινε θρύλος που διατηρήθηκε ως τα Βυζαντινά χρόνια.

Η Σύμη ακολούθησε την ιστορική πορεία των υπολοίπων Δωδεκανήσων.

Οι Συμιώτες ανέπτυξαν με μεγάλη επιτυχία την σπογγαλιεία και τη ναυπηγική, με αποτέλεσμα να αποκτήσουν ιδιαίτερα προνόμια κατά τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής.

Στη Σύμη υπογράφηκε το Πρωτόκολλο της Δωδεκανήσου, για την ένωση της με την υπόλοιπη Ελλάδα το 1948.

3.12.3 Περιήγηση στο νησί

Η Σύμη βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νησιού και αποτελείται από δύο οικισμούς, την Άνω Σύμη και το Γιαλό, ενωμένους ουσιαστικά σε μια νησιωτική πολιτεία.

Τα σπίτια της είναι βαμμένα στο χρώμα της ώχρας, με ζωηρές πινελιές στα πορτοπαράθυρα και κόκκινα κεραμίδια στα οποία λαμπυρίζει τους περισσότερους μήνες του χρόνου ο ήλιος.

Τα νεοκλασσικά κτίσματα στολίζονται με αετώματα και θολωτά κατώγια, οι αυλές των εκκλησιών είναι στρωμένες με ασπρόμαυρα βοτσαλωτά και εντυπωσιακά τέμπλα

και τοιχογραφίες διακοσμούν το εσωτερικό τους.

3.12.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το κάστρο των Ιπποτών με το έμβλημα στην είσοδό του.
- Η εκκλησία της Παναγίας, στην κορυφή του λόφου προσφέρει πανοραμική θέα της πόλης και του λιμανιού.
- Ο πύργος με το ρολόι που βρίσκεται στην είσοδο του Γιαλού από το 1880.
- Το Αρχαιολογικό- Λαογραφικό μουσείο στην Άνω Σύμη με μια ενδιαφέρουσα αρχαιολογική συλλογή και λαογραφικό υλικό.
- Το Ναυτικό μουσείο με μια πλούσια συλλογή από ναυτικά αναμνηστικά και εξαρτήματα παραδοσιακής σπογγαλιείας.
- Το αρχοντικό Χατζηγαπητού από το οποίο θα δείτε τα δωμάτια που διατηρούσε ο γνωστός έμπορος του νησιού.

3.12.5 Ψυχαγωγία

Κατά μήκος του λιμανιού, στον Γιαλό, υπάρχουν άφθονα γραφικά ταβερνάκια, καφενεία, και μπαρ. Πανηγύρια γίνονται στις 24 Ιουνίου στη γιορτή του Αγίου Ιωάννη και στις 27 Ιουλίου, του Αγίου Παντελεήμονα και στις 23 Αυγούστου της Παναγίας της Υπακοής της Νίμου. Επίσης γίνονται πανηγύρια στις 14 Αυγούστου στην Μυρταριώτισσα και στις 15 στην Αλεθνή.

Τους μήνες Ιούλιο- Αύγουστο γίνεται το φεστιβάλ της Σύμης με μουσικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

3.12.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Τα καλύτερα προϊόντα του νησιού είναι τα κτηνοτροφικά, το μέλι και τα σύκα, ενώ εδώ θα απολαύσετε φρεσκότατο ψάρι.

Από το εργαστήριο παραγωγής Σημιακών Πλακών, θα αγοράσετε όμορφα πέτρινα διακοσμητικά τοίχων.

3.12.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Ωραία παραλία θα βρείτε στον Ναυτικό Όμιλο Σύμης που βρίσκεται λίγο πιο έξω από το Γιαλό. Μπορείτε επίσης να προγραμματίσετε πολλές εκδρομές σε απόμερες παραλίες και νησάκια με τα καΐκια που ξεκινούν καθημερινά από το Γιαλό.

3.13 Τήλος

3.13.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Εδώ το άρωμα της ιστορίας έχει διάρκεια πολλών χιλιάδων ετών. Ξεκινά από τη Λίθινη εποχή, όταν οι πρώτοι κάτοικοι συμβίωναν με ελέφαντες!

Η Τήλος βρίσκεται ανάμεσα στη Νίσυρο και τη Χάλκη. Έχει έκταση 62,82 τ.χλμ., μήκος ακτών 63 χλμ. και πληθυσμό 535 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το έδαφός της είναι ορεινό και βραχώδες, με ψηλότερη κορυφή τον Προφήτη Ηλία (651μ.).

3.13.2 Ιστορική αναδρομή

Ευρήματα στο σπήλαιο Χαρκαδιό δείχνουν ότι η Τήλος πρωτοκατοικήθηκε τη Μεσολιθική εποχή από τους Κρήτες αρχικά και κατόπιν από τους Μυκηναίους που εγκαταστάθηκαν στο νησί γύρω στο 1600 π.Χ.

Γύρω στο 1000 π.Χ ήρθαν οι Δωριείς, ενώ το 700 π.Χ. το νησί εποίκησαν Ρόδιοι από τη Λίνδο. Η ακμή της Τήλου ξεκίνησε τον 7ο αι. π.Χ. και συνεχίστηκε μέχρι και την Κλασική εποχή με σημαντικότερο δείγμα της οικονομικής της ακμής την κοπή του δικού του νομίσματος, τον 4ο αι.

Στη συνέχεια σταμάτησε με την Κω και τη Ρόδο, συνδέοντας πλέον την ιστορία της μαζί τους. Το 42 π.Χ. κυριάρχησαν οι Ρωμαίοι, μέχρι το 1310 που την κατέλαβαν οι Ιωαννίτες ιππότες της Ρόδου. Ακολουθώντας τη ίδια μοίρα με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα η Τήλος κατελήφθη από τους Τούρκους το 1522 μέχρι το 1912 που ήρθαν οι Ιταλοί. Η ενσωμάτωση της Τήλου με την υπόλοιπη Ελλάδα έγινε το 1948.

3.13.3 Περιήγηση στο νησί

Εντυπωσιακή η πρωτεύουσα της Τήλου, κτισμένη στη βάση ενός βραχώδους λόφου, με χαρακτηριστικό το κάστρο στην κορυφή του. Ανάμεσα στο ενετικό κάστρο και το Μεγάλο Χωριό βρίσκονται τα εγκαταλεημένα σπίτια του Μικρού Χωριού, που αφέθηκε να ερημώσει όταν εξέλειψε ο κίνδυνος των πειρατικών επιδρομών.

Ανάμεσα στα πέτρινα σπίτια του χωριού συναντά κανείς τμήματα από το αρχαίο τείχος. Σε απόσταση 2 χλμ., βρίσκεται ο παραθεριστικός οικισμός του Αγίου Αντωνίου, στον ομώνυμο κόλπο, με το εκκλησάκι του Αγίου.

3.13.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Το Κάστρο, μέσα στο οποίο μέχρι τις αρχές του 18ου αι. βρισκόταν το χωριό.
- Το μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα, που βρίσκεται 10 χλμ. από την πρωτεύουσα, κτισμένο σ' ένα υπέροχο τοπίο που χαρακτηρίζεται από τον τεράστιο βράχο, τα ποικιλόμορφα λουλούδια και το επιβλητικό κυπαρίσσι, που φυτεύτηκε το 1800.
- Η Αρχαιολογική συλλογή με λίγα από τα ευρήματα του νησιού, τα περισσότερα από αυτά βρίσκονται στο μουσείο της Ρόδου και στο Βρετανικό μουσείο.
- Η εκκλησία του Αρχάγγελου Μιχαήλ, μέσα στο χωριό, με τις αξιόλογες μεγάλες ασημένιες εικόνες, το ξυλόγλυπτο τέμπλο, τον άμβωνα και το θρόνο έργα του 19ου αι.
- Το σπήλαιο Χαρκάδιο όπου ήρθαν στο φως το 1971 τα οστά των νάνων ελεφάντων και ένα είδος ελαφιού και τα οποία χρονολογούνται από την 8η- 7η χιλιετία π.Χ.
- Τέλος, επισκεφθείτε πάνω από το σπήλαιο, το κάστρο της Μισαριάς.

3.13.5 Ψυχαγωγία

Το μεγαλύτερο πανηγύρι γίνεται στη γιορτή του Αγίου Παντελεήμονα και διαρκεί τρεις μέρες από τις 25 έως τις 27 Ιουλίου. Στις 23 Αυγούστου γίνεται το Πανηγύρι της Παναγίας της Καμαριανής, 3χλμ. από το χωριό.

3.13.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Θα φάτε φρέσκο ψάρι και παραδοσιακές δωδεκανησιακές συνταγές.

3.13.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Η μεγαλύτερη παραλία του νησιού είναι η Έρυστος, με πλατιά αμμουδιά και φυσική σκιά ενώ σε απόσταση 2 χλμ. βρίσκεται η όμορφη αμμουδιά της Πλάκας, κατάλληλη για γουίντ σέρφινγκ.

Σε απόσταση 2 χλμ. βρίσκεται και ο παραθεριστικός οικισμός του Αγίου Αντωνίου στον ομώνυμο κόλπο.

3.14 Χάλκη

3.14.1 Γεωγραφικά στοιχεία

Ένας ολόκληρος κόσμος χωρίζει τη Ρόδο από τη Χάλκη κι ας απέχουν μόνο 1 ώρα με το καράβι. Τουρισμός μεγάλων ταχυτήτων από τη μία, χαμηλών τόνων ζωή από την άλλη. Η Χάλκη πήρε το όνομά της από τα ορυχεία χαλκού στο νησί.

Έχει έκταση 28,12 τ.χλμ., μήκος ακτών 34 χλμ. και πληθυσμό 421 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το νησί είναι ημιορεινό και άγονο, με ψηλότερη κορυφή το Μεροβίγλι (600μ.).

3.14.2 Ιστορική αναδρομή

Ανασκαφές στη Χάλκη μαρτυρούν ότι το νησί υπήρξε περίοδος ακμής από το 10ο έως τον 5ο αι. π.Χ. ενώ δεν υπάρχουν ενδείξεις για τα Προϊστορικά χρόνια.

Από το τέλος της Κλασικής εποχής μέχρι και το 13ο αι. που έκαναν την εμφάνισή τους οι Ενετοί, η Χάλκη ήταν σαν να μην υπήρχε στον χάρτη.

Σε γενικές γραμμές ακολούθησε την ιστορική πορεία της Ρόδου και το 1522 κατελήφθη από τους Τούρκους μέχρι το 1912, οπότε ήρθαν οι Ιταλοί. Η ενσωμάτωση της με την υπόλοιπη Ελλάδα έγινε το 1948.

3.14.3 Περιήγηση στο νησί

Η γραφική πρωτεύουσα και λιμάνι της Χάλκης, βρίσκεται στην ανατολική ακτή, στον μυχό ενός ορμίσκου, με φυσικό κυματοθραύστη το νησάκι στην είσοδό του.

Η πρώτη εντύπωση είναι έκπληξη για τον επισκέπτη που αντικρίζει τα ομοιόμορφα κεραμόσκεπα δώροφα και τριώροφα σπίτια κτισμένα αμφιθεατρικά στις πλαγιές των γύρω λόφων.

Το Νημποριό έχει 300 κατοίκους οι οποίοι ασχολούνται με την αλιεία, την κτηνοτροφία και με τον τουρισμό τα τελευταία χρόνια. Ο οικισμός έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός οικισμός και τιμής ένεκεν Δήμος.

3.14.4 Αξιοθέατα- Μουσεία

- Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, με θαυμάσιο καμπαναριό και ξυλόγλυπτο τέμπλο, που χτίστηκε το 1861.
- Το Δημαρχείο, ένα αρχοντικό νεοκλασικό κτίριο μπροστά στο οποίο ορθώνεται ο πέτρινος πύργος με το ρολόι.
- Το ξωκλήσι του Ταξιάρχη Μιχαήλ, με την σπάνια εικόνα του Αγίου και ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες, 5 χλμ. από το χωριό.
- Το μοναστήρι του Άη- Γιάννη Αλάργα, στη δυτική άκρη του νησιού.
- Το Καμένο σπήλαιο έξω από το χωριό.
- Το Χωριό, 2,5 χλμ. από το Νημποριό, κτισμένο στους πρόποδες ενός όμορφου λόφου.

3.14.5 Ψυχαγωγία

Υπάρχουν ψαροταβέρνες, παραδοσιακά καφενεία και καφετέριες κατά μήκος της παραλίας. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, γίνονται πολλές ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις, χάρη στην παγκόσμια συγκέντρωση νέων που πραγματοποιείται στο νησί.

Το μεγαλύτερο πανηγύρι γίνεται στις 29 Αυγούστου στο μοναστήρι του Άη- Γιάννη Αλάργα, όπου μετά από την λειτουργία ακολουθεί και γλέντι.

Επίσης, πανηγύρια με παραδοσιακό χρώμα γίνονται το 15 Αύγουστο και στις 6 Δεκεμβρίου στη γιορτή του Αγίου Νικολάου.

3.14.6 Τοπικά προϊόντα- Αγορές

Δοκιμάστε το «οφτό», αρνί γεμιστό με συκωτάκια και ρύζι.

Ξεχωριστά είναι και τα χαλκίτικα μακαρόνια.

Πριν φύγετε προμηθευτείτε το εξαιρετικής ποιότητας μέλι, κουλούρια και μακαρόνια.

3.14.7 Εξορμήσεις- Σπορ

Η πιο κοντινή αμμώδης παραλία είναι η Πάνταμος, ενώ στη νότια πλευρά του νησιού θα βρείτε όμορφες παραλίες με πεντακάθαρα νερά, στις οποίες θα πάτε με καΐκι.

Νότια υπάρχουν οι παραλίες Τραχιά και Φτενάγια με μικρά βράχια. Στη βόρεια πλευρά που βρίσκονται οι παραλίες Σαρροί, Κανιά και Δύο Γιαλοί.

Επισκεφθείτε τα νησάκι Αλίμια, που βρίσκεται ανάμεσα στη Χάλκη και την Σκάλα Καμείρου της Ρόδου.

4. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

4.1. Αξιολόγηση των υφιστάμενων τουριστικών πόρων.

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου περιλαμβάνει τους νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η Πολυνησία, δηλαδή η πολυδιάσπαση του χώρου σε νησιά, η οποία αφενός της προσδίδει μοναδικότητα και αφετέρου δημιουργεί αυξημένες μεταφορικές ανάγκες για τη σύνδεση των νησιών μεταξύ τους και με την υπόλοιπη χώρα, με σαφείς αρνητικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας.

Κατά την τελευταία δεκαετία η Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική πληθυσμιακή αύξηση, συνδεδεμένη άμεσα με την αντικατάσταση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων από τουριστικές. Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. στην Περιφέρεια είναι το υψηλότερο της χώρας, ενώ ιδιαίτερα χαμηλή εμφανίζεται η ανεργία. Πάντως, η ευημερία δεν κατανέμεται ισόρροπα μεταξύ περισσότερων νησιών, αλλά προκύπτει ως αποτέλεσμα των επιδόσεων λίγων νησιών.

Με δεδομένη την ιδιομορφία της Περιφέρειας και με σκοπό την καλύτερη ανάλυση των χωροταξικών χαρακτηριστικών της, έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί πολλαπλά κριτήρια για την κατάταξη των νησιών σε τρεις βασικές κατηγορίες / ομάδες, που είναι:

Ομάδα I: Νησιά, με σχετικά μικρή γεωγραφική έκταση, τα οποία αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ανάπτυξης, πολλά εκ των οποίων χαρακτηρίζονται από συνεχή μείωση πληθυσμού, σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές, ελάχιστο βαθμό αξιοποίησης των πόρων τους ή περιορισμένους (ποσοτικά και ποιοτικά) πόρους και αισθητή γεωγραφική απομόνωση.

Ομάδα II: Νησιά που αναπτύσσονται τουριστικά ενώ παράλληλα διαθέτουν και άλλες παραγωγικές δραστηριότητες και εκμεταλλεύσιμους πόρους. Σε αυτά η έμφαση πρέπει να δοθεί σε δράσεις που σκοπό έχουν την αντιμετώπιση των συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων και την αποτροπή της εξάρτησης τους από τη μονόπλευρη τουριστική ανάπτυξη.

Ομάδα III: Νησιά με σημαντική τουριστική δραστηριότητα όχι μόνο σε Περιφερειακό αλλά και σε Εθνικό και Κοινοτικό επίπεδο, με αυξανόμενες περιβαλλοντικές πιέσεις, πληθυσμιακή αύξηση και συγκέντρωση, με άμεση ανάγκη ελέγχου του είδους της ανάπτυξης τους.

Στο σύνολο της, η Περιφέρεια είναι ελλειμματική σε συγκεκριμένους τομείς, που αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες όχι μόνο της ανάπτυξης αλλά και της επιβίωσης ορισμένων περιοχών της.

Όσον αφορά τη θέση της στον ευρωπαϊκό χώρο, η Περιφέρεια περιλαμβάνει το ανατολικότερο σημείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί κομβικό σημείο στις θαλάσσιες και εναέριες μεταφορές και βρίσκεται σε κρίσιμη από γεωπολιτικής άποψης περιοχή. Εντός του χώρου ARCHI-MED το Νότιο Αιγαίο χαρακτηρίζεται ως ιδιόμορφη νησιωτική περιφέρεια, σε «περιφερειακή» θέση, με ανοικτές προοπτικές συνεργασιών

και δικτυώσεων, ευρισκόμενη σε μέσο οικονομικό επίπεδο, με καλές επιδόσεις στον τομέα της ανεργίας, σημαντικές πιέσεις στις χρήσεις γης, σημαντικό φυσικό περιβάλλον, υψηλότατο δείκτη απειλής από φυσικές καταστροφές, αυξημένο κίνδυνο λειψυδρίας και ξηρασίας, υψηλή πυκνότητα καταγεγραμμένων πολιτιστικών περιοχών και μνημείων και ιδιόμορφο πολιτιστικό / δομημένο περιβάλλον / τοπίο. Χαρακτηρίζεται, τέλος, ως «τουριστική» περιφέρεια. (Κεφ. Α.Ο.).

Η κατανομή των χρήσεων γης διαφέρει σημαντικά από αυτήν των υπόλοιπων περιοχών της χώρας, ως προς το ότι περισσότερη από τη μισή έκταση της Περιφέρειας χρησιμοποιείται για κτηνοτροφικούς σκοπούς, ενώ η καλλιεργούμενη γη εγκαταλείπεται σταδιακά. Οι δασικές εκτάσεις είναι ιδιαίτερα περιορισμένες. Οι οικισμοί παρουσιάζουν κυρίως γραμμική ανάπτυξη κατά μήκος της παράκτιας ζώνης εξυπηρετώντας τις ανάγκες στέγασης των κατοίκων και την τουριστική ζήτηση.

Ο αριθμός και η έκταση των περιοχών με καθεστώς χρήσεων γης είναι περιορισμένος. Οι μέχρι τώρα ενέργειες για την προστασία των πολλών σημαντικών και σπάνιων οικοσυστημάτων υπολείπονται σημαντικά των αναγκαίων. Μεγάλος είναι ο αριθμός των κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων.

Ιδωμένη στο σύνολο της, η Περιφέρεια είναι ο σημαντικότερος προορισμός ελλήνων και ξένων τουριστών στη χώρα, αφού διαθέτει φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους χαρακτηριζόμενους από μεγάλο αριθμό και ποικιλία, καθώς και πολυάριθμα και σημαντικά σημεία έλξης. Πάντως παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις στη διατήρηση και ανάδειξη των πόρων, με αποτέλεσμα να υφίστανται ανεξέλεγκτη χρήση και σημαντικές πιέσεις. Οι υποδομές που εξυπηρετούν την πρόσβαση είναι γενικά ικανοποιητικές, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν εντοπίζονται σοβαρά προβλήματα και ελλείψεις. (Κεφ. Α.1.).

4.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας.

Η γενική εικόνα που παρουσιάζει η Περιφέρεια Ν. Αιγαίου ως τουριστικά αναπτυγμένη περιοχή υποκρύπτει έντονες χωρικές και ποιοτικές διαφοροποιήσεις. Ο σημαντικός όγκος της τουριστικής κίνησης με βάση τα απόλυτα μεγέθη, συγκεντρώνεται σε μικρό αριθμό νησιών. Στην περιοχή συνυπάρχουν μικρές και μεγάλες μονάδες καθώς και ενοικιαζόμενα δωμάτια, που λειτουργούν υπό τελείως διαφορετικές συνθήκες και των οποίων η διασπορά στο χώρο δεν είναι ομοιόμορφη. Σε ό,τι αφορά το προσφερόμενο προϊόν, κυριαρχεί ο τουρισμός παραλίας. Η έλλειψη διαφοροποίησης περιορίζει τη δυνατότητα ευελιξίας αναφορικά με τα επίπεδα των ζητούμενων τιμών, ενώ η ύπαρξη μεγάλης προσφοράς πιέζει ακόμη περισσότερο τις τιμές προς τα κάτω.

Οργανωμένο τουρισμό δέχονται κύρια οι προορισμοί, στους οποίους υπάρχει η δυνατότητα προσγείωσης πτήσεων charter, ενώ ένα μέρος διακινείται με πλοίο. TMΤα λίγα νησιά που δέχονται πτήσεις charter, καταλήγει ένα μεγάλο κομμάτι του τουριστικού ρεύματος. Πρόκειται για τα νησιά, στα οποία συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο κομμάτι του βιομηχανικού τουρισμού. Τα νησιά αυτά παρουσιάζουν τους υψηλότερους δείκτες τουριστικής πίεσης, κάποιες ζώνες τους δε έχουν χαρακτηριστεί ως κορεσμένες περιοχές ή περιοχές ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης και μπορούν να θεωρηθούν ως

ώριμες τουριστικά περιοχές, στις οποίες πρέπει να υπάρξουν μέτρα για την ανάσχεση της επέκτασης της προσφοράς, βελτίωσης της ποιότητας του προσφερόμενου προϊόντος και την ανάπτυξη νέων και ειδικών μορφών τουρισμού. Από τα υπόλοιπα νησιά, κάποια παρουσιάζουν σχετικά σημαντική τουριστική πίεση και τάσεις αύξησης της κίνησης και κάποια άλλα δεν παρουσιάζουν τάσεις αύξησης της κίνησης και διαθέτουν σχετικά περιορισμένο και σταθερό αριθμό τουριστικών κλινών.

Στο Νότιο Αιγαίο δεν υπάρχουν αναξιοποίητες περιοχές με την έννοια των περιοχών χωρίς καταλύματα. Αντίθετα υπάρχουν πολλοί αναξιοποίητοι πόροι, που θα επέτρεπαν τη διαφοροποίηση και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, που τώρα περιορίζεται στο τρίπτυχο κατάλυμα - εστίαση - αναψυχή. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να εξασφαλισθεί υψηλότερη ημερήσια τουριστική δαπάνη ανά επισκέπτη και υψηλότερη προστιθέμενη αξία ανά προσφερόμενο προϊόν ή υπηρεσία. (Κεφ. Α.2.).

Εντός του πλαισίου του νόμου 2601 /98, στην Περιφέρεια καθορίζονται περιοχές ενισχύσεων Γ και Δ'. Είναι γνωστή η εξαιρετική δυσκολία καταγραφής και μέτρησης των δεδομένων του τουριστικού δυναμικού στον ελληνικό χώρο. Η ομάδα μελέτης έχει επιλέξει να αναφέρεται αποκλειστικά σε επίσημα διαθέσιμα στοιχεία (ΕΟΤ), από τα οποία δίδεται μία - ούτως ή άλλως περιορισμένης αξίας και αντιπροσωπευτικότητας - εικόνα μέσω του δείκτη "αριθμός κλινών / κάτοικο". Επίσης, από αυξημένο βαθμό ανασφάλειας χαρακτηρίζονται τα χρησιμοποιούμενα στοιχεία σχετικά με τις προσαυξήσεις του μόνιμου πληθυσμού κατά την τουριστική περίοδο και την εξ' αυτής προκύπτουσα πίεση.

Στην Περιφέρεια δεν αναπτύχθηκε αποκλειστικά ένα πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης, αλλά όλα τα προαναφερθέντα, σε διαφορετική έκταση ανάλογα με το νησί ή την ομάδα νησιών.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΝΟΜΟΥ ΚΥΚΛΑΔΩΝ- 2003							
ΤΑΞΗ	ΑΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	10	112	146	406	98	99	1001
ΔΩΜΑΤΙΑ	572	3369	3966	9036	1503	1349	58033
ΚΛΙΝΕΣ	1130	7593	7593	17303	2887	2692	110134

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΝΟΜΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ- 2003							
ΤΑΞΗ	ΑΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	13	143	217	519	57	52	1001
ΔΩΜΑΤΙΑ	4873	23840	11252	16347	1026	695	58033
ΚΛΙΝΕΣ	9380	45428	21468	30555	1935	1368	110134

4.3. Εκτίμηση της "φέρουσας ικανότητας" συγκεκριμένων περιοχών της Περιφέρειας ως προς την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Στην προσπάθεια εφαρμογής των αρχών της αειφορίας στον τομέα του τουρισμού, κρίσιμη θέση κατέχει η πολυσύνθετη έννοια της διαχείρισης της φέρουσας ικανότητας. Στην φ.ι. έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί, από επιστήμονες προερχόμενους

από διαφορετικούς χώρους. Μία μερίδα της θεωρίας έχει την άποψη ότι η φ.ι. είναι μία στατική ή απόλυτη έννοια, τη στιγμή που μία άλλη μερίδα θεωρεί ότι πρόκειται για μία ρευστή και δυναμική έννοια, τα στοιχεία και χαρακτηριστικά της οποίας μεταβάλλονται με το χρόνο. Πολλοί θεωρούν πάντως ότι απαιτείται πλέον η συνδυασμένη ερευνητική προσπάθεια από μια ποικιλία επιστημονικών χώρων, καθώς το δυναμικό και πολύπλοκο φαινόμενο του τουρισμού απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση. Έχουν προταθεί και χρησιμοποιηθεί ποικίλες μέθοδοι για τον υπολογισμό, τον επηρεασμό και τη διατύπωση συγκεκριμένων μεγεθών και δεικτών φ.ι. σε διάφορες τουριστικές περιοχές, με διάφορους βαθμούς πληρότητας και επιτυχίας.

Για την εξυπηρέτηση των σκοπών της παρούσας μελέτης, η φ.ι. θα μπορούσε να ορισθεί ως η συνιστώσα των αλληλεπιδράσεων και αλληλεξαρτήσεων του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και οικονομικού χώρου, και προσδιορίζεται από το βέλτιστο επίπεδο των συνιστωσών της. Οι επιλογές για τον αιγαιοπελαγίτικο χώρο, σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, εστιάζουν σε τρεις ομάδες σχετικών δεικτών, άμεσα συνδεδεμένες με την περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική χωρητικότητα. Εκτιμάται ότι στο άμεσο μέλλον, η εκτίμηση της φ.ι. μπορεί να βασισθεί στο ακόλουθο πλέγμα δεικτών:

Περιβαλλοντικοί δείκτες (διαθέσιμος φυσικός υποδοχέας και χωρητικότητα ακτών).

Κοινωνικοοικονομικοί δείκτες (ποσοστό των ασφαλώς διατιθέμενων στερεών αποβλήτων, ποιότητα διατιθέμενων σε φυσικούς αποδέκτες υγρών αποβλήτων, ενεργειακή επάρκεια, επάρκεια υδατικών πόρων, πληθυσμιακή σχέση μόνιμων κατοίκων - επισκεπτών, μέσος όρος πληρότητας την τελευταία δεκαετία, μέσος ρυθμός μείωσης εσόδων ανά κλίνη σε διάστημα δεκαετίας, επάρκεια υγειονομικής περίθαλψης).

Για τις ανάγκες των επιλογών της τουριστικής ανάπτυξης, επιλέγονται μία σειρά από κριτήρια:

- η έκταση
- ο μόνιμος πληθυσμός
- ο εποχιακός πληθυσμός
- το είδος της τουριστικής ανάπτυξης, προσδιοριζόμενο από τον αριθμό κατά κατηγορία καταλυμάτων, το πλήθος και εύρος των προσφερόμενων υπηρεσιών / εξυπηρετήσεων
- η αναλογία ημεδαπών / αλλοδαπών τουριστών
- οι επιρροές που δέχεται το νησί από την παρουσία διοίκησης υπερτοπικού επιπέδου και το ρόλο του ως κέντρο παραθερισμού, κατά κύριο λόγο, των κατοίκων της μητροπολιτικής περιφέρειας της Αττικής
- ο υψηλός βαθμός εξάρτησης από μεγαλύτερο κέντρο σε παρακείμενο νησί (πολυσχιδής δορυφορική σχέση).

Στη βάση αυτών των κριτηρίων εξειδικεύονται και αναλύονται ακόμη περισσότερο οι προαναφερθείσες 3 ομάδες νησιών και αναδεικνύονται οι έξι κατωτέρω Ομάδες Νησιών:

Ομάδα I: Περιλαμβάνει αποκλειστικά τη Ρόδο, δεδομένων των σημαντικών αποκλίσεων που αφορούν τα κριτήρια της έκτασης, του πληθυσμού, του είδους των τουριστικών μονάδων (μέγεθος και εύρος εξυπηρετήσεων).

Ομάδα II: Κως, θήρα, Μύκονος. Νησιά με κύριο χαρακτηριστικό το δυναμισμό τους στον τουρισμό, με υψηλό αριθμό επισκεπτών αλλά όχι απαραίτητα παρεμφερές πληθυσμιακό μέγεθος και εμφάνιση έντονων στοιχείων κορεσμού.

Ομάδα III: Άνδρος, Κέα, Κύθνος, Σύρος, Τήνος. Κοινό χαρακτηριστικό όλων των νησιών αποτελεί η έντονη πίεση για παραθεριστική κατοικία (εξυπηρέτηση μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής) και εσωτερικό τουρισμό. Κατά τα λοιπά η Σύρος διαφοροποιείται λόγω του ρόλου της ως διοικητικού κέντρου της Περιφέρειας και των χαρακτηριστικών αστικής ανάπτυξης, τα οποία αντανακλώνται στον πληθυσμιακό της μέγεθος.

Ομάδα IV: Κάλυμνος, Κάρπαθος, Λέρος, Πάτμος, Αμοργός, Ίος, Μήλος, Νάξος, Σέριφος, Σίφνος. Νησιά τα οποία χαρακτηρίζονται από δυναμική στον πληθυσμό, περιβαλλοντικές πιέσεις, ελλείψεις σε βασικούς πόρους (π.χ. υδατικούς) και πολύμορφη τουριστική ανάπτυξη σε ό,τι αφορά το είδος των καταλυμάτων (τάξη, κατηγορία, επίσημες-παράνομες κλίνες). Επίσης, εντοπίζονται δυνατότητες ελέγχου του προσανατολισμού της τουριστικής δραστηριότητας.

Ομάδα V: Αγαθονήσι, Αστυπάλαια, Κάσος, Λειψοί, Μεγίστη, Νίσυρος, Τήλος, Ανάφη, Δονούσα, Ηράκλεια, Κουφονήσι, Σίκινο, Σχοινούσα, Φολέγανδρος. Στην ομάδα αυτή εντάσσονται νησιά με μικρότερο εδαφικό και πληθυσμιακό μέγεθος, τα οποία μέχρι πρόσφατα εξασφάλιζαν σχετικά υψηλό βαθμό αυτάρκειας βασιζόμενης στην αγροτική οικονομία. Το δεύτερο χαρακτηριστικό τους σταδιακά ανατρέπεται ενώ αυξάνεται η ζήτηση για μικρές τουριστικές μονάδες και ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στο σύνολο τους παρουσιάζουν αυξημένες ανάγκες συμπλήρωσης / βελτίωσης των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, με έμφαση σ' αυτές που σχετίζονται με την προσπελασιμότητα.

Ομάδα VI: Αρκοί, Μαράθι, Τέλενδος, Ψέριμος, Σύμη, Χάλκη, Αντίπαρος, Θηρασία, Κίμωλος. Περιλαμβάνει νησιά με ισχυρές σχέσεις με παρακείμενα δυναμικότερα ή ιδιαίτερα ανεπτυγμένα νησιά. Παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις, η τουριστική τους ανάπτυξη είναι άμεσα συσχετισμένη με την εκτόνωση σημαντικών οικιστικών κέντρων και την «υπερχείλιση» του ρεύματος που προσελκύουν καθιερωμένοι τουριστικοί προορισμοί.

Η θεώρηση των εναλλακτικών επιλογών βασίζεται στη διαφοροποίηση της έντασης και του εύρους των μορφών τουρισμού.

Σε ό,τι αφορά τους δείκτες προσδιορισμού της χωρητικότητας, διαφοροποιούνται ανάλογα με την Ομάδα Νησιού μόνο ως προς τις τιμές που λαμβάνουν. Κατά περίπτωση μπορούν να χρησιμοποιηθούν ειδικοί συντελεστές βαρύτητας.

Άλλες βασικές παράμετροι, οι οποίες επηρεάζουν το είδος των παρεμβάσεων, σχετίζονται με τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, τις δυνατότητες του ενδογενούς ανθρώπινου δυναμικού (από την άποψη των δεξιοτήτων) και το χρόνο απόδοσης των επιλογών. (Κεφ. Α.3.).

4.4. Ανάλυση των ευρύτερων επιπτώσεων του τουρισμού στην οικονομία, την τοπική κοινωνία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας.

Οι ευρύτερες επιπτώσεις του τουρισμού εξετάζονται στις εξής περιοχές:

Φυσικό περιβάλλον και τοπίο.

Συνοψίζονται οι κυριότεροι κίνδυνοι υποβάθμισης των αξιόλογων οικοσυστημάτων, δηλαδή:

(α) η υπέρμετρη και κυρίως ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων με συνέπεια την άσκηση πιέσεων σχετιζόμενων με την υπερκατανάλωση υδατικών πόρων, τη δημιουργία αποβλήτων και τη διάχυση των πηγών ρύπανσης, την εισβολή μεγάλου αριθμού επισκεπτών σε ευαίσθητα οικοσυστήματα, την κατασκευή τουριστικών αναδομών και υποδομών βάσει ελλιπούς σχεδιασμού,

(β) η γραμμική επέκταση των οικισμών κατά μήκος της παράκτιας ζώνης,

(γ) η πρόκληση πυρκαγιών και

(δ) η διάβρωση των ακτών.

Παρουσιάζονται επίσης εν συντομία οι κυριότεροι κίνδυνοι υποβάθμισης του τοπίου, που είναι:

(α) η κατασκευή τουριστικών αναδομών και υποδομών-αλλά όχι μόνο- κατά μήκος της παράκτιας ζώνης,

(β) η ευρύτατη αξιοποίηση των όρων της εκτός σχεδίου δόμησης,

(γ) η επέκταση των οικιστικών κέντρων,

(δ) η πρόκληση πυρκαγιών και

(ε) η ανεξέλεγκτη διάθεση στερεών απορριμμάτων.

Οικονομία.

Εκτιμάται η συμβολή του τουρισμού (α) στο Α.Ε.Π. και (β) στην απασχόληση. Συσχετίζεται ο τουρισμός με άλλους τομείς και κλάδους παραγωγής (μεταφορές, λιανικό εμπόριο, μεταποίηση, πολιτιστική παραγωγή).

Στη συνέχεια επισημαίνεται η πολιτιστική διάσταση του τουρισμού, σχολιάζονται οι μηχανισμοί αφομοίωσης και απόρριψης, εκτιμάται ο βαθμός κοινωνικής αποδοχής του τουριστικού φαινομένου από τις τοπικές κοινωνίες.

Η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών στον τουριστικό τομέα είναι χαμηλή και συνδέεται με το χαμηλό ποσοστό εξειδικευμένου και καταρτισμένου εργατικού δυναμικού. Είναι δεδομένες οι αυξημένες ανάγκες για εξειδικευμένο και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, τη στιγμή που ένα μεγάλο ποσοστό του αποτελείται από ανειδίκευτο προσωπικό. Το σύστημα τουριστικής εκπαίδευσης πρέπει να βελτιωθεί, ώστε να καταστεί δυνατή η ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στον τουριστικό τομέα. (Κεφ. Α.4.).

4.5. Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης.

Σε αναφορά με τις τρεις βασικές ομάδες νησιών επιχειρείται η ανάλυση πλεονεκτημάτων -μειονεκτημάτων - ευκαιριών - κινδύνων της τουριστικής ανάπτυξης (S.W.O.T. analysis). Με βάση τους τέσσερις άξονες της ανάλυσης αυτής, εξετάζονται τα εξής ζητήματα, ίσως διαμορφώνονται απί την κατάσταση του τουρισμού στην Περιφέρεια:

1. Οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες.
2. Το φυσικό περιβάλλον.

3. Το δομημένο περιβάλλον.
4. Το ανθρώπινο δυναμικό.
5. Η διαφήμιση και η προβολή.
6. Η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος.
7. Η τουριστική ζήτηση.
8. Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος.
9. Οικονομικές εισροές και εκροές.

Η ανάλυση πραγματοποιείται υπό τη μορφή πινάκων και επεξηγηματικών κειμένων. (Κεφ. Α.5).

4.6 Διερεύνηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης, αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού της περιφέρειας.

Ο τομέας των συνεργασιών μεταξύ μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων μπορεί να αναπτυχθεί περισσότερο και να προσφέρει σημαντικές καινοτομίες στην προσπάθεια για τουριστική ανάπτυξη. Καινοτομικά τουριστικά προϊόντα μπορεί επίσης να δημιουργήσει η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου.

Αξιόλογος είναι επίσης ο ρόλος του κοινωνικού τουρισμού για την ενίσχυση της εσωτερικής μετακίνησης για λόγους αναψυχής. (Κεφ. Α.6).

4.7.Εξέταση των απειλών και εντοπισμός προβληματικών ζωνών και τομέων.

Οι απειλές και οι κίνδυνοι εξετάζονται στο πλαίσιο της ανάλυσης SWOT (βλ. παραπάνω) στο κεφάλαιο Α5 της μελέτης.

4.8. Διερεύνηση της δυνητικής ζήτησης, τόσο στις ξένες αγορές όσο και στο εσωτερικό.

Όσον αφορά στην ανάλυση της δυνητικής ζήτησης, διερευνώνται αφενός τα διαμορφωμένα χαρακτηριστικά της ζήτησης και αφετέρου οι τάσεις που ενισχύουν τη μεσοπρόθεσμη αύξηση της ζήτησης απί συγκεκριμένες ομάδες - στίχους. Τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμορφωμένης ζήτησης είναι τα ακόλουθα:

Η περιοχή αποτελεί προορισμό με σταθερή και ποιοτική ζήτηση.

Η ζήτηση της περιοχής σχετίζεται με ορισμένα από τα βασικότερα κίνητρα του σύγχρονου τουρισμού.

Οι πόλοι που συνθέτουν το σημερινό προφίλ της ζήτησης, χαρακτηρίζονται από δυναμισμό αλλά και τάσεις κορεσμού, σε ορισμένες περιπτώσεις, ώστε να επιβάλλεται ο επαναπροσδιορισμός των βασικών προτεραιοτήτων στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Για το σχολιασμό των τάσεων της τουριστικής ζήτησης στην περιοχή, διερευνώνται οι πηγές προέλευσης της δυνητικής ζήτησης για τα επόμενα 15 χρόνια, που είναι κυρίως:

- Η μεγαλύτερη και πιο εξειδικευμένη ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Η αύξηση της ζήτησης από εθνικότητες με μικρή παρουσία στην περιοχή.
- Η ζήτηση από ημεδαπό τουρισμό.

- Η αύξηση της ζήτησης για παραθεριστικές κατοικίες.
- Η αύξηση και η ποιοτική αναβάθμιση της ζήτησης από τις ευρωπαϊκές αγορές. (Κεφ. Α.7).

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

5.1.Καθορισμός στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας.

Για τον καθορισμό της στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου η μελέτη διαπραγματεύεται δύο σενάρια, το σενάριο των τάσεων και το σενάριο «αιφορικής» ανάπτυξης του τουρισμού.

Στο σενάριο των τάσεων εξετάζονται οι επιπτώσεις της συνέχισης της «ως έχει» τουριστικής ανάπτυξης στις υποδομές, το περιβάλλον και τους πόρους της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

Όσον αφορά στις υποδομές, εξετάζονται οι επιπτώσεις στις εξής κατηγορίες: Οδικό δίκτυο, εμπορικό λιμάνι, τουριστικό λιμάνι, αεροδρόμιο - ελικοδρόμιο, υποδομές φιλοξενίας, εστίασης, υγείας, πολιτισμού, υποδομές ύδρευσης, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης απορριμμάτων και υποδομές από τις οποίες εξαρτάται η παροχή τουριστικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.

Όσον αφορά στο περιβάλλον και τους πόρους, εξετάζονται οι επιπτώσεις υλοποίησης του σεναρίου στη γεωργική γη, τους διαθέσιμους υδατικούς πόρους, τη γεωμορφολογία, το ανάγλυφο και το τοπίο, τις δασικές εκτάσεις, την αρχιτεκτονική κληρονομιά και τη φυσιογνωμία των οικισμών, τον τοπικό πολιτισμό / κουλτούρα, τη βιοποικιλότητα και το συνολικό τοπικό οικονομικό όφελος.

Η εξέταση και αξιολόγηση των επιπτώσεων που αναμένονται στις παραπάνω κατηγορίες εξαιτίας της συνέχισης της «ως έχει» τουριστικής ανάπτυξης, γίνεται για καθεμία από τις έξι προεκταθείσες κατηγορίες νησιών, ως προς δε το χρονικό ορίζοντα, σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση.

Όσον αφορά στο σενάριο της αιφορικής τουριστικής ανάπτυξης, παρουσιάζονται κατ' αρχήν τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει και οι κατευθύνσεις προς τις οποίες πρέπει να κινείται, στους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος.

Το σενάριο της αιφορικής τουριστικής ανάπτυξης επιλέγεται και προτείνεται από την ομάδα μελέτης. Για την υλοποίηση του καταστρώνονται «κύριες κατευθύνσεις» πολιτικής για καθεμία από τις έξι ομάδες νησιών. Ακολουθεί ο προσδιορισμός των στόχων, που πρέπει να υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο της στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας. (Κεφ. Β.1).

5.2. Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και των αξόνων παρέμβασης των δημόσιων φορέων.

Στη συνέχεια προσδιορίζονται οι προτεραιότητες και οι άξονες παρέμβασης των δημόσιων φορέων. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι προτεραιότητες και οι άξονες παρέμβασης της τουριστικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο αλλά και οι προτεραιότητες και οι

άξονες παρέμβασης των λοιπών πολιτικών που υλοποιούνται κατά την περίοδο 2000 - 2006 από τους δημόσιους φορείς σε εθνικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και δημοτικό επίπεδο (πολιτικές για την ανταγωνιστικότητα, τις μεταφορές, το περιβάλλον, την αγροτική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση της υπαίθρου, την αλιεία, τον πολιτισμό, την υγεία και πρόνοια, την απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση, την εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση, την πληροφορία, η πολιτική της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου κ.α. Κεφ. Β.2).

5.3. Πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Οι κυριότεροι φορείς και επιχειρήσεις τουριστικής ανάπτυξης και προβολής της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου είναι οι εξής:

- Νομαρχιακές Επιτροπές Τουριστικής Προβολής
- Αναπτυξιακές Εταιρείες Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού
- Επαγγελματικοί Φορείς (ενώσεις ξενοδόχων ή ιδιοκτητών ενοικιαζομένων δωματίων)
- Οι tour operators και τα τουριστικά πρακτορεία
- Ξενοδοχεία
- Εταιρείες στο Internet
- Διαφημιστική εκστρατεία του Ε.Ο.Τ.

Ακολουθεί η πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και παρατίθενται σχετικά παραδείγματα. (Κεφ. Β.3).

5.4. Πρόγραμμα δράσης

Στο τελευταίο κεφάλαιο καταστρώνεται το απαιτούμενο πρόγραμμα δράσης. Προτείνονται κατ' αρχήν μία σειρά από μελέτες που κρίνονται ως απαραίτητες για την εφαρμογή του σχεδίου. Οι μελέτες που ενδεικτικά περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα δράσης για την εφαρμογή του Χωροταξικού σχεδίου της Περιφέρειας, μπορούν να αποτελέσουν υπόβαθρο άμεσα ή έμμεσα συσχετιζόμενο με το επιθυμητό μοντέλο ανάπτυξης του τουρισμού. Με στόχο την εφαρμογή κατευθύνσεων αιφορικής ανάπτυξης του τουρισμού, θεωρείται αρχικά κρίσιμη η έρευνα βασικών συνιστωσών του σταδίου και προτύπου ανάπτυξης που έχει ακολουθηθεί / διαμορφωθεί έως σήμερα, δηλαδή η αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης. Στη συνέχεια καταγράφεται, ανά ομάδα νησιών, η τυπολογία των μελετών που απαιτούνται στο πλαίσιο της εφαρμογής του σεναρίου αιφορικής προσέγγισης.

Ακολούθως επιχειρείται η συσχέτιση των προγραμματισμένων αξόνων παρέμβασης με το επιθυμητό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια. Παρουσιάζονται επίσης τα ενταγμένα έως σήμερα έργα του ΠΕΠ 2000 - 2006 και τα ενταγμένα στα τομεακά προγράμματα που αφορούν στην Περιφέρεια.

ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2000-2006 και τουριστική ανάπτυξη

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΔΡΑΣΗ/ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1. Αντιμετώπιση των προβλημάτων του νησιωτικού χαρακτήρα Βασικές υποδομές	1.1 Εναέριες μεταφορές • 1.2 θαλάσσιες μεταφορές • 1.3 Χερσαίες μεταφορές • 1.4 Εκπαίδευση* • 1.5 Υγεία- Πρόνοια •
2. Προστασία περιβάλλοντος και βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων	2.1 Υποδομές περιβάλλοντος • 2.2 Προστασία δομημένου περιβάλλοντος • 2.3 Προστασία φυσικού περιβάλλοντος •
3. Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και αναπροσανατολισμός της	3.1 Υποδομές θαλάσσιου τουρισμού • 3.2 Δράσεις ενίσχυσης θαλάσσιου τουρισμού με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα • 3.3 Ενισχύσεις τουριστικής υποδομής • 3.4 Πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτιστικός τουρισμός • 3.5 Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού - Καινοτόμες δράσεις •
4. Ενίσχυση και αξιοποίηση των δυναμικών νησιωτικών κέντρων ανάπτυξης	4.1 Δράσεις προώθησης της απασχόλησης & ενέργειες κατάρτισης • 4.2 Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών • 4.3 Δράσεις στήριξης ΜΜΕ • 4.4 Ενίσχυση προωθητικών δραστηριοτήτων με ιδιωτική συμμετοχή • 4.5 Βελτίωση του παραγωγικού περιβάλλοντος - Καινοτόμες εφαρμογές • 4.6 Αναβάθμιση περιβάλλοντος και ποιότητα ζωής • 4.7 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΤΠΑ • 4.8 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης - ΕΚΤ • 4.9 Ενίσχυση νέων μορφών οικονομικής δραστηριότητας Ν. Λέρου •
5. Ανάπτυξη της υπαίθρου και ενίσχυση νησιών και περιοχών χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης	5.1 Υποδομές αγροτικής παραγωγής • 5.2 Διαχείριση δασικών πόρων • 5.3 Ενίσχυση αγροτικών δραστηριοτήτων. Επενδύσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων • 5.4 Επενδύσεις διαφοροποίησης αγροτικού εισοδήματος - εμπορία γεωργικών προϊόντων •

	ποιότητας	•
	5.5 Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων	•
	5.6 Υποδομές και δράσεις για την αλιεία	•
	5.7 Βασικές υποδομές	•
	5.8 Δράσεις προώθησης της απασχόλησης	•
	5.9 Τόνωση της τοπικής οικονομίας με καινοτόμες δράσεις	•
<hr/>		
6. Τεχνική Βοήθεια	6.1 Εφαρμογή Ε.Τ.Π.Α	•
	6.2 Εφαρμογή Ε.Γ.Τ.Π.Ε	•
	6.3 Εφαρμογή Ε.Κ.Τ	•

Ενταγμένα Έργα στο ΠΕΠ Νότιου Αιγαίου 2000- 2006

Και τα 15 έργα οδοποιίας συνδέονται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη των νησιών:

Ρόδου:	5	•	Κω:.....	1
Καρπάθου:.....	1	•	Καλύμνου:	1
Χάλκης:.....	1	•	Τήνου:.....	1
Νάξου:.....	2	•	Σύρου:.....	2
Σίφνου:.....	1	•		

Τα 13 έργα αποχέτευσης - επεξεργασίας λυμάτων / αντιπλημμυρικά κατανέμονται στα νησιά::

Μύκονος:.....	1	•	Λέρος:.....	1
Πάρος:	1	•	Τήνος:	1
Αμοργός:	1	•	Ρόδος:	6
Κουφονήσι:	1	•	Λειψοί:	1

Τα 2 έργα διαχείρισης υδατικών πόρων - εγγειοβελτιωτικά έργα αφορούν τα νησιά Κω και Πάρο.

Τα 4 έργα που αφορούν σε μουσεία κατανέμονται στα νησιά : Τήνος, Μεγίστη, Κάρπαθος και Ρόδος.

Τα 11 έργα που αφορούν εγκαταστάσεις λιμένων, τουριστικών λιμένων και αλιευτικών καταφυγίων κατανέμονται στα νησιά:

Κάλυμνος:	1	•	Κως:	2
Ρόδος:.....	3	•	Κύθνος:.....	1
Πάρος:	1	•	Σύρος:	1
Λειψοί:	1	•	Φολέγανδρος:	1

Η κατανομή των 13 ενταγμένων στο ΠΕΠ έργων που αφορούν σε ανάπλαση - ανάδειξη - αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων στα νησιά της Περιφέρειας είναι η ακόλουθη:

Ρόδος:.....	2	Κως:.....	3
Πάτμος:.....	2	Άνδρος:.....	2
Θήρα:.....	1	Λέρος:.....	1
Τήλος:.....	1		

Έργα Τομεακών Προγραμμάτων Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου 2000-2006

Διανομαρχιακά

Μελέτες - Εργαλεία - Έρευνες

Η παρούσα μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας και η προώθηση της θεσμοθέτησης του ΧΣΠ Ν. Αιγαίου.

Ιδιωτικές Επενδύσεις - Τουρισμός

Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, camping και ενοικιαζομένων επιπλωμένων διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στο Ν. 2601/98 Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και Επιχειρηματικά Σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων της Περιφέρειας.

Νομός Κυκλάδων

Έργα Υποδομής Υγείας και Πρόνοιας.

Περιλαμβάνεται ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός για το νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Σύρου.

Έργα και εγκαταστάσεις λιμένων τουριστικών λιμένων και αλιευτικών καταφυγίων. Περιλαμβάνεται το αλιευτικό καταφύγιο νήσου Ίου.

Ανάπλαση, ανάδειξη, αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων. Περιλαμβάνονται έργα συντήρησης και ανάδειξης Αρχαίας Καρθαίας Κέας, η διαμόρφωση και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου Σκάρκου Ίου και Ακρόπολης Αγίου Ανδρέα Σίφνου, η συντήρηση - στερέωση των μνημείων της Δήλου και η ανάδειξη, διαμόρφωση και αντικατάσταση του στεγάστρου στον αρχαιολογικό χώρο Ακρωτηρίου Θήρας.

Έργα υποδομής / προμήθεια - εγκατάσταση εξοπλισμού / παροχή υπηρεσιών για την προστασία, αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Περιλαμβάνεται πρόγραμμα για την παρακολούθηση της ποιότητας των νερών των ακτών κολύμβησης.

Υποδομές Ενεργειακού Τομέα - Δίκτυα.

Περιλαμβάνεται το έργο «Υποβρύχιες διασυνδέσεις Μέσης Τάσης Πάρου - Ίου».

Ιδιωτικές Επενδύσεις - Τουρισμός.

Νομός Δωδεκανήσου

Έργα Διαχείρισης Απορριμμάτων.

Περιλαμβάνεται ο ΧΥΤΑ Νήσου Τήλου και τα έργα υποδομής ΧΥΤΑ Δήμου Λειψών.

Διαχείριση υδατικών πόρων - εγγειοβελτιωτικά.

Περιλαμβάνονται τα έργα αξιοποίησης της λιμνοδεξαμενής Σκολωνίτη Ρόδου.

Ανάπλαση - ανάδειξη - αποκατάσταση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων. Περιλα-

βάνεται μέρος του δικτύου πολιτιστικών στοιχείων «ΚΑΣΤΡΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ» -Διαδρομή Πολιτιστικού Τουρισμού, καθώς και έργα στερέωσης - αναστήλωσης μνημείων ακρόπολης Λίνδου, αποκατάστασης μεσαιωνικών μνημείων και οχυρώσεων Πόλης Ρόδου.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων που μπορούν να συμβάλλουν χρηματοδοτικά στην υλοποίηση του σχεδίου δράσης, μπορούν να ενταχθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Εκπόνηση διαγνωστικής μελέτης προορισμών.
- Ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων βασισμένων σε θεματικές ενότητες.
- Υποστήριξη των επιχειρηματιών στην υιοθέτηση και εφαρμογή των νέων τουριστικών προϊόντων.
- Υποστήριξη των επιχειρήσεων στην αναβάθμιση της ποιότητας παραγόμενων υπηρεσιών και προϊόντων.

Ειδικά όσον αφορά στο σκέλος των ενεργειών κατάρτισης και επιμόρφωσης, αναφέρονται θεματικές ενότητες που μπορούν να προσφερθούν και να επιλεγούν αναλόγως του καταρτιζόμενου κοινού (ανάπτυξη επιχειρηματικότητας, διαχείριση τουριστικών μονάδων, περιβάλλον και τουριστικές επιχειρήσεις, η Κοινωνία της Πληροφορίας και η τουριστική επιχείρηση).

Με βάση τη μέχρι σήμερα πρακτική και τα αποτελέσματα στο χώρο της σύναψης συμβάσεων και της ίδρυσης και λειτουργίας φορέων, προτείνονται:

- Η προώθηση θεσμικών παρεμβάσεων με στόχο την καλύτερη οργάνωση του σχεδιασμού και υλοποίησης στρατηγικών τουρισμού.

Η ανάπτυξη εργαλείων (δομών) στήριξης

Με βάση τις κύριες κατευθύνσεις πολιτικής για την υλοποίηση του σεναρίου αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας (Ενότητα Β.1.2) και λαμβάνοντας υπόψη τα ήδη υλοποιημένα και προγραμματιζόμενα προς υλοποίηση έργα ανά νησί της Περιφέρειας μέσω του ΠΕΠ, η Ομάδα Μελέτης κρίνει σκόπιμη την καταγραφή των ακόλουθων θεματικών πεδίων έργων ανά Ομάδα νησιών, που απαιτούνται επιπλέον των προαναφερομένων έργων ενταγμένων στο ΠΕΠ, με στόχο τη διευκόλυνση υλοποίησης του συγκεκριμένου σεναρίου τουριστικής ανάπτυξης ανά χωρική ενότητα - ομάδα νησιών (βλ. επόμενο πίνακα).

ΠΙΝΑΚΑΣ Β.4.5: ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	ΟΜΑΔΑ 1	ΟΜΑΔΑ 2	ΟΜΑΔΑ 3	ΟΜΑΔΑ 4	ΟΜΑΔΑ 5	ΟΜΑΔΑ 6
Λιμένες/ Τουριστικοί λιμένες	-	1 (Θήρα)	-	2	2	1
Αεροδρόμια/ Ελικοδρόμια	-	-	-	-	-	-
Κυκλοφοριακές παρεμβάσεις	1	1	3	3	-	-
Υδρευση	1(Κως)	1	1(πλην Άνδρου)	1(πλην Νάξου)	1	1
Αποχέτευση- Συστήματα Επεξεργασίας & Διάθεσης Λυμάτων	2	2	2	2	1	3
Διαχείριση Απορριμμάτων	2	1	1	1	1	2
Υποδομές Ενέργειας	-	-	-	-	3	3(Αρκοί, Μαράθι)
Υποδομές Τηλεπικοινωνιών	-	-	-	-	-	2(Αρκοί,

						Μαράθι, Τέλενδος, Ψέριμος)
Υποδομές Υγείας & Πρόνοιας	3(Κως)	1	1(πλην Σύρου)	1	1	1
Ανάπτυξη Έρευνας- Τεχνολογίας- Διαχείριση πληροφοριακών Συστημάτων	3	-	3	3	-	-
Υποδομή Εξειδίκευσης Εκπαίδευσης	1	1(Σύρος)	-	-	-	-
Κατάρτιση	1	1	3	2	2	2
Ανάπλαση- Αξιοποίηση περιοχής- Ειδικές πολεοδομικές παρεμβάσεις	2	2	2	2	3	3
Υποδομές πολιτισμού	3	3	-	2	3	3
Υποδομές διαχείρισης/ αξιοποίησης φυσικών πόρων	2	1(Θήρα)	2	2	2	2
Υποδομές υποστήριξης ειδικών μορφών τουρισμού	2	3	2	2	2	2
Δικτύωση	-	-	-	1	1	2
Προβολή/ Προώθηση	3	3	2	2	2	1

5.5. Στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνιακή στρατηγική

Σχετικά με την απαραίτητη στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνίας, αναλύεται κατ' αρχήν η ιδιαίτερη σημασία του σχεδίου μάρκετινγκ μιας τουριστικής περιοχής και παρουσιάζονται οι παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάδειξη της (τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου τουρίστα -καταναλωτή, η διεθνοποιημένη διάσταση του τουριστικού ταξιδιού ως καταναλωτικού προϊόντος, τα χαρακτηριστικά περιοχών και οι τύποι μάρκετινγκ, η ανάγκη διασύνδεσης του μάρκετινγκ με την ανάπτυξη και το μάνατζμεντ, η τουριστική περιοχή ως πολυσύνθετο «τουριστικό προϊόν»).

Τα κύρια τμήματα και οι ενότητες που εξετάζονται και συγκροτούν ένα πρόγραμμα μάρκετινγκ, είναι τα εξής:

I. Οργάνωση και σχεδιασμός προγράμματος μάρκετινγκ:

- Θεσμικό πλαίσιο
- Σχεδιασμός
- Οργάνωση και ανατροφοδότηση.
- Υποστήριξη
- Έλεγχος

II. Διερεύνηση τουριστικών πόρων και συγκρότηση τουριστικού προϊόντος:

- Ανάλυση: τουριστικοί πόροι
- Σύνθεση: τουριστικό προϊόν
- Στρατηγικός σχεδιασμός

- Πελάτες
- Αγορές
- Ανταγωνισμός
- Τιμές

III. Μέσα της προβολής, προώθησης και πώλησης του προϊόντος:

- Διαφήμιση.
- Δημόσιες σχέσεις.
- Εκθέσεις.
- Άμεσες πωλήσεις.
- Internet.

6.ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ **ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

6.1 ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ανάγκη ύπαρξης μιας ενιαίας τουριστικής πολιτικής στα Δωδεκάνησα οδήγησε στη δημιουργία του Δωδεκανησιακού Οργανισμού Τουρισμού (Δ.Ο.Τ.). Με τη δραστηριοποίηση του, που ξεκίνησε το 1999, δόθηκε η δυνατότητα να αντιμετωπισθεί για πρώτη φορά το θέμα της τουριστικής προβολής και διαφήμισης σε επίπεδο Νομού και να αξιοποιηθούν οι τοπικές ιδιαιτερότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κάθε νησιού.

6.1.1 Στόχοι:

- Ο ποιοτικός εμπλουτισμός της προσφοράς του τουριστικού πακέτου.
- Η ανάπτυξη νέων μορφών εναλλακτικού - θεματικού τουρισμού.
- Η ανάδειξη νέων προορισμών ώστε να επιτευχθεί η αύξηση του τουριστικού ρεύματος και η διάχυση του στα λιγότερο τουριστικά αναπτυγμένα νησιά.
- Αρμοδιότητες.
- Προβολή και διαφήμιση του τουριστικού προϊόντος της Δωδεκανήσου.
- Εξειδίκευση της τουριστικής πολιτικής σε νομαρχιακό επίπεδο.
- Οργάνωση και συμμετοχή σε εθνικές και διεθνείς τουριστικές εκθέσεις και εκδηλώσεις προβολής της Δωδεκανήσου.
- Μελέτη τουριστικών ζητημάτων της περιοχής και διερεύνηση της εσωτερικής και διεθνούς τουριστικής αγοράς.
- Βελτίωση προσφερομένων τουριστικών υπηρεσιών και δημιουργία ανταγωνιστικών συνθηκών στην τουριστική ζήτηση.
- Εκπόνηση προγραμμάτων ανάπτυξης του τουρισμού.
- Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων σχετικά με θέματα τουρισμού (εισαγωγή νέας τεχνολογίας, πιλοτικές εφαρμογές εναλλακτικών μορφών τουρισμού κτλ).
- Ενημέρωση και στήριξη του επιχειρηματικού κόσμου στον τριτογενή τομέα (ημερίδες, επιδοτήσεις, προβολή αξιόλογων- καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών).

6.2 ΤΟ ΠΕΠ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Νοτίου Αιγαίου είναι ένα από τα 24 Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ). Η υλοποίηση του ξεκίνησε με την έγκρισή του, την άνοιξη του 2001 και θα ολοκληρωθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Με συνολικό αναθεωρημένο προϋπολογισμό 582 εκ. ευρώ (

μαζί με την αναμενόμενη ιδιωτική δαπάνη που θα προσεγγίσει τα 60 εκ. ευρώ) αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα που έχει υλοποιηθεί ποτέ στο Νότιο Αιγαίο- δηλαδή τις Κυκλάδες και τη Δωδεκάνησο.

Υπολογίζεται ότι συνολικά περισσότερα από 500 έργα υποδομής και δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί η μερική χρηματοδότηση άλλων 500 περίπου ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων, όπως αγροτικές, τουριστικές ή άλλες επιχειρηματικές δράσεις.

Το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου χρηματοδοτείται κατά 75% από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά 25% από το ελληνικό δημόσιο. Σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας αποτελεί η λειτουργία του νησιωτικού της χώρας ως σημαντικού πόλου έλξης τουριστικής δραστηριότητας υψηλής έντασης και απόδοσης. Η τουριστική αυτή δραστηριότητα έχει, βέβαια, και αρνητικές επιπτώσεις και ως εκ τούτου στον Άξονα Προτεραιότητας 3 τίθεται ως στόχος ο “έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και ο αναπροσανατολισμός της”. Η επίτευξη του στόχου του Άξονα επιδιώκεται μέσα από τα εξής πέντε (5) Μέτρα:

- 3.1. Υποδομές θαλάσσιου τουρισμού,
- 3.2. δράσεις ενίσχυσης θαλάσσιου τουρισμού με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα,
- 3.3. ενισχύσεις τουριστικής υποδομής,
- 3.4. πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτιστικός τουρισμός και
- 3.5. προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού - καινοτόμες δράσεις.

Το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που έχει προβλεφθεί για την υλοποίηση των δράσεων του εν λόγω άξονα ανέρχεται σε 78,2 εκατ. Ευρώ που αντιστοιχεί στο 15,7% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος.

6.2.1 Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου.

Η Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου ΑΕ ιδρύθηκε το 1993 από την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και 52 δήμους και κοινότητες των νησιών του νομού. Μετά το 1995, μέτοχοι της είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου, η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, οι Δήμοι Ρόδου, Πεταλούδων, Ατταβύρου, Καλυμνίων, Νοτίας Ρόδου, Αρχαγγέλου, Κω, Καλλιθέας, Καμείρου, Ηρακλείδων, Αφάντου, Λινδίων, Ιαλυσού, Δικαίου, Σύμης, Πάτμου, Τήλου, Κάσου, Καρπάθου, Λειψών, Χάλκης και οι κοινότητες Ολύμπου και Αγαθονησίου. Το μετοχικό της κεφάλαιο είναι 116.000.000 δρχ.

6.2.2 Στόχοι της εταιρίας είναι:

- Η συμβολή στην ανάπτυξη, την αξιοποίηση, τη διαχείριση και την προστασία των φυσικών πόρων του νησιού.
- Η τεχνική και η επιστημονική υποστήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Η επιμόρφωση του προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Η εκπόνηση μελετών για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η ανάληψη και η διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών.
- Η συνεργασία με τη Νομαρχία, τα επιμελητήρια, τους επιστημονικούς και τους επαγγελματικούς φορείς με στόχο την ανάπτυξη του νομού.

6.2.3 Αγροτουριστικές δράσεις στο πλαίσιο Leader II:

- Τουριστικά καταλύματα στο Καστελόριζο.
- Τουριστικό κατάλυμα στην Αστυπάλαια.
- Τουριστικά καταλύματα στη Χάλκη.
- Τουριστικά καταλύματα στην Κάρπαθο.
- Ξενοδοχειακή μονάδα και ψυχαγωγικός τουρισμός στη Μεγίστη.

- Ποδηλατικός και οικολογικός τουρισμός στην Κάρπαθο. Τουριστικά καταλύματα στην Τήλο.
- Τουριστικά καταλύματα στη Νίσυρο.
- Τουριστικά καταλύματα στη Κάσο.
- Γειτονιά καλλιτεχνών- αρχιτεκτόνων με οκτώ studio και εργαστήριο στην Αστυπάλαια.
- Κατασκευή ξύλινου σκάφους για την περιήγηση τουριστών στη Χάλκη.
- Γραφείο πληροφοριών Δήμου Χάλκης.
- Προβολή και προώθηση αγροτουρισμού στο νομό.

6.2.4 Μελέτες και Εκδόσεις ΣΕΤΕ

2005

- Η πρόσκληση της ανταγωνιστικότητας και η ανάγκη επανατοποθέτησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

2004

- Πρόταση σχεδίου μάρκετινγκ για τον ελληνικό τουρισμό.
- Σήματα και σύμβολα τουρισμού- έκθεση κατάστασης και οδηγός εφαρμογής (ελληνική έκδοση σε συνεργασία με τον παγκόσμιο οργανισμό τουρισμού).

2003

- Τουρισμός και απασχόληση.
- Ελληνικός τουρισμός 2010: στρατηγική και στόχοι β' έκδοση.

2002

- Ελληνικός τουρισμός 2010: στρατηγική και στόχοι α' έκδοση.

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο τουρισμός είναι ένας από τους σπουδαιότερους παραγωγικούς κλάδους στον οποίο η Ελλάδα διαθέτει αναμφισβήτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Μαζί με τη ναυτιλία εντάσσονται στο τομέα των διεθνών εμπορεύσιμων υπηρεσιών και χαρακτηρίζονται από μια δυναμική αναπτυξιακή πορεία σε ολόκληρη τη μεταπολεμική περίοδο.

Ενισχύουν την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και επηρεάζουν τη διάρθρωση της και αναπτυξιακή δυναμική όλων των άλλων κλάδων.

Προτεραιότητα του τουρισμού, είναι οι διεθνείς σχέσεις και η ανάπτυξη διασυνοριακών προγραμμάτων με την Τουρκία, ο θαλάσσιος τουρισμός στη χώρα μας, ο ανερχόμενος συνεδριακός τουρισμός, η ανάπτυξη της τουριστικής παιδείας, η μετατροπή του πολιτιστικού «αποθέματος» σε πολιτιστικό «προϊόν», η αξιοποίηση της τεχνολογίας και του διαδικτύου για την προβολή των μουσείων και των αρχαιολογικών μας χώρων, καθώς επίσης και η υποστήριξη πρωτοβουλιών, όπως είναι η διατήρηση των παραδοσιακών οικισμών και η συλλογική δράση πολιτισμού.

Τα φυσικά πλεονεκτήματα της χώρας προσδιορίζονται από το εντυπωσιακό μεσογειακό της τοπίο και τις ήπιες κλιματολογικές συνθήκες που παρέχουν μεγάλες δυνατότητες για ανάπτυξη του τουρισμού σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Τα πολυάριθμα νησιωτικά της συμπλέγματα και οι τεράστιες σε μήκος και ποικιλία πεντακάθαρες ακτές (το 2006 η Ελλάδα είχε 404 παραλίες βραβευμένες με «Γαλάζια Σημαία», καταλαμβάνοντας τη 2η θέση ανάμεσα σε 40 χώρες από όλο το κόσμο) συμπληρώνονται με ιδανικό τρόπο από αναρίθμητα ηπειρωτικά φυσικά συγκροτήματα , τουριστικά θέρετρα και καταφύγια. Αυτά δε, συνδυάζονται ιδανικά με τη πλούσια πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά της Ελλάδος, που αποτελεί από μόνη της πόλο έλξης

ενός μεγάλου αριθμού επισκεπτών. Επιπλέον, η αναβάθμιση της οικονομικής - τουριστικής και κοινωνικής υποδομής της χώρας λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και ο υψηλός βαθμός ασφαλείας, σε συνδυασμό με τη παραδοσιακή ελληνική φιλοξενία, τη παιδεία και το τρόπο ζωής, έχουν αναβαθμίσει ουσιαστικά την Ελλάδα ως τουριστικό προσδιορισμό.

Γενικά, η Ελλάδα διαθέτει σε αφθονία σημαντικές φυσικές και ιστορικές -πολιτικές πλουτοπαραγωγικές πηγές, των οποίων η αξία αυξάνει με τη πάροδο του χρόνου.

Ωστόσο, η ανάπτυξη του τουρισμού στη μεταπολεμική περίοδο ήταν εντυπωσιακή {μέση ετήσια αύξηση των αφίξεων τη περίοδο 1995-2005 (εξαιρουμένων αυτών από τις Βαλκανικές χώρες):2,3%, μέση ετήσια αύξηση των εισπράξεων από τον εξωτερικό τουρισμό σε δολάρια τη περίοδο 1960-2005:13,3%} και μπορεί να εξηγηθεί από την ύπαρξη αναμφισβήτητων συγκριτικών πλεονεκτημάτων που έχουν αναφερθεί.

Σήμερα, τρία χρόνια μετά την εντυπωσιακή επένδυση που πραγματοποίησε η χώρα μας σε οικονομική και τουριστική υποδομή έπ' ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων και από της αμύθητης αξίας τουριστική προβολή της χώρας από την επιτυχή διοργάνωση των Αγώνων, οι προοπτικές είναι άριστες καθώς όπως προκύπτει από μελέτες διεθνών οργανισμών, η Ελλάδα δεν έχει ακόμα αξιοποιήσει παρά μόνο ένα μικρό ποσοστό των δυνατοτήτων της στον τομέα του τουρισμού.

Οι προϋποθέσεις αξιοποίησης αυτών των δυνατοτήτων και τα εμπόδια που ενδεχομένως προκύπτουν στη ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού διαπιστώνονται και αναλύονται, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, καθώς και οι αναγκαίες αλλαγές στη στρατηγική ανάπτυξης του τομέα για την επιτάχυνση της ανάπτυξης.

Η περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, λοιπόν, διαθέτει όλες τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί τουριστικά αφού τα χαρακτηριστικά που τη προσδιορίζουν είναι οι όμορφες και καθαρές της παραλίες, τα μαγευτικά της τοπία, ο ήλιος που λάμπει κατά τους καλοκαιρινούς μήνες όσο σε κανένα άλλο μέρος στο πλανήτη και τέλος η φιλοξενία που μας χαρακτηρίζει σαν λαό και μας καθιστά πολύ καλούς οικοδεσπότες της χώρας μας. Αν όλη αυτή η ομορφιά και μαγεία αξιοποιηθεί κατάλληλα, τότε θα έχουμε σίγουρα τα καλύτερα αποτελέσματα για τα νησιά μας και την ανάπτυξη τους.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

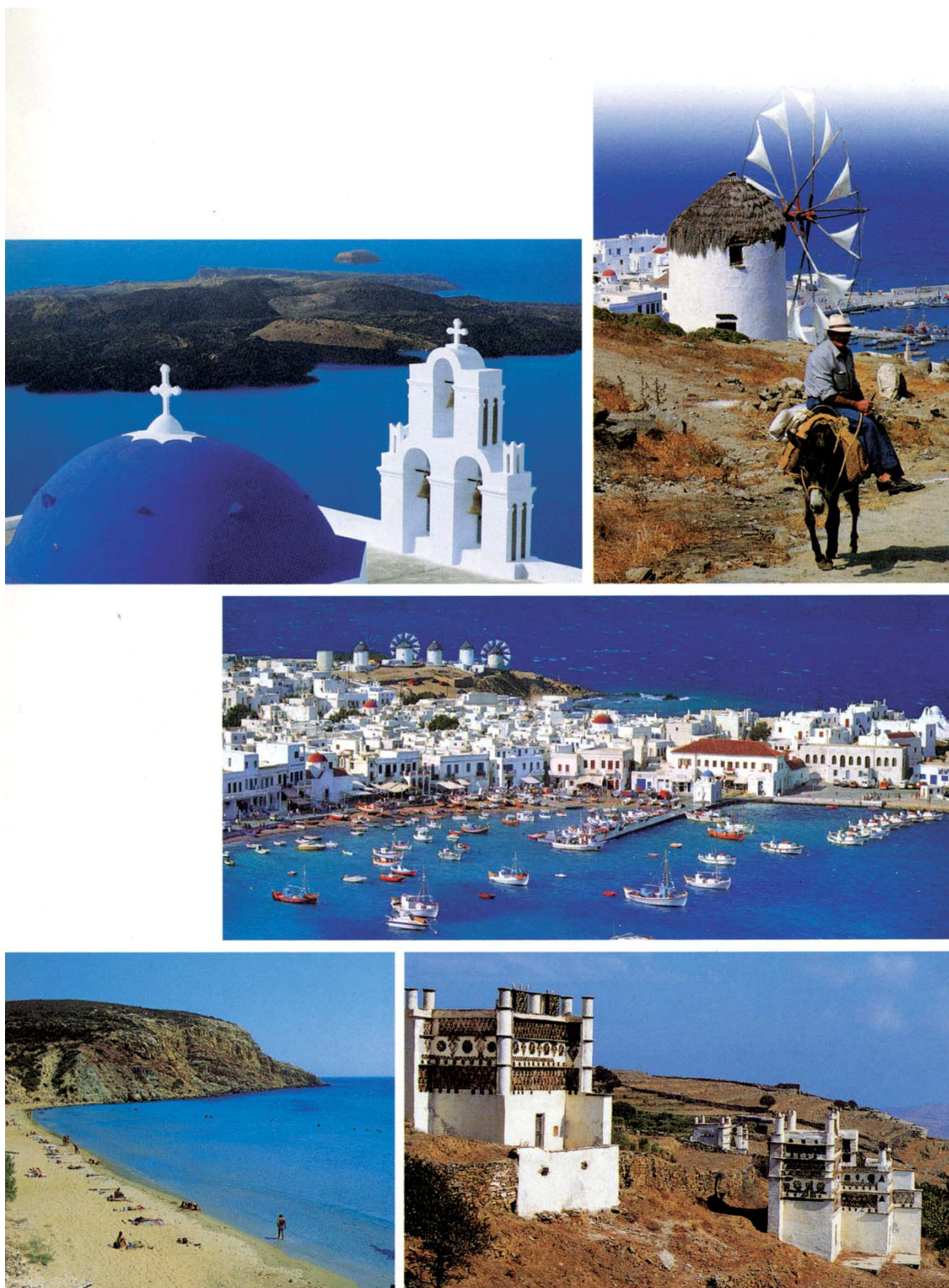
Έντυπη βιβλιογραφία:

- Τουριστικός οδηγός Ελλάδας- CREATIVE IMAGE ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΕ
- Ταξιδιωτικός οδηγός Δωδεκανήσων- EXPLORER ΑΕΕΕ
- Τουριστικός οδηγός Κυκλάδων- ΕΚΔΟΣΕΙΣ Μ. ΤΟΥΜΠΗΣ Α.Ε
- Ταξιδιωτικός οδηγός Κυκλάδων- EXPLORER ΑΕΕΕ

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία (ιστοσελίδες):

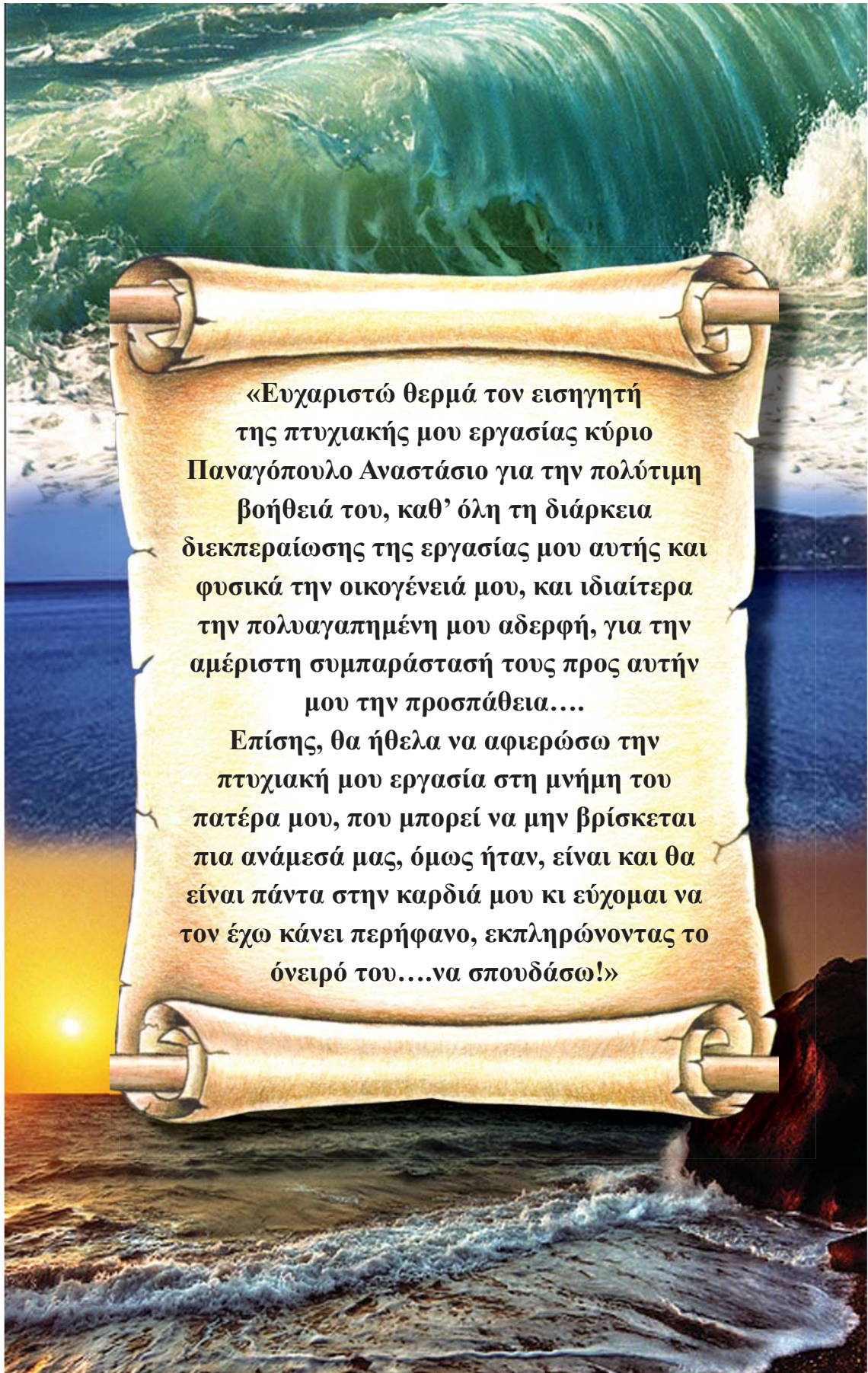
- www.eot.gr
- www.notioaigaio.gr
- www.dodekanisa.gr
- www.menoume.ellada.ert.gr
- www.kyklades.gr

9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

«Ευχαριστώ θερμά τον εισηγητή της πτυχιακής μου εργασίας κύριο Παναγόπουλο Αναστάσιο για την πολύτιμη βοήθειά του, καθ' όλη τη διάρκεια διεκπεραίωσης της εργασίας μου αυτής και φυσικά την οικογένειά μου, και ιδιαίτερα την πολυαγαπημένη μου αδερφή, για την αμέριστη συμπαράστασή τους προς αυτήν μου την προσπάθεια....

Επίσης, θα ήθελα να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στη μνήμη του πατέρα μου, που μπορεί να μην βρίσκεται πια ανάμεσά μας, όμως ήταν, είναι και θα είναι πάντα στην καρδιά μου κι εύχομαι να τον έχω κάνει περήφανο, εκπληρώνοντας το όνειρό του....να σπουδάσω!»